

RANTAYITAKIRINI ROTYAANTANEWO

JESOSHI

Rookashi rapiiteeniri rojankinatakaniri Teyoojiro

1 ¹Nokoyi niwethatemi, nonintanewo Teyoojiro. ¿Tekatsima oyemini? Naaka kameetha. Paerani nitantakawori nojankinatantakimirori, niyotaantakimirori osheki rantayitzirini Jesoshi. Eejatzi niyotaantakimirori osheki riyotaantayitzirini. ²⁻³Ari iñaashitzimaetakawo ikamakira, ari rañaagae, roojatzi roñaagantapaakariri riyotaanewopaeni. Osheki iñaakotapiinteyirini rantapaakiri rirori, rootaki riyoperotantariri rañaagae. Okaatzi 40 kitejiri roñaagapiinantariri. Ikenkithatakotziri tsikarika ikanta Tajorentsi reewawenantzi. Rotyaantanakiri riyotaanewopaeni riyoteeri paashini atziri oetarika ikowakaakiriri ranteri. Ro kantziriri Ishire Tajorentsi. Roojatzi riraga Tajorentsi raaneeri Itomi jenokinta, roojatzi noweyaantakawori nokenkithatakotakiri paerani. Iroñaaka eekiro niyaatatzi nowaayemiro nokantemi rantziri riraga rotyaantaneewopaeni Jesoshi, riraga otyaantanakiriri paerani.

⁴Apaani kitejiri, tekira riyaaatee jenokinta, ikaatakagaeyakirini Jesoshi eejatzi riyotaanewopaeni ikantaperotakiri riraga Jesoshi:

—Eero pookanakiro Jerojareeki, nokowaki poyaawakiroota ikashiyakaa-kimiro Ashitanari, rowaga pikemakinari

chapinki nokantzitakimiroña. ⁵Riraga Jowani ikaawoshitakotzimiri Tajorentsi iñaaki, riyotantakari atziri paapatziyari Tajorentsi. Omaanta eero ojamanitzi opokashitemi Ishire Tajorentsi, okithaatakaapaakimi, riyotantyaari atziri kyaaryo pikemijantaperotakina naari.

Roenokantanakari Jesoshi jenokinta

⁶Paashini kitejiri ipiyotawenteeyakarini Jesoshi riyotaanewopaeni eejatzi paashinipaeni aapatziyariri janta tonkaariki owaero Oriiwomashi. Rojampiteyirini. Ikantziri apaani:

—Nowinkatharite, aaka isheninkani riraga achariniiteni Ishireeyerini. Paerani ijeekawitani jewawenantatsiripaeni achariniitenipaeni; omaanta iroñaakaroña tekatsi. ¿Arima iroñaaka pikanteri paashini reewawenteeyenani? Osheki nokowaki.

⁷Ikantawakiri:

—Tee ikowakayimi Ashitanari piyotero tsikarika okaate. Ojamanitatzirika rooma tsikarika okaate. Apatziro Ashitanarikya apaniroeni kantatsini.

⁸Iinja itajonkawenteeyeminiita eejatzi opokashiteeyemini Ishire. Omataka-yemi, rootaki nokowakaakimiri pikenkithatakotena jaga Jerojareeki, eejatzi pithotyaanakiro Joreeyaki pikenkithata-

kotena. Eejatzi pikenkithatakotena janta Jamaaryaki, eejatzi pithotyaaanakiro maawaeni paashinipaenikinta kipatsikinta, pikenkithatakotena. Tsikarika piyaate nokowaki pikenkithatakotena.

⁹Rootaki ikantanakiriri Jesoshi. Ari ramineeyawakirini maawaeni, roojatzi roenokantana jenoki, ipeyimotanakari menkoriki. ¹⁰Ari ramineeyanakirini jenoki joreririri, jatanaki. Ari romapokapaakiri apite ronampiri Tajorentsi, ikatziyimoeypaakarini. Ikimitapaakari shirampari; kitamaamawori imaatha. ¹¹Ikantapaakiri:

—¿Eeniromi, karireeyajatz? ¿Iitaka eekiro paminanta jenoki? Piñaawakiri riraga Jesoshi roenokanaka jenokinta. Eejatzi ipiye paata. Aririka ipiye, ikimitapaeya iroñaaka riyaaatantanaari.

¹²Roojatzi roerinkantanaa taapiki, ipiyeeyanaani Jerojareeki riraga rotyaantaneu Jesoshi kimitaka apaani kiroometero. Okaakini Jerojaree, tee inteenaperotzi.

¹³Ari rareeteeyapaakani, rateeteeyapaakani oshitamenkota jenoki. Janta imaapiinteeyininta riraga Peetero, eejatzi Jowa, Jantyaako, Antereeshi, Jiripi, Tomashi, Waritoromee, Mateeyo, Jantyaako (riraga itomi Arijeeyo), Shimo (riraga kathaaperotzinkari antayitzirorini oetarikapaeni), eejatzi Joorashi (riraga itomi paashini Jantyaako), imaapiinteeyini maawaeni. ¹⁴Ari rapiitapiinteeyironi ipiyoteeyani eejatzi ikenkithatakagaeyirini Tajorentsi. Itsipateeyarini rirentzipaeni Jesoshi, eejatzi riniro rowaga Mariiya, eejatzi paashinipaeni tsinani. Aritaki ikantani ikenkithatakaapiinteeyirini Tajorentsi.

**Riyoyaayitantakaririni Mateeyashi
poyaatariri Joorashini**

¹⁵Ari paashini kitejiri ikatziyanaka riraga Peetero ikatziyimoteeyanakarini

iyemijantzinkaritepaeni. Aamashitya ikaateeyini 120. ¹⁶Ikantzi:

—Nojoriyotzinkaritepaeni, okameethatzi amonkaatero okantzirini Iwaperite Tajorentsi. Paerani iyoteerini Ishire Tajorentsi Iraviirini ikenkithatakotantaririni Joorashini: riraga jewateeyakiririni agaeyakiririni Jesoshi.

¹⁷Aritaki akaateeyawitarinirona.

Paerani itsipateeyawiteeni rantawaetakaawitakina. ¹⁸Omaanta raakaantashitaari Awinkatharite, ipinatashiteetawitakari koriki. Raawitakari, roojatzi roepiyeeniri, rirotaki koriki ramanaanteetakawori kipatsi. Roojatzi irira ishirikantanaka, shirik; ithatanaka. Roojatzi ithatyaakotantanaka, thatzik; ipityaankanaka; roojatzi ikotaantapaaka imotziki, waag, iyowapaaki isheeto.

¹⁹Riyoteeyakirini maawaeni jerojareejatzi. Rootaki iitanteetawori kipatsi ramananteetziri Asheererama. Akantziro apaanteki aaka: “Iwinawoni Jesoshi rowamaanteetawitakariri”. ²⁰Aritaki paerani rojankinateetzironi mampaantsi kantatsiri: “Okaankipankotanaki ipankoni aakaanterini Awinkatharite, tekatsi jeekantzityaarini”. Eejatzi okantzini mampaantsi: “Okameethatzi eeniro poyaatyaarini kenkithatakanaanantatsini”. ²¹⁻²²Iroñaaka thame akanteri paashini: “Pipoyaatyaari Joorashini”: tema rootaki ikowakaakaeri Tajorentsi. Rirotaki akanteri tsipatapiinteeyeerini paerani: ñaaperotziriri Jowani ikaawoshitantzini, eejatzi ñaapiintziriri Jesoshi. Akowaki ñaakiriri rañaagae eejatzi riyaaanee jenokinta: akanteri ikaateeyeeni akenkithatakoeeyirini Jesoshi. ¿Ninka akanterika iroñaaka ipoyaatyaari? ²³Ari ikantzi paashini:

—Rirorika irika Josee Warajawaashi, iiteetziri eejatzi Jooshito. Teerika irira, rirorika irika Mateeyashika. Ari ikaemiri apite:

—Pipokanaki jaka niyanki. ²⁴⁻²⁵Roojatz ikenkithatakaeri Tajorentsi, ikantziri:

—Nowinkatharite, eerokakya iyotzirori tsika ikanteeyarini maawaeni atziri rajankaneki. Eeniro irika apite. Piyotakayenari ninkarika pikowakayaari eeroka poyaatyaarini Joorashini. Tekatsi ikanta iroñaaka rirori ikenkitha-tee eejatzi ranantee: tema kamaki rirori, jataki janta paamariki kaari tsiwakani-tatsini.

²⁶Roojatzi iñaathawaetaka, tema riyoyaakiri Mateeyashi. Ari ikaatawitani chapinki rotyaantanewo Jesoshi 11. Iroñaaka ikaateeyeeni eejatzi 12.

Kitejiri iiteetziri: “Pentekoshiteshi”

2 ¹Ari iroñaaka omonkaatapaaka kitejiri iiteetziro: “Pentekoshiteshi”.

Ari ipiyoteeyakani Jerojareeki maawaeni aapatziyariri Jesoshi.

²Omapokashitapaakari, ikemawakiro oshiyaawitawori antawo tampyaa, opomatapaaki, moo. Opoñaanaaka jenokinta, othotyapaakiro pankotsi ijeekaeyantarini. ³Eejatzi okoñaatzimotashitapaakari oshiyaawitakawori paamari, otsiparyagaeyapaakani ojeekanteeyapaakarini iitokipaeni maawaeni jeekaentsiri. ⁴Okithaataka-gaeyapaakarini Ishire Tajorentsi. Roojatzi iñaawaetantanakawo inashitachari paantentsipaeni tekatsi iyoteerini, imateeyakironi rowaga oñaawaetakaapaakiri Ishire Tajorentsi.

⁵Ari ijeeki janta Jerojareeki joriiyo-paeni, aapatziyaperotawori rojankinarini Moeseeshi, ipoñaayitanakani paashinipaeni kipatsiki, tsikarika.

⁶Ikemanteeyawakaririni iñaawaeteeyanakinirini, rootaki ipiyotawentapaakari osheki atziri. Ikemaeyapaakironi ipaantepero. Tee riyotakotapaeri.

⁷Rotsikanatakari, ikenkithashireyapaakani rojampitawakagaeyapaakani:

—Tema maawaeni riraga ñaawaeteentsirika rirotaiki karireeyajatz.

⁸¿Tsika akantaka akemanteeyanakaworini maawaeni apaanteperopaeni?

⁹Iroñaaka akaateeyakirini paaratyajatz, meryaajatz, eramajatz. Eejatzi eenitatsi jeekatsiri Mesopotaamiyaki, Joreeyaki, Kaparooshiyaki, Poontoki, Aashiyaki, ¹⁰Jirijiyaki, Pampiiriyaki, Ejiipitoki. Eejatzi akaateeyakirini poñaayiteencharini okaakintapae Shireeneki, janta kipatsiki owaero Riiwya. Eejatzi eenitatsi aretantachari poñaayitacharini Oroomaki joriiyopaeni eejatzi peyeenchari joriiyo. ¹¹Akaateeyakini joriiyoperotatsiri eejatzi peyaachari joriiyo. Akaateeyirini kireeshiyajatz eejatzi araawyajatz. Akemaperoyakironi ashi apaantepero omawitya inashita atziri rashi ipaante-paeni ikemayitzirini. ¹²Ari rotsikanateeyanakarini oshekyantzi atziri, tee riyotakotziri. Rojampitawakagaeyanakaanani:

—¿Tsika akantaka akemantawori apaantepero?

¹³Omaanta paashinipaeni, ishironta-wenteeyanakarini, ikantzi:

—Ishinkiteeyakani irinta, injii, injii.

¹⁴Ari eeniro janta riraga Peetero, ikaateeyirini paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi. Itacheronkawaantetanaki ikantanakiri:

—Nojoriiyotzinkaritepaeni, maawaeni eeroka jeekatsiripaeni jaka Jerojareeki, piyoteeyawakironi iroka nokantemiri, pikemijanteeyawakinani. ¹⁵Piitashiteeyawitakarini ishinkiteeyakani irikapaeni. Omaanta tee ishinkiteeyani. Jaka aepatsiteki tema ishinkitapiintee-yani atziri tsiteniriki, omaanta kitejiriki eero ishinkita. Tema iroñaaka tekira ijenokitapaaki oorya. Tekira omonkaata ishinkitapiinteeta, ¹⁶omaanta iroka pikemakiri ikantakotziri kamanantziro-

rini iñaani Tajorensipero iitachari Joeri paerani, tema rojankinatzitakawoni oetarika ikantziri Tajorensi. ¹⁷Ikantziri Tajorensi: “Iinja iñeero maawaeni atziri notyaanteniri Noshire. Okamantakaayiterini noñaani pitomipaeni, pishinto-paeni. Riraga ewankaripaeni niyotakaeri oetarikapaeni rajankaneki. Eejatzi Ishire Tajorensi oñaagayitakirini antyashiparipaeni oetarikapaeni, kimiwitaka imishiwaetatzí. ¹⁸Eejatzi maawaeni aapatziyenani shiramparipaeni, tsinanipaeni, notyaanteniri Noshire, ikenkithatakotantenari. ¹⁹Ari nomatero iinja kaari piñaapiintzi jenoki eejatzi jaka kipatsikika: potsikanatanakyaawo. Aritaki piñeeyeroni iinja riraani oshekini kamaentsiri, eejatzi piñaawakiro otagaeyanakyaani pankotsipaeni: oshekipero okachaaperotanaki. ²⁰Nityaawo noetsiwakanakiri oorya; eejatzi riraga kashiri, ikityonkatanaki, roshiyanyakyaawo iraantsi. Roojatzi omonkaatapaakya kitejiri rareetantapaakyaari Piwinkatharite reewatawentero maawaeni atziri. Osheki imatapaakiro, ikantakoeyantyaaririni irira. ²¹Omaanta rowawijaakoeyirini maawaeni atziri ikantzi: ‘Nowinkatharite, powawijaakotena’”.

Rootaki rojankinatzirini Joeri.

²²Eekiro ikantzi Peetero:

—Nojoriiyotzinkarite, pikemijantawakiro iroka nokantemiri, nokenkithakoteri Jesoshi, riraga najareetejatzi. Itajonkantayitzi, imatayitakirini kaari añaapiintzi. Eejatzi imatayitakirini oetarikapaeni, ayotantariri itajorensiperotaki. Tema piñaapiinteeyakirini eerori, piyotakiroña. Tema rirotaki Tajorensi matakakiriri. ²³Paerani aritaki riyotakotzitarini irira, ikantzi-tani: “Aritaki okantyaari, ipimanteeteri riraga Jesoshi”. Rirotaki atziri kaari kameethatatsi owamaakiriri, omaanta

eerokapaeni pikentakotakaanteeyakirini, powamaakaanteeyakirini.

²⁴Ari osheki ikemaatsitayitakawoni, ikamaperowitaka. Omaanta rowañaagaeri eejatzi Tajorensi, tee ikowakayiri eekiro ikamaperotatyé.

²⁵Tema rojankinatzitakawoni paeranipe-roroña Iraviiri iñaani Jesoshi:

“Niyotaki kijokiro rowakina Ashitanari, ijeekaki nakoperoki ramitakotapiintakina, kaari nothaa-wantya. ²⁶⁻²⁷Osheki nokimoshirewentakiri, rootaki nokanantariri: ‘Pawa, osheki niweshiryaa. Niyotaki eero pookana janta jaawikinta. Eejatzi eero pishinetana nopathayi paata, tema piñaaperotana nokameethatzi. Niyotaki pimatakaakinawo iroka pikantakinari. ²⁸Piyotakaakinawo nokantyaani nañaaperotanaki, kijokiro owawakaeya, nokantyaani niweshiryaaawentanakimi’”.

Rootaki iñaani Jesoshi rojankinatzirini Iraviiri.

²⁹Eekiro rowaaganakitziro Peetero:

—Iroñaaka, nojoriiyotzinkarite, piyotaperotziro nokamantaperotemi ikamaki achariniitani riraga Iraviirini, ikitataka. Eenitatsira iroñaaka ikitatakanta. ³⁰Kamanantzirori rinawitani. Riyotaperotzironi ikantaperotziriri Tajorensi: “Kyaaryootaki iroka nokamantaperotemiri, eero namatawizimi. Iinja reewawenante pijoriiyotzinkariperote, poyaatemini”. ³¹Naakiro, tekirani ipiriintaani Rotyaantanewo Tajorensi, omaanta riyotakotzitarini Iraviiri. Tema rojankinatzitakani: “Ikante Rotyaantanewo Tajorensi: ‘Pawa, niyotaki eero pookana janta jaawiki, eejatzi eero pishinetana nopathaye’”.

³²Rirotaki Jesoshi piriinteeri Tajorensi. Aritaki noñeeyakirini naari, iroñaaka nokamantaperotakimiro.

³³Aritaki raawaeri janta rakoperoki, ikaantapaakariri reewawenanzi. Eejatzi okithaatakaakari Jesoshi Ishire Tajorentsi, rowaga ikashiyakaakiriri Iri. Iroñaakakya, rotyaanteeyakina-woni naari jaka: rootaki piñaanteeyakinarini eejatzi pikemaeyantakinarini. ³⁴⁻³⁵Pamine, tee riro kenkithatakotchani riraga Iraviiri paerani, inta ikenkithatakotziri Rotyaantanewo Tajorentsi. Tee roenokaeya irira Iraviirini jenokinta inta riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. Tema rojankinatzitani rirori paerani: “Irra Pawa Tajorentsi rirotaki kantziriri Awinkatharite riraga Rotyaantanewo Tajorentsi: ‘Pijeekapae jaka nakoperoki, pikaatena eewawenante roojatzi inaaperoeyantemirini paata maawaeni kijeeyawitzimirini’”.

³⁶Eekiro ikamantanakiri Peetero: —Tema aakateeyakini icharineeteni Ishireeyerini. Kameetha riyoperoeyeroni maawaeni ajoriiyotzinkarite iroka nokantakimiri: pikentakotakaantawitakari Jesoshi, omaanta ipiriinteeri Tajorentsi, kyaaryo ipeyawaeri eejatzi Jewawenantatsiri, eejatzi Rotyaantanewo, kimitaka ikashiyakaakiriri achariniiteni paerani.

³⁷Ikemanteeyawakaworini iroka, osheki ikenkithashiryaperoeyanakani. Riyotakoperotanaka kyaaryo rantziro kaari kameethatatsi. Rojampiteeyirini Peetero eejatzi paashinipaeni rotyaantanewo:

—Nojoriiyotzinkarite, ¿sika nokanteeyaanika aritakima ikaminthagaena Tajorentsi?

³⁸Rakanakiri:

—Pikenkithashiryagaeyakya, eero pikimitaaga paerani. Kameetha paapatziyari Jesokirishito eejatzi pikaawoshitakowentyaari Tajorentsi riyotantyaari atziri paapatziyari Jesoshi.

Rootaki ikaminthaanteeyemirini Tajorentsi, eero rapiiteemiro ikenkithashiryakotzimiroña eejatzi kaari kameethatatsi panteeyawitakarini. Rootaki okithaatakaantakimiri Ishire rotyaantzimiri. ³⁹Rootaki ikashiyaka-gaeyakimirini eero; eejatzi ikashiyaka-gaeyakirini rirori pisheninkatanakyarini iinja, eejatzi maawaeni atziri jeekayitatsirini paashinipaeni kipatsiki. Rootaki ikashiyakagaeyakaerini maawaeni; rootaki ikowakagaeyakaeri Awinkatharite, aririka aapatziyeyaarini.

⁴⁰Osheki paashini ikamantaperoeyirini, ikowaki raapatziyakaaperotyaaeri. Eejatzi iroka ikantakiriri:

—Pookero kaari kameethatatsiri pantziri ari rowawijaakoteemi Tajorentsi. Rootaki eero rowashironkaantzimi paata.

⁴¹Ari ikemaperotakiro oetarika ikantakiri riraga Peetero, raapatziyawakawo ari ikaawoshitawentakari Tajorentsi, aamashitya ikaateeyakini 3.000. ⁴²Ikantatyeyyaani ikemijantaperoeyirini iroka riyotagaeyiririni. Ikantatyeyyaani kameetha ikimitawakagaeyakani: itsipatawakagaeyakani rakiyotawakaeanyi owanawontsi, ikenkithashireyantakaririni riraga kamawenteeyakiririni, eejatzi ramana-piinteeyirini Tajorentsi.

Ijeeki kameetha riraga aapatziyariri Jesoshi

⁴³Riraga rotyaantanewo Jesoshi rantapiintakiniri atziripaeni kaari ñaapiinteeyirorini eejatzi imatayitakironi oetarika riyotantanakariri kyaaryo itsipatari Tajorentsi. Osheki rotsikanatanakari maawaeni atziri, ikantzi:

—Imatakaakiri Tajorentsi aapatziyariri Jesoshi. ⁴⁴Ari ikimitawakaeyakani irirapaeni. Tee ithaawakaeayawoni

oetarikapaeni, omaanta ipawakaapiinta tzimimotayitziririni, oetarikapaeni.

⁴⁵Ipimanteeyironi rowaagawo eejatzi iipatsite. Ipaqaanteeyakirini iyorikite maawaeni aapatziyariri Jesoshi koetyeemotziriri. ⁴⁶Maawaeni kitejiri riyaaapiinteeyini janta Tajorentsipankoki. Eejatzi rakiyotawakaeyakani owanawontsi ipankokipaeni rirori, ikenkithashiryaantariri kamawenteeya-kaerini. Aririka rowaeyani, ikimoshireperoeyini, eejatzi kameetha ipashitawakaeyakani. ⁴⁷Ikanteeyini:

—Kameetharini Tajorentsi.

Eejatzi riraga maawaeni jeekatsiripaeni iñeeyakirini rirori ikameethatzi. Ikantatyeeyaani maawaeni kitejiri raapatziyaperotanakyaari paashinipaeni atziri, roshekitakaaperoeyakirini Awinkatharite.

**Ikenkithatakaantzi Peetero
janta Tajorentsipankoki**

3 ¹Paashini kitejiri, shaawiityaaki oorya, itonkaanaki Peetero eejatzi Jowa janta Tajorentsipankoki oetotziikinta tonkaari. Maawaeni kitejiri shaawiityaaki oorya riyaaapiintzi jorriyopaeni janta ramanantapiintariri Tajorentsi. ²Eeniro ijeekaki janta apaani shirampari kijopookitatsiri. Aritaki ikantzitapaaka paerani owakira ikoñaatapaaki. Ari maawaeni kitejiri ramaetapiintziri omooki Tajorentsipanko iiteetziro: “Kameethari omoo”. Aritaki rowaetapiintziri omooki inethaantyaariri iyorikite kyaayitatsirini. ³Riraga Peetero eejatzi Jowa roowiteencha ikyeeyapaenimi Tajorentsipankoki, omaanta iñaawakiri rirori ikantawitawakari:

—Pikaminthayena, nojorriyotzinkarite, pipena koriki.

⁴Ari ramineeyapaakirini Jowa, Peetero, ikantziri:

—Paminenatya.

⁵Raminaperotawitawakari, iitashiwi-taka ari ipakirimi oetarika. ⁶Omaanta ikantanakiri:

—Tekatsi noorikite, omaanta nokowaki nokaminthayemi. Nokanteri Jesokirishito, riraga najareetejatzi ikatziyatziyatakagaemi rirori. Iroñaaka pipiriinte, pikatziyatziyawaete.

⁷Roerikakiri rakoperoki, ikatziyakiri. Intsiyaete retsiyatakotee, ishintsitanaki iitziki. ⁸Ishintsitzi ikatziyanaka, sherok. Ikatziyaperotanaka, ikatziyatziyawaetanaka. Itsipatanakari, ikyaanaki Tajorentsipankoki. Ijapojapotanaka, ikantanaki:

—Kameetharini Tajorentsi. ⁹Iñeeyawakirini maawaeni atziri: ranaashitanaka. Ikemaeyawakirini ikantanaki:

—Kameetharini Tajorentsi. ¹⁰Ari riyoteeyawakirini, rirotaki irika jeekawitacharini omooki, nethaapiinantawitachari koriki. Iñeeyakirini retsiyatakotee, rootaki rotsikanatantankariri. Tee riyotakotziri.

¹¹Ari roerikaperotanakiri Peetero eejatzi Jowa. Eeniro ikatziya janta ipiyotapiinteeyantarinira: ro ikaapano-matakantaantziro iiteetziro rashi Sharamoo, rirotaki wetsikakaantzirori paerani. Roojatzi ishiyashitantapaakari maawaeni atziri, rotsikanatapaakari. ¹²Iñaawakiri Peetero, ikantawakiri ijorriyotzinkaritepaeni:

—¿Iitarikya potsikanatantanari? ¿Iitaka paminanteeyanarini, joreririri? Eero piitashitana naaka Tajorentsi nanashitakaantariri irika kijopookiwitchari. Eero eejatzi piitashitana naapatziyaperotakari nomatantaariri. ¹³⁻¹⁴Irira Tajorentsi rirotaki etsiyatkooteeriri. Paerani raapatziyapaakari Awaraama, Ijaaka, Jakoowo, eejatzi maawaeni achariniiteni. Okameethatzi pikimitagaeyarini rirori paapatziyeeya-

rini Tajorentsi. Rirotaki ñaaperotaperotziriri Jesoshi ikantzi: “Ñaakiro, ikameethaperotzi Notyomi, rantakinawo maawaeni nokowakaakiriri”. Kyaaryo osheki ikameethaperotzi Jesoshi. Rirotaki paakaanakiri. Ro ipankagairimi Peraato, aritaki pikantakowentakiri: “Tee nokoyi pipankaeri”, omaanta pikowakiri ipankaeri owamaantatsiri. Kyaaryo ikamawenteeyerini maawaeni atziri. ¹⁵Powamaakaanakiri owañagaeyiririni atziri. Ikamawitapaenta, roojatzi ipiriinantaari Tajorentsi. Noñeeyerini rootaki nokanantzimiri. ¹⁶Eeniro irika shirampari: ikemakotantawakariri Jesoshi, raapatziyaperotakari kameetha, rootaki retsiyatakotanteeri. Irika iroñaaka piñaakiri. Tema piyoteeyirini. Ari raapatziyaperotakari Jesoshi, rootaki itekatsitantaari. Piñaakiri iroñaaka ranashitanaka.

¹⁷Eejatzi ikanteeyirini Peetero:

—Ari nojoriiotzinkaritepaeni, iroñaaka niyotaki tee piyotawitarini Jesoshi rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi. Eejatzi riraga jewatatsiripaeni tee riyoteeyawitarini rootaki pikentakotakaanteeyantakaririni rirori. ¹⁸Omaanta irira Tajorentsi ishinetakimi panantakawori maawaeni iroka, pimonkaantakawori maawaeni rojankinatakaakiri kamanantayitzirorini iñaani paeraniperoroña. Tema maawaeni rojankinatakotzitarini Rotyaantanewo Tajorentsi otzimatye ikemaatsityaawo. ¹⁹Pikenkithashireeyanakyaaeni, eero pikimita paerani, inta paapatziyeyarini Jesoshi; roojatzi ikaminthayemi Tajorentsi; tema rowameethateeyimini, eero ikenkithashiryaakoteemiro eejatzi kaari kameethata-tsi pantayitawitarini. Eejatzi itsipateeyantemirini Awinkatharite, riweshiryaakagaeyemini. ²⁰Eejatzi iinja rotyaantemiri eejatzi Jesoshi, riraga Rotyaantanewo. Tema paeraniperoroña riyoyaakiri rotyaanteri

rowawijaakoteri atziripaeni. ²¹Omaanta iroñaaka ijeekapae janta jenokinta, ikantyaani roojatzi riraga Tajorentsi rowameethatantayitapaakyaaworini maawaeni, oetarikapaeni. Tema rootaki ikantziririni paeraniperoroña riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, riraga rowameethateeyirini rirori: rirotaki ñaawaetakagaeyiririni maawaeni. ²²Ikantzini Moeseeshi: “Riraga Pawa Tajorentsi rotyaantemiri paashini kamanantzirorini iñaani Tajorentsi, ikimitena naari rotyaantakina. Rirotaki joriyoo ikimitakae aaka. Oetarikapaeni ikamantemiri, paapatziyawakyaari. ²³Omaanta maawaeni kaari aapatziyaarini rirori, ithonkaeyerini Tajorentsi, eero rapiiteero itsipatari ijoriyotzinkaritepaeni”.

²⁴Eejatzi rojankinatakotzitatwoni paerani Samoeri eejatzi maawaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi iroka piñaayitakirini iroñaaka. ²⁵Aritaki ipokapaaki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi ikashiyaakari rotyaanteeri. Tema ikashiyakaanantakaririni kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi eejatzi paejatziiteni riraga Awaraama, Ijaaka eejatzi Jakoowo. ²⁶Rotyaantakiri Tajorentsi aakaki, reewateeyakaeni riyotagaeyakaeroni. Eeniro panteeyironi kaari kameethatatsi, omaanta ipokashiteeyakimini rowawijaakoeyemini eero pashironkanta; ikowaki riweshiryaakagaeyemini. Rootaki kyaaryo pikenkithashiryaanteeyanakyaaeni, eero pikimitaga paerani.

**Riraga yotaawakaencharipaeni
ipiyotashitakari Peetero
eejatzi Jowa**

4 ¹Eeniro ikenkithatzi Peetero eejatzi Jowa, ikenkithatakayiri atziripaeni. Ari ipokapaaki ñaanakowenantatsiripaeni, eejatzi jewatatsiri waariryaapaeni ashi Tajorentsiipanko eejatzi saroseeyo-

paeni. ²Ikiyashireeyanakani, ikantawakaanaka:

—¿Oetakama riyotaantariri atziri? Iroka ikamantakiriri: “Ipiriintanee kamatsiripaeni: tema piriintanaa Jesoshi”. Tee okameethatzi iroka riyotaanteeyirini.

³Itsitenitzimatantanaka oorya, ragaeyanakirini, omaanta eeniro jankinarentsi rashi rirori joriiyopaeni othañaantsita rojampitanyariri atziri tsiteniriki, rootaki raantanakariri romonkyagaeyapaakirini omonkyagamentsiki, roojatzi ikitejitakoeyakini.

⁴Omaanta raapatziyaperotawakawo osheki kemaeyawakiririni Peetero, aamashitya ikaateeyakini 5.000 shirampari, aapatziyakariri Jesoshi; eejatzi okaateeyakini roori tsinanipaeni eejatzi eentsipaeni.

⁵Inkaamani ipiyoteeyani eejatzi janta Jerojareeki jewatatsiripaeni, aataperoteenchari, iyotaanzirori Iwaperite Tajorentsi. ⁶Ikaateeyirini Aanashi, riraga iwinkatharite ñanakowenantatsiripaeni. Eejatzi itsipatari Kaejashi, paashini Jowa, Arejaantero, eejatzi maawaeni isheninka iwinkatharite ñanakowenantatsiripaeni. ⁷Ari ikaemaakaanakiriri Peetero, Jowa eejatzi riraga kijopookiwitchari rojatekakirini niyanki, rojampiteeyakirini:

—¿Ninka matakaakimirori petsiyakotantariri irika shirampari? ¿Ninka kantakimiri? ⁸Ari iyotaakiri Ishire Tajorentsi Peetero, omatakaaperotakirini. Ikenkithakagaeyakirini piyotawenteyaririni ikantzzi:

—Jewatatsiripaeni eejatzi aataperoteencharipaeni. ⁹⁻¹⁰¿Pininaneentakina nantakirowa kameethatatsiri? Pojampitakina tsika nokantaka netsiyatakota-kaantariri irika kijopookiwitchari. Nokowaki eerokapaeni eejatzi maawaeni atziri piyotawakiro. Rirotaki

Jesokirishito riraga najareetejatzi etsiyatakoteeriri. Pikentakotakaanawitakari, omaanta ipiriinteerri Pawa Tajorentsi. Jee, imatakaakina Jesoshi netsiyatakotantariri irika iroñaaka katziyeencharika jaka etsiyatakoperotee. ¹¹Rirotaki Jesoshi oshiyakaawentachari mapitatsiri pitheenkakiri eerokapaeni wetsikawitawori pankotsi, omaanta iroñaaka ipeyakiro rooperotatsiri mapi pankotsi. Ikimiwita iroka Tajorentsi ipeyakiri Jesoshi riroperotatsiri. Eerokateeyakini oshiyakariri wetsikawitawori: pitheenkakiri Jesoshi. ¹²Omaanta tekatsi paashini owawijaakotantatsini. Tee ijeeki jaka kipatsikika paashini owawijaakoteeni. Apaniroeni Jesoshi imatziro rowawijaakotee.

¹³Ikemantawori iroka rotsikanateeyanakarini riraga jewatatsiripaeni. Ari imaeritanaki ikenkithashiryaaakotanakari, iñaakirira tee ithaayi. Roojatzi ikantawakaaka:

—Ñaakiro, tee ithaawanteeyarini riroripaeni. ¿Itaka kaari ithaawanta? Eejatzi tee ithotyaperotziro Iwaperite Tajorentsi, tee niyotayiri naakapaeni, omaanta osheki riyotzi apaniroeni. ¿Tsika ikantaka riyotantakari? ¿Arima imatakiro Jesoshi, riraga kijokiro rowawitakari riyotagaeyirini? ¹⁴Ari iñeeyakirini itsipatakari riraga retsiyateeriri. Tekatsi ikantya ikantakoteri.

¹⁵Ari rotyaantanakiri:

—Piyowakite janta.

Ari riyowanaki. Roojatzi ikantawaka-gaeyanakani rirori jewatatsiripaeni:

¹⁶¿Tsika akanterika irintapaeni?

Riyotanakiri maawaeni jerojareejatzi itajonkawentakiri riraga kijopookiwitchari. Tekatsi akante: “Tee imatziro”.

¹⁷Omaanta tee okameethatzi ikenkithakagaeyanakirini atziripaeni. Thame akantaperoteriita: “Eeroty iroñaaka pikenkithatakotziro riraga Jesoshi.

Aririka papiitero pikenkithatakoteri aritaki nowashironkaakimi”.

¹⁸Ari rapiiteeri, ikaemaeri. Ikantaperotziri:

—Erotya iroñaaka pikenkithatakotziri Jesoshi. Aririka papiitero pikenkithatakoteri, aritaki nowashironkaakimi.

¹⁹Rakanakiri:

—Tema iñee Tajorentsi maawaeni aari. Pikantaperotenatya: ¿Kameethama nothoyeero naapatziyemi okaatzi pikantakinari? Tema irira Tajorentsi naapatziyari. ²⁰Tekatsi nokantya iroñaaka nookaero nokenkithatakotziri iroka noñaaperotakiri, eejatzi iroka nokemaperotakiri.

²¹⁻²²Ari rapiitakiri eejatzi ikantaperowitakari, roojatzi rotyaanantaari. Tekatsi rante rowashironkaantyaariri. Paerani imonkaatakiro 40 rojarentsite kijopookiwiwachari. Ari osheki ikenkithashireeyakironi atziri retsiyatakotziri Jesoshi, riyoteeyantakarini itajorentsitaki. Iñeeyakironi atziri iroka imatakaakiri, ikantapiinteeyanakini: “Kameetharini Tajorentsi, osheki imatakagaeyakirini aapatziyakariri Jesoshi”, rootaki kaari rowashironkaantari.

Ramanakiri Tajorentsi riraga aapatziyariri Jesoshi

²³Ari roeyowaeyanakirini jewatatsiripaeni, roojatzi riyateeyanakini Peetero eejatzi Jowa aapatziyeyakaririni Jesoshi. Ikamantapaakiri iroka ikantawitakariri riraga jewatatsiripaeni ñanakowenantatsiri eejatzi aataperoteenchari. ²⁴Ikemantawakawori iroka, ikenkithatakagaeyakirini Tajorentsi. Ishintsipaantetziro apaani, ikantzi:

—Nowinkatharite, eeroka wetsikirori jenoki, kipatsi, inkaare, maawaeni; eejatzi piwetsikaeyakirini maawaeni tzmanteeyaworini. ²⁵Eejatzi paerani

piyotaakirini nochariniiteni Iraviiri, riraga aapatziyaperotzimiri. Iyotaakiri pishire, rojankinatantawori iroka:

“¿Iitaka ikijanteeyakarini riraga kaari yotziri Tajorentsi? ¿Iitaka ikenkithashiryaashitantawori joriyopaeni ranteeyeroni kaari kameethatatsi? ²⁶Riraga iwinka-tharitepaeni atziri jaka kipatsiki rajaryagaeyawityaarini Tajorentsipero, eejatzi riraga Rotyaantanewo, ikowaeyawityaani ithonkaeyerinimi”.

²⁷Jaka nampitsikika ipiyoteeyakani rajaryagaeyawitakarini pitomi Jesoshi, riraga piñaaperotziri ikameethaperotatzi. Irira piyoyaaperotakiri, eejatzi potyaantaperotakiri. Ikaateeyini ajaryaanteeyawitacharini Erooreshi, Poonshiyo Peraato, jewatatsiripaeni joriyopaeni, eejatzi joraaropaeni tema rirotaki paashinijatzitatsiri atziri; maawaeni. ²⁸Paerani eeroka pikantaki: “Aritaki okantyaari”. Ari chapinki ithonkakiri imonkaatakiro irikapaeni. ²⁹Iroñaaka, Pawa, piyotakiro iroka ikantaperotawitakina: “Eero pikenkithatakoteeri Jesoshi”. Tema naaka aapatziyaperotakimiri. Pimatakaaperotena eero nothaawanta nokenkithataperotero piñaani. ³⁰Pitomi Jesoshi rirotaki Nowinkatharite iroñaaka, rootaki nokowantakari imatakaaperotena notajonkakowenante, netsiyatokatantyaariri mantsiyaripaeni; nomatapiintero kaari iñaapiinteeyini, niyotaka-gayerini atziri kyaaryo irira riroprotaki pitomi, eejatzi piñaaperotziri ikameethaperotzi.

³¹Aritaki ramaneeyirini Tajorentsi. Roojatzi omoyekanaka pankotsi ijeekayantarini. Otajorentsiwenteeyapaakirini Ishire, roojatzi kameetha ikenkithatantawori iñaani Tajorentsi, tee ithaawaneentzi.

**Raakameethatawakagaeyakani
riraga aapatziyariri Jesoshi**

³²Osheki ikaatzi iroñaaka aapatziyariri Jesoshi, kameetha ijeekaeyakini, eejatzi imonkaatawakagaeyakani: oetarika ikowaeyirini eejatzi oetarika ikenkithashi-reeyani. Tee imashithatawakagaeyani, omaanta ipawakagaeyakawoni maawaeni tekatsitzimotakiriri. ³³Rowaga Ishire Tajorentsi imatakaakiri riraga rotyaantane-
newo Jesoshi, rootaki kameetharini ikamanantapiintariri atziripaeni:

—Ikamawentakae Awinkatharite Jesoshi omaanta ipiriintakiri Pawa Tajorentsi, rañaakiri eejatzi iroñaaka.

Eejatzi ikanteeyini atziri:

—Tema ikameethateeyakini aapatziyariri Jesoshi. ³⁴⁻³⁵Riraga ashitachari-paeni iipatsite eejatzi ipanko, ipimantagaanteeyini. Iroka opinayitarini, ramaeyakirini rotyaantane-
newo Jesoshi, ipapaakiri. Roojatzi ipagaantakiriri paashinipaeni rirori koetyeemotariri, kaari rashironkaanteeyantani aapatziyariripaeni Jesoshi.

**Nokantakoteri pakiriri eejatzi
amatawitantsiri**

³⁶Iroñaaka nokantakoteri aapatziyariri Jesoshi icharineeteni Rewii iitachari Josee. Paashini iitziri riraga rotyaantane-
newo Jesoshi: Werenawee. Akantzi aaka apaanteki: “Weshiryakaantachari”. Rirota-
ki poñaachari Cheepereki.

³⁷Rashitawitawo kipatsi, omaanta ipimantziro. Raanakiro owinawo, ipapaakiri riraga rotyaantane-
newo Jesoshi aritaki irirapaeni ipakiri aapatziyariri Jesoshi. Ipakiri atziri tekatsi oetarika royaari. Rootaki maawaeni aapatziyariri Jesoshi iñaaperotziri Werenawee.

5 ¹Omaanta eeniro paashini aapatziyariri Jesoshi iwaero Ananiiyashi, ro iina Sajiira. Ipimantakiro iipatsite.

²Tee ikoyi iperi rotyaantane-
newo Jesoshi maawaeni iyorikite, rootaki ikanantakawori iina:

—Aririka aate apero koriki, eero akantziri tsika okaatzika ipineetakaeri. Apashitapaakyaari kashetani koriki akimitakaantero rootaki maawaeni ipineetakaeri, rootaki iñaaperotanteeri aari akameethatzi.

—Jee, aritaki.

Roojatzi riyatanaki riraga Ananiiyashi apaniroeni, ipapaakiri rotyaantane-
newo Jesoshi iyorikite. Ikantapaakiri:

—Irika korikika, rootaki maawaeni owinawo noepatsiteni nopimantakiri.

³Omaanta iyotaakiri Ishire Tajorentsi Peetero:

—Ikowaki ramatawitashitemi. Ipakimi kashetani koriki rashi iipatsite. Kaari maawaeni.

Rootaki ikanantariri:

—Ananiiyashi, pishinetaakari Jatanaashi itheeyakaakimi. Pikowawitakami pamatawiteromi Ishire Tajorentsi. Pipashitakinari kashetani piyorikite.

⁴Tekirani pipimantero rowaga piipatsiteni rootaki pathi eerori. Ari pimate-
romi pamanantero oetarika pikowayitzi-
rini eejatzi piperi ninkarika. ¿Iitaka pamatawitashitantanari? Naaka pamata-
wivitakina apaniroeni; omaanta Tajorentsi eero pimatziro pamatawitziro.

⁵Ikemantawakariri Ananiiyashi, roojatzi ityaantanaka, pog. Kamanaki. Ithaawaperoyanakini osheki maawaeni ñeeyakiririni. ⁶Roojatzi riwetsikaeyakirini ewankari ikitateri; raanakiri, ikitateri. ⁷Ojamanitapaentzi eechonkiini, ari okyaapaaki iina roori. Tee iyotzi kamaki oemini. ⁸Ikantawakiro Peetero:

—¿Kyaaryooma pipakinari maawaeni koriki, rowaga owinawo piipatsiteni pipimantakiri?

Ari akanakiri:

—Jee, nopakimiri maawaeni.

⁹Roojatzi ikanantakawo roori:

—¿Litaka pikimitantariri piimini, pamatawiteromi Ishire Tajorentsi? Okaakitapaaki kitatziriri piimini: rirojatzi aanakimini eerori.

¹⁰Roojatzi otyaantanaka roori, pog, kamanaki. Ikyapaeririraga ewankari-paeni, iñaapaakiro, kamaki. Ari raanakiro, ikitatero roori, otsipatapaari oemini. ¹¹Ari ithaawaeyanakini maawaeni riraga aapatziyariri Jesoshi rowashironkaerikari Tajorentsi, eejatzi ithaawaeyanakini maawaeni kemakoe-yakiririni. Ikenkithashireeyawoni: “Tee okameethatzi namatawitante. Rowashironkaanakari naari Tajorentsi”.

Retsiyatakotakiri osheki atziri

¹²⁻¹⁴Ari ipiyoteeyakani maawaeni aapatziyariri Jesoshi janta kaapanomarentsiki iiteetziro rashi Sharamoo. Eejatzi eekiro riyaatatzi roshekiperotanaki aapatziyariri Awinkatharite. Osheki ikaateeyini shirampari eejatzi tsinani. Osheki iñaaperoyakiririni atziripaeni riraga aapatziyariri Jesoshi, ikanteeyini:

—Ikameethataperoyini aapatziyariripaeni Jesoshi.

Omaanta riraga kaari aapatziyariri irira ithaawakaanteeyakaririni itsipateeyarinimi.

Osheki itajonkawenantzi riraga rotyaantanewo Jesoshi. Osheki omatakaakiri Ishire Tajorentsi. ¹⁵⁻¹⁶Roo-taki rowapiinantakariri atziripaeni mantsiyaripaeni janta awotsiki: romaryaayitziirini shitashintsiki, okantyaata aririka rawijanaki Peetero, ipampitanakiri, eerorika ipampitanakiri aririka ramparyaatawakyaaari rootaki retsiyatakotantyaari. Eejatzi ipiyotashiteeyakani osheki atziri, poñaachari nampitsikipaeni janta othapikiyitapaa-

kini Jerojaree. Ramayitakinirini mantsiyaripaeni, eejatzi kyaantariri kamaari. Retsiyatakoeyerini maawaeni.

Riraga ñaanakowenantatsiripaeni ikijaperotziri rotyaantanewo Jesoshi

¹⁷Ari ikijanakiri iwinkatharite ñaanakowenantatsiri, eejatzi paashini-paeni ñaanakowenantatsiri, tema rirotaki saroseeyotatsiri. ¹⁸Ari raakaantakiri riraga rotyaantanewo Jesoshi, romonkyaaagakaantawitakari omonkyaaagementotsiki. ¹⁹Omaanta niyanki tsiteniri roeyowaeri ronampiri Tajorentsi riragapaeni rotyaantanewo Jesoshi, rashitaryaapaakiniri ashitakontsi, raanakiri inkokiroeni.

²⁰Ikantzi:

—Piyaate janta Tajorentsi pankoki, pikatziyapaaki. Pikamantaperoyerini atziri tsika ikantyaari ijeekanteeyari ikanteetateyeyaani jenokinta.

²¹Ikantawakiri:

—Jee, ari nokamanteeyakirini.

Ari owakira okitejitanaki riyataanaki Tajorentsi pankoki, riyotaantapaaki.

Eeniro iwinkatharite ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi tsipateeyaririni janta paashiniki pankotsi. Tekira riyotakoteri roeyoyiri rotyaantanewo Jesoshi. Roojatzi ikaemakaantakiri maawaeni paashini jewatatsiri joriyipaeni. Roojatzi ikantziri waarirya:

—Piyaate janta pomonkyaaagakitzi-rinta tsitenini chapinki aapatziyariri Jesoshi, pamaeyakinarini.

²²Ari riyaatashitawitakari, tee iñaapaakiri. Roojatzi ipiyantanaka, ikantapaakiri:

²³—Tee añiiri. Noñaapaakiro pankotsi, oyaawitaperotaka. Eejatzi eeniro ikatziyawitaka shentawitawori

omoo paeni. Roojatzi nashitaryaantawitapaakawo omoo, nokyaawitapaaka; tekatsi noñaapaaki inthomaenta.

²⁴Ikemantawitakariri, ikantawakagaeyanakani:

—¿Tsikarika ikinanakika?

—Taanitya. Eerokaritya.

—¿Tsika akanterika iroñaaka?

—Taanitya.

²⁵Roojatzi ipokashitantapaakari apaani kamantapaakiriri, ikantapaeri:

—Riragapaeni shirampari

pomonkyaagakaantawitakariri, katziyeyapaakani janta Tajorentsipankoki. Riyotagaeyapaakirini atziri.

²⁶Roojatzi riyatashitantakariri iyapitaanote itsipatanakariri waariryapaeni, ragaeyanakirini, omaanta tee ikoshekanakariri ithaawantakariri atziri; ikantzi:

—Kameetha aanakiri ikijakowentakariri atziri aapatziyariri Jesoshi, rompojanteerokari mapi aaka.

Rootaki raantanakariri kameetha, tee ikijanakiri. ²⁷Ari raanakiri, rowapaakiri janta ijeekinta jewatatsiripaeni. Ikantawakiri iwinkatharite ñaanakowenantatsiri:

²⁸—¿Iitaka pikenkithatakariri eejatzi atziri? Tema nokaminaawitzimi: “Eero pikenkithatakotaneeri Jesoshi”.

Iroñaaka eekiro piyotagaeyirini maawaeni jerojareejatzi. Ro iroka pikantakotakinari: “Iriira jewatatsiripaeni owamaakaantakariri Jesoshi; ikantashita rantashitakawo kaari kameethatsiri”. Tee okameethatzi pikanteeyakirini. Pimaeriteeyeni, eero pikamanantane eejatzi.

²⁹Rakanakiri Peetero, ikantanakiri:

—Omaantakya naapatziyaperotari Tajorentsi. Eero naapatziyimi eeroka aririka pikantena: “Eero pikenkithatakotziri Jesoshi”. Inimotakariri paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi. ³⁰Eeroka

kyaaryootatsi powamaakaantakariri Jesoshi. Pikentakotakaantakariri koroshiki. Omaanta ipiriinteeri Tajorentsipero. ³¹Iitzaagaeri rakoperoki janta jenokinta. Ipeyeeri Jewaperowenantatsiri eejatzi Owawijaakoeyakariri. Ikowakagaeyakirini ajorriyotzinkaritepaeni ikenkithashiryaaperotanteeyari eejatzi rookero rowaga kaari kameethatatsi ranteeyawitakariri aritaki ikaminthagaeyerini, eero ikenkithashiryaakoteero eejatzi okaatzi kaari kameethatatsi ranteeyawitakariri. ³²Aritaki noñaaperotakiro rantayitakariri Jesoshi, eejatzi niyotaki okithaatakagaeyakariri Ishire Tajorentsi maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Rootaki nokenkithatakotapiinantariri rirori. Tekatsi nokantya nomaerite.

Roojatzi ikanteeyini paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi:

—Kyaaryo iroka ikantziri Peetero.

³³Ikemanteeyawakaririni, riyotanteeyawakaworini kyaaryo ranteeyakirini kaari kameethatatsi, rootaki ikijanteeyanakaririni, ikowaeyawitanakani rowamaerimi. ³⁴Omaanta ikatziyanaka apaani jewatatsiri iitachari Kamariyeeri. Rirota warijeeyo, eejatzi iyotaantzirori oetarika rojankinatzi Moeseeshi. Maawaeni atziri iñaaperoyirini. Ikantzi:

—Nojorriyotzinkarite, nokoyi ishitowaeyakiteniita aapatziyariri Jesoshi, eero ikemantawo nokantemiri.

Ari rotyaanteeyakirini inkokironta.

³⁵Roojatzi ikananteeyakarini:

—Nojorriyotzinkarite. Kyaaryoowa, paamawentyaaga pantzirikarira aapatziyariri Jesoshi. ³⁶Pikemina. Nokenkithashiryaakayemiri apite shirampari. Nokantakotziri riraga Teyoorashi, rirota jeekatsiri paerani, osheki ikantakaaperotani. Ari ipiyotashitawitakariri osheki ratzirite, naamaashitya

ikaateeyini 400. Omaanta rowamaeta-kiri, roojatzi rinteenaryaantanakari oyaateeyawitaririni. Ipeyashiteeyanakani, tekatsi akemakoteeri eejatzi.

³⁷Eejatzi imawitanakawo rirori iitachari Joorashi, riraga karireeyajatzi. Janta rojankinatakoeyantani, eejatzi reewata-witanakari apanipaeni atziri. Eejatzi rirori, rowamagaetawakiri. Rowaaganaka oyaatawitariripaeni, tekatsi akemakoteeri paashini. ³⁸Rootaki iroñaaka nokamanantzimiri, eero pashiiriiri irikapaeni, ikantakaata. Rirorika otyaantziriri atziri ikenkithatzi, tema eejatzi ipeyaneeya rirori.

³⁹Rirorika otyaantziriri Tajorentsi, tekatsi pikanteri pomaerinteri. Pikijimatzirikari Tajorentsi.

⁴⁰Ari inimoeyanakirini rirori. Ikaemaeri eejatzi, ipajatakaantakiri. Roojatzi ikantaperotawitari: —Eero eejatzi pikenkithatakoteeri Jesoshi.

Roojatzi rotyaanantaari. ⁴¹Ari riyaaateeyanakini, ikimoshireeyanakini, ikanteeyini:

—Iñaaperotee Jesoshi akameethatzi, rootaki ishinetantakaeri akemaatsitawenteeyakarini.

⁴²Maawaeni kitejiri riyotaantapiintzi janta Tajorentsipankoki, eejatzi pankotsikipaeni. Ikantani: riyotaantapiintzi, ikamanantapiintzi. Ikamantapiintziri atziri:

—Jesoshi rirotaki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi aamagaeyarini paerani.

Riyoyaakiri amitakotantatsini

6 ¹Ari roshekyaanakari aapatziyariri Jesoshi, eejatzi ikijashiryaanaka riraga iyotzirori ipaante kireeshiyajatzi. Ikantawakaanaka:

—Maawaeni kitejiri, aririka ipantawitya owanawontsi, tee ipaperotziro natziritzinkawote ashi aari: iroka

kamayeentsirini oemi. Omaanta ipaperoyirini kameetha iyotzirori ewereeyo, rowaga ipaante joriiyopaeni. ²Ari riraga rotyaantanewo Jesoshi ipiyoteyakirini maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Ikantziri:

—Tee okameethatzi nookanakiro nokenkithatapiintziro iñaani Tajorentsi, nopantayitemirorini owanawontsi.

³Iroñaaka, noyemijantzinkaritepaeni, piyoyee 7 shirampari, riraga piñaaperotziri ikameethatzi. Piyoyeeri riraga iyothanetsiri, kemijantaperotzirori Ishire Tajorentsi. Akanteriita rirori rirotaki pantatsini owanawontsi.

⁴Omaanta naaka, apatziro namaneri Tajorentsi, eejatzi nokenkithatero iñaani.

⁵Inimoeyakirini maawaeni iroka ikantakiriri. Riyoyaakiri Eshiteewa, rirotaki aapatziyaperotariri Jesoshi, kemijantaperotzirori Ishire Tajorentsi.

Riyoyaakiri eejatzi Jiripi, Pirookoro, Irikanoori, Temoo, Parimeenashi. Eejatzi riyoyaakiri Nikoraashi, riraga peyeenchari joriiyo, poñaachari Antyokiiyaki. Omaanta iroñaaka raapatziyaperotari Jesoshi. ⁶Roojatzi roñaagantapaakari riraga rotyaantanewo Jesoshi. Rowakiniri rako iitoki, roojatzi ramaneyirini Tajorentsi: “Pamitakoeyerini irikapaeni pantayitatsirini owanawontsi”.

⁷Osheki ikaatzi kemaeyakirorini iñaani Tajorentsi. Eekiro roshekyaperotanakitya aapatziyakariri Jesoshi janta Jerojareeki. Eejatzi oshekiniroña ikaatzi ñaanakowenantatsiri ikimitakotanaari aapatziyariri Jesoshi.

Riraga Eshiteewa rirotaki riyoyaanewo Tajorentsi

⁸Osheki ramitakoperotakiri Tajorentsi Eshiteewa. Osheki imatakaakiri Tajorentsi ikenkithatakaantakariri atziri.

Osheki itajonkakaakari Tajorentsi. Imataperotayitzinirini atziri kaari iñaapiinteeyini. Imatakaakiniri oetarika-paeni riyoteeyantakaririni Jesoshi rirotaki Tajorentsi. ⁹Eeniro ipiyota-piinteeyantarini janta Tajorentsi pankoki atziri riraga ipimanteetawitari paerani, omaanta ipakaeri amanantawitariri. Eejatzi janta ipiyotanta shireenejatzi, arejanteriiyajatzi, poñaachari Shiriishi-yaki, Ashiyaki. Riyaatashiteeyawitakarini Eshiteewa, ikijatheeyawitakarini eejatzi ipiyapiyawaantetakari.

¹⁰Omaanta osheki riyothanetzi Eshiteewa, tekatsi ikanteeyerini ipiyapiyawaantetaperoeaarini. Eenitatsi riyotantari kameetha iñaawaetzi, tema iyotaakiri Ishire Tajorentsi. ¹¹Ari osheki ikijeeyakirini riraganki, ikantziri paashini isheninkapaeni:

—Pamine, nokowaki pitheeyakotyaaari Eshiteewa. Aririka pimateeyeroni nokantakimiri, nopinatemi koriki. Ro iroka pikantakotashityaariri: “Nokemakiri Eshiteewa, itheenkimatakiri Moeseeshi. Eejatzi ikimitakiri rirori Tajorentsi, ikantzimatakiri”.

Ikantziri:

—Ari nokamanteeyerini atziripaeni.

¹²Ikemanteeyawakani atziripaeni, ikijeeyanakani eejatzi aataperootenchari, iyotaantzirori rojankinarini Moeseeshi, maawaeni. Intspaete riyaatashiteeyakirini Eshiteewa, raapaentziri, shepik; ragaeyanakirini janta pinkatharipaeniki ikantakotantariri. ¹³Raanakiri eejatzi riraga theeyachari, ikantapaakiri:

—Aritaki ikantaperotzi Eshiteewa, ikantapiintzi: “Tee okameethatzi Tajorentsi panko”. Eejatzi ikimitziro rojankinarini Moeseeshi, itheenkapiintziro. ¹⁴Nokemakiri, ikantzi: “Riraga Jesoshi, najareetejatzi, ishekiroroero iroka Tajorentsi pankoka. Ipaashinitero

iroka ametayitakarini eejatzi ipaashini-tayiteroni riyotaayitakaerini Moeseeshi”.

¹⁵Ramineeyakirini maawaeni jeekantsiripaeni, joreririri. Ishipakiryaapootanaki Eshiteewa, ikimitanakarironampiri Tajorentsi.

7 ¹Roojatzi rojampitantakari iwinkatharite ñaanakowenantatsiri riraga Eshiteewa:

—¿Kyaaryooma iroka ikantakiri?

Eshiteewa raakowenta apaniroeni

²Ikantawakiri Eshiteewa:

—Nowinkatharitepaeni maawaeni, teewee nokantzimatzi Pawa Tajorentsi. Pikemena, nojoriyotzinkaritepaeni.

Paeraniperoroña iñaaperotantariri achariniiteni ipinkathatzi Tajorentsi, eejatzi naari iroñaaka nopinkathatzi. Paeraniperoroña ijeekantawitarini janta Mesopotaamiyaki achariniiteni Awaraamani, roñaagapaakari Tajorentsi riraga kameethatatsiri. ³Ari ikantapaakiri:

“Pookanakiro piipatsiteka eejatzi pisheninka, piyaate janta paashiniki kipatsi rowaga noñaayemiro”. ⁴Roojatzi rookantanakawori iipatsite kareeyajatzi, rareetaka Araanaki. Aritaki janta ikamapaakiri iriri, roojatzi rareetakaa-kari Tajorentsi jaka aepatsitekika.

⁵Omaanta, tee ipiri iipatsite, tee ipaneentziri eechonkiini ijeekantyaari.

Eejatzi tekirani itzimini itomi. Omaanta ikantzitakarini Tajorentsi: “Paata ikoñaate pitomi eejatzi iinja oshekini impaetatsiri. Noperi irikapaeni iroka kipatsi”. ⁶Eejatzi ikantakiri Tajorentsi:

“Iinja riyaate poyaatemini ijeeki iipatsiteki paashinijatzitatsiri atziri rowaga Ejiipitoki. Okaate oarentsi 400 ijeekanaki janta. Riraga ejiipitotatzi rirotaki owashironkaerini pisheninkani iinja, romperataperotakyaari osheki.

⁷Roojatzikya nokantakotanteeyerini

riraga omperatayitaririni. Omaanta irira pisheninkani, noepiyayiterini jaka kipatsikika, ari ipinkathaperotakina jaka. ⁸Nokowaki iroñaaka pitotonayityaani pishiramparitantari riyotantyaari atziri paapatziyaperotakina eejatzi pikenkithashiryaantyaawori nokantakimiri”. Rootaki ikantakiriri Tajorentsi Awaraama. Ari roojatzi ikoñaatapaaki itomi, riraga Ijaaka. Okaataki kitejiri 8, roojatzi itotonatantakari. Roojatzi ikoñaatapaaki itomi riraga Ijaaka, iitakiri Jakoowo. Itomipaeni riraga Jakoowo ikaateeyakini 12. Tema itotonatakaanteeyakirini maawaeni. Tema riroteeyakini achariniiteni.

⁹Eekiro ikantziri Eshiteewa:

—Ari rantariteeyanakini itomipaeni Jakoowo, ikijeeyakirini apaani rirentzi, iwaero Josee. Ipimanteeyakirini, roojatzi ragaetanakirini Ejiipitoki. Omaanta kijokiro rowakiri Tajorentsi.

¹⁰Janta rowashironkagaeyawitakarini jeekatsiripaeni, omaanta rowawijaakotakiri rirori Tajorentsi. Ramitakotziri oetarika rantziri rootaki iñaaperotantariri iwinkatharite ejiipitotatzi iiteetziri Jarayoo. Iñaakiri otzimimotziri riyotantari, rootaki iitantanakariri riraga Josee jewaperotatsiri. Reewateeyirini maawaeni ejiipitotatzi, eejatzi isheninka Jarayooni. ¹¹Impaetzi ari itasheyeeyanakini maawaeni ejiipitotatzi eejatzi jaka aepatsiteki rowaga Kanaanaki, tsikarika ijeeki Jakoowo, eejatzi itasheyeeyanakini atziripaeni. Osheki rowashironkaeyanakini: tekatsi raanakiro rowaeyarini achariniiteni. ¹²Riraga Jakoowo ikemakotakiro ari eenitatsi teriiko janta Ejiipitoki. Ritakari rotyaantakiri itomipaeni, ikantakiri: “Piyaate Ejiipitoki pamanantakite owanawontsi”.

Ari ramanantakitzi roojatzi ipiyantaa.

¹³Rooteentsi ithonkimateero

owanawontsi, eejatzi rapiiteeri rotyaanteeri itomipaeni ikantziri: “Piyaate pamanantakite eejatzi owanawontsi”. Ari riyateeyanakini eejatzi, roojatzi iñeeyantapaakarini jewatatsiri. Ikantawakiri: “Naaka Josee pipimantakiri paerani”. Eejatzi ikantziri Josee Jarayooni: “Irika rirotaki yeeyiperopaeni naari”. ¹⁴Roojatzi ikanantakari rirentzi: “Pikantaateri pawa ipokae jaka, eejatzi ikaateeyinira rirori”. ¹⁵⁻¹⁶Roojatzi riyaatantanaka Jakoowo janta Ejiipitoki, ragaeyanakirini isheninkapaeni, ikaateeyini 75. Ari ikamapaaki janta. Roojatzi raaneeri Jakoowoni, ikitatapaeri janta Shekeemiki, ari oetari kipatsi ramanantzirini Awaraama. Irira pimantzirori kipatsi itomipaenini Emoori. Ipinatakiri koriki. Eejatzi paata ikimiteeyakarini maawaeni itomipaeni riraga Jakoowoni, ikamaeyakini maawaeni rirori janta Ejiipitoki.

¹⁷Eekiro ikantziri Eshiteewa:

—Rootaneentsi omonkaatakya ikantakiririni Tajorentsi Awaraama. Ikaatzi osheki achariniiteni aari, roshekitanaki janta Ejiipitoki. ¹⁸Impaetzi ipinkathariwentziri paashini Jarayoo, kaari yotakotziriri Josee. ¹⁹Ramatawiteeyirini achariniiteni. Ishintsithateeyakirini, ragaeyakirini itomipaeni, rowamayiteeyakirini. ²⁰Roojatzi ikoñaatantapaaka Moeseeshi. Aritaki ikanta Tajorentsi, iñaakiri rirotaki kameetha eentsi. Ikaataki 3 kashiri ikempoyaakiri ashitariri janta inthomaenta ipankoki, imanapithakiriri ejiipitotatzi. ²¹Tee imatziri imaneri eejatzi ipankoki, rootaki riwetsikantakanariri tsiwoonaki, imanakotawitakari othapyaakiini iñaaki. Okantaka rishinto Jarayoo opokaki roojatzi oñaantakariri. Ari aanakiri okempoyaakaantapaakiri onampiki, okimitakaantanakari rirotaki otomipero. ²²Riyotaaperotakiri ejiipito-

jatzi maawaeni okaatayitzini riyotayit-zirini rirori. Kameetha iñaawaetzi. Imaperotziro oetarikapaeni rantayitzi-rini.

²³Ekiro riyaatatzi ikantziri Eshiteewa:

—Ari okaatzi rojarentsite Moeseeshi 40, roojatzi riyaaatantanakari rareetari ijoriyotzinkaritepaeni. ²⁴⁻²⁵Ikenkithashiryaa riraga Moeseeshi ari reewateeyawakirinimi ijoriyotzinkaritepaeni eejatzi ikenkithashiryaaawitaka ari riyoteeyawakirini rirotaki amitakoeyerini. Ikenkithashiryaaawitaka riyotemi rotyaantakiri Tajorentsi, omaanta tee riyotawakiri rirotaki jewatatsiri. Iñaakowentapaakiri apaani joriiyo, rowashironkaakiri: ipajapajaataakiri ejiipitojatzi, tak, tak. Ari ikijakowentapaakari Moeseeshi ijoriyotzinkarite, roojatzi rowamaantapaakari ejiipitojatzi.

²⁶Inkaamani iñaakiri ijoriyotzinkarite apite, ikijathatawakaanaka. Ikowawita rirori romaererimi. Ikantziri: “Tema pijoriyotzinkaritawakaaka. ¿Iitaka pikijawakaanteeyakarini?” ²⁷Ari rotatsinkawakiri riraga kijapero-teenchari, ikantziri: “¿Ninkama peyakimiri iroñaaka nowinkatharite? ¿Pikowakima pomperatayitenani?”

²⁸¿Pikowakima iroñaaka powamaena naari, pikimitakaanenami riraganki ejiipitojatzi powamaakiri chapinki?” ²⁹Ikemantawakari ikantakiriri, roojatzi ishiyantana Moeseeshi, ithaawanaki. Roojatzi ijeekantapaaka nampitsinentsiki janta iipatsiteki Mariyaani. Raapaaki iina, roojatzi ikoñaatapaaki itomi apite.

³⁰Ari eekiro ikenkithatakagaeyirini Eshiteewa:

—Okaataki 40 ojarentsi ijeekimotziri Moeseeshi rikonkiri. Roojatzi roñaagantakari ronampiri Tajorentsi, janta amorekimotakiri inchashimpoki, janta okaankiitye tee oshookaperotzi

inchashi okaakintawo ochempi owaero Shinayii. ³¹Raminanakiro, roojatzi rotsikanaperotanakawo ikenkithashiryaa: “Amorekawitaka inchashimpoki, omaanta tee otaaga. ¿Iitarikya?” Ari riyaaatashiteromi, ikowawita raminaperoteromi. Roojatzi ikemantakari Awinkatharite, ³²ikantziri: “Naaka Tajorentsi, ikantani iñaaperoeyakinani pijoriyotzinkariteni paerani: riraga Awarama, Ijaaka, eejatzi riraga Jakoowo, maawaeni”. Jaa, omaanta riraga Moeseeshi ithaawaperotanaki, tee raminanakiro. ³³Ikantziri eejatzi Tajorentsi: “Piñaaperotena, pijapato-reeya, iroñaaka pikatziyantakawo kipatsi nowameethatani, iroka nopaashinitziro. ³⁴Noñaakiri janta Ejiipitoki pijoriyotzinkarite niyoyaayitakirini, osheki rowashironkagaeyakani. Nokemakiri ikaminthagaeyanakani, iroñaaka nokaminthagaeyirini. Rootaki nopokashitantarini nopakowenterini. Iroñaaka notyaantemi eeroka janta Ejiipitoki”. ³⁵Tema paerani itheenkawitakari riraga Moeseeshi, ikantzirini: “¿Ninkama peyakimiri nowinkatharite?” Rirotaki irira rotyaanantakariri Tajorentsi. Iroñaaka ipeyakiri jewatatsiri eejatzi owawijaakotziriri riraga achariniiteni. Rirotaki otyaantakiriri ronampiri Tajorentsi paerani iñaakiri janta inchashimpoki. ³⁶Ragae-yeerini ijoriyotzinkaritepaeni, imatayitakironi kaari iñaapiinteeyini eejatzi itajonkakowenantzi. Imatayitakironi itajonkakowenantzi janta Ejiipitoki, janta ocheraaki inkaareki Kityonkari eejatzi janta okaankiitye tekatsinta atziri ipanko. Okaatzi 40 ojarentsi imatapiintayitakironi.

³⁷Eejatzi ikantzi Eshiteewa:

—Rirotaki irika Moeseeshi kantziriri ijoriyotzinkariteni: “Ikimitakinaka riyoyaakina Tajorentsi kamanantzirori

iñaani, ari iinja riyoyeeri paashini ajorriyotzinkarite kamananterorini iñaani”.³⁸ Paerani ikinakinatanteeyarini achariniiteni janta tekatsinta atziri ipanko, reewawenteeyakirini riraga Moeseeshi. Janta ochempiki oetachari Shinayii ikenkithatakaeri ronampiri Tajorentsi. Ikemawakiro Moeseeshi iñaani Tajorentsi, roojatzi ikamananteeyakaririni maawaeni achariniiteni, riyotaantakariri iñaani. Roojatzi ikamananteeyakaerini iroñaaka aari, rootaki ayotantakariri rirori.³⁹ Tee notheenkiri naari oetarika riyotayitakaerini Moeseeshi, inta naapatziyaperotakawo maawaeni ikantziri rirori. Omaanta paerani itheenkakiri achariniiteni, tee ikoyi raapatziyari. Ikwaeayawitani ipiyeemi Ejiipitoki.⁴⁰ Ikanteeyirini Aawooni: “Riraga Moeseeshi rirowitaka agaeyakiteerini janta Ejiipitoki, ramaeyawitakaeni jaka. Omaanta riyaaatiki chapinki Shinayiiiki. Iroñaaka tee ayotakotziri iitarika owakiriri kaari ipokantaa. Iroñaaka piwetsikaeyenani paashini atajorentsite, añaaperotero roori”.⁴¹ Ari riwetsikaeyakironi, roshiyakaantakiri ewankari tooro. Ikoyi ipeyeromi itajorentsite. Rowamagaeyakinironi owisha, ramashiyitakanawoni, ipashiyitakawoni. Ikimoshirewenteeyashitakawoni riwetsikani.⁴² Ijamashiryaaneentakari Tajorentsi, rookanakiri: ishineteeyakirini ikenkithashirya rirotaiki Tajorentsi riraga oorya, kashiri, ompokiropaeni, oetarikapaeni. Tema rootaki rojankinatakotzirini paerani riraga Amooshini. Ro iroka rojankinatzirini: “Nojorriyotzinkarite, iroka ikantzimiri Tajorentsi: ‘Icharineeteni Ishirayeeri, janta okaankiitye pijeekae-yawitaninta paerani 40 ojarentsi. Omaanta aririka powamaantapiintanariri piratsi pitaantapiintanariri, jkyaaryoperoma pipinkathapiintapero-

tana naari? Tee. Tee pipinkathapiintana kyaaryoopero naaka,⁴³ inta piñaaperotapiintakiri irira Marooko piitajorentsi-tashitari ipankomawoki. Eejatzi pipinkathatashitakari oshiyariri ompokiro iwaero Renejaa. Pipinkathatashitakari piwetsikaeyirini eerori. Rootaki notyaanantyaariri inteenajatziri riraga ashiiryajatziri ragaeyakitemini raanakimi inampiki, romperateeyemini”. Rootaki rojankinatzirini paerani Amooshi.

⁴⁴Eekiro ikantanatzi Eshiteewa:

—Ikantakoeyakinani naari nokantzi-matashitakawo rootaki nanantakawori kaari kameethatatsiri. Omaanta tee apatziro ijeeki Tajorentsi pankotsiki wetsikachari mapi. Paeraniperoroña riraga achariniiteni riwetsikaeyakinirini Tajorentsi ipankomawo janta okaankiitye. Rantziro okimitaaka ikantakiriri Tajorentsi Moeseeshi. Riroma riyotakaa-kiri janta ochempiki tsikarika ikantya riwetsikantyaawori.⁴⁵ Ikamantakariri riraga Moeseeshi, rirotaiki Joshoe poyaataariri reewawenteeyaneerini achariniiteni. Rareetantapaakari jaka aepatsitekika rootaki ikashiyakaakaeri Tajorentsi paerani, eejatzi ramaeyakironi ipankomawo. Rareetanteeyawitapaakarini iñeeyapaakirini paashinijatzi-tatsiri atziri jeekawitachari jaka. Imatakaakiri Tajorentsi jorriyopaeni rookakaakiri riroripaeni iipatsite. Rootaki ipakiriri ajorriyotzinkaritepaeni aepatsitepero. Ari iñaaperotziri Tajorentsi ipankomawoki, eejatzi Iraviirini iñaaperotzitakarini rirori janta.⁴⁶ Riraga Tajorentsi iñaaperotziri Iraviirini ikameethatzi. Ikantawitarini rirori: “Pawa, tema eeroka Tajorentsi-pero iñaaperotzimini achariniiteni. Iroñaaka nokowaki pishinetena niwetsikemiropi jeekantyaari”.⁴⁷ Omaanta riraga Tajorentsi tee ikowakayiri

Iraviirini riwetsikero ipanko, omaanta ikowakaakiri itomi riraga Sharamooni rirotaki wetsikaperoteroni Tajorentsi-panko. ⁴⁸Tee apatziro ijeekantawo Tajorentsi riraga jenokijatzi iroka Tajorentsi-panko riwetsikaetziniri mapi. Tema ithotyaaikiro maawaeni kipatsi: ijeeki tsikarika. Rirotaki matakirori oetarika ikoyiri. Tema rirotaki wetsikakirori maawaeni, oetarikapaeni. Aritaki ikantzita kamanantzirorini iñaani Tajorentsi:

⁴⁹“Ikantziz Pawa Tajorentsi: ‘Noshiyakaawentemiro. Jenokinta okimitaka nojeekinta. Rowaga kipatsi oshiyawitakawo shitashintsi naatzikantawo noetzi. ¿Tsika pikantyaaka piwetsikantenari pankotsi nojeekantyaari? ¿Arima nomonkaatashitakyaawo? ⁵⁰Tema naaka wetsikaeyakirorini maawaeni jeekatsiripaeni’”.

Rootaki ikantziri kamanantzirorini iñaani Tajorentsi.

⁵¹Nojorriyotzinkaritepaeni, kyaaryo noñaaperotatziri Tajorentsi eejatzi nokemijantziro rojankinarini Moeseeshi omaanta eeroka, tee pikoyi piyote. Poshieeyakarini paashinijatzitatsiri atziri: tee pikenkithashireeya. Tee pikemijantaperotziri Tajorentsi. Aritaki pikantatyaani pipiyathatakawo Ishire. Poshiyakari achariniiteni. ⁵²¿Eenitatsima kamanantzirorini iñaani Tajorentsi kaari ikijini achariniiteni? Teewee añiiri, tema riyotashitaka kijeeyakiririni maawaeni. Rowamagaeyakiririni maawaeni kenkithatakananta-witacharini; riraga kantakiriri: “Iinja ipoke kameethataperotatsirini”. Tema pokawitaka, rirotaki Jesoshi, omaanta tee piñaaperoyawakiririni eeroka, inta paakaantakiri, powamaakaantakiri. ⁵³Piyoteeyawitawoni ikaminaantziri Tajorentsi ronampiri riyotaawitariri

Moeseeshi, omaanta tee paapatziyaperotawo.

Rootaki ikantziriri Eshiteewa atziri.

⁵⁴Ari ikemaeyawakiririni iroka ikantakiriri, roojatzi ikijanteeyantana-kani. Osheki ikijeeyanakiririni, ratsikaekitawenteeyanakarini raekiki, tyakiririri. ⁵⁵Omaanta irira Eshiteewa, riweshiryaa-wentashiryaperotakawo Ishire Tajorentsi. Raminaperotanaki jenokinta, iñaakiro ishipakiryani Tajorentsi. Eejatzi iñaakiro Jesoshi ikatziyaka rakoperoki. ⁵⁶Ikantanaki:

—Jaa, irinta noñaaperotakiri jenokinta, riraga Atziriperotapaentsiri janta rakoperoki Tajorentsi. Rirotaki Jesoshi.

⁵⁷Ishintsitanaki ikaemaperoeyanakini, rashiteeyanakiririni ikempita, ishiyashiiyapaakarini. Ragaeyapaentatziirini, shepik. ⁵⁸Ragaeyanakiririni jata oweyapaakanta nampitsi. Roojatzi rompojanteeyakaririni mapiki. Riraga ompojakiriri, raatonkoryaakiri iithaari, rowankitziro iitziki Sawoori, ikantziri:

—Paminawakinawo noethaari, nompojawakiriita.

Ikantziri:

—Ari.

⁵⁹Ari rompojampojaatakiri Eshiteewa, roojatzi ramanantanakari Tajorentsi, ikantanakiri:

—Nowinkatharite Jesoshi, paashireta-waenawo noshire.

⁶⁰Rotziwerowanaka, antawo ikaemana-naki, ikantanaki:

—Nowinkatharite, tee okameethatzi iroka ranteeyakiririni, omaanta eero pikijawentziro iroka rantakinari inta pipeyakoteniri.

8 ¹Rootaki ikantakiri, roojatzi ikamantanaka. Ikantanaki rirori Sawoori:

—Ariwee, kamaki; ñaa okaanteekirira.

**Riyaatzi aapatziyariri
Jesoshi janta Jamaaryaki**

Roojatzikya ritantanakawori kijakiriri Eshiteewa ikijeeyakirini maawaeni aapatziyariri Jesoshi janta Jerojareeki. Ithonkagaanteeyanakani, ishiyeeyanakani maawaeni paashinipaeni janta Joreeyaki, eejatzi Jamaaryaki. Inta jeekaneentsiri riraga rotyaantanewopaeni Jesoshi. ²Ari ikitatakiri Eshiteewa. Riro tyaakitakotziriri aapatziyaariri Jesoshi. Osheki riraakoeyakarini. ³Omaanta Sawoori, ikowawita ithonkaeyerinimi riraga aapatziyaripaeni Jesoshi. Riyaatashiteeyirini ipankokipaeni, inoshikaeyirini shirampari, tsinani, maawaeni. Romonkyaagaeyakirini omonkyaagementotsiki.

**Rapatziyeeyakarini Jesoshi
jeekatsiri paashinipaeniki nampitsi**

⁴Riraga shiyeeyaneencharini, ikinakinayitanakini paashinikipaeni nampitsi. Ikenkithateeyakotakirini Jesoshi eejatzi ikenkithateeyakironi iñaani Tajorentsi. ⁵Riraga Jiripi rareetapaaka nampitsiki, irona Jamaaryawero. Ikamantakotapaa-kiri Rotyaantanewo Tajorentsi raamaakari rirotaki Jesoshi. ⁶Ikemaeyantakaririni, eejatzi iñeeyantakaririni itajonkantayitzini, raapatziyaperoeya-wakarini atziripaeni. ⁷Rowawijaakoeyakirini osheki kyaantawitariri kamaari, antawo ikaemaeyanakini riraga kamaaripaeni, roojatzi ishitowantanaka. Retsiyatakoeyakirini osheki kijopookitatsiri, eejatzi paashinipaeni atziri amashitachari iitzi. ⁸Roojatzi ikimoshireeyantanakani riraga jeekatsiripaeni nampitsikinta. ⁹⁻¹¹Eenitatsi janta shirampari iitachari Shimo. Paerani osheki ojarentsi isheripiyaritawitaniroña. Tema ramatawitakiri

maawaeni jamaaryajatzi, ikenkithashiryakotakiri imatakiromi kaari iñaapiinteeyini, roojatzi rotsikanatanta-kaariri irirapaeni, rootaki ikantakaaperotantakarini osheki. Iñaaperoeyawitakaririni atziri: jewatatsiripaeni, atziritzinkaripaeni, maawaeni. Ikanteeyini:

—Irika Shimo ojeekantakarini itajorenka Tajorentsi. Tema rirotaki jewatatsiri. Thame apinkathateri.

¹²Omaanta roojatzi rareetantapaakari Jiripi, ikamantakotakiri Tajorentsi, tsika ikanta reewawenantzi. Eejatzi ikamantakotakiri Jesokirishito. Ari ikaawoshitakotakiri Tajorentsi maawaeni aapatziyeeyakaririni Jesoshi: shirampari, tsinani, maawaeni. ¹³Eejatzi ikimiwitaa riraga Shimo ikantzi: “Eejatzi naaka naapatziyari”. Eejatzi ikaawoshitakoteetakiri Tajorentsi. Roojatzi kijokiro rowantanakari Jiripi. Iñaakotayitakirini oetarika rantayitakirini, eejatzi itajonkantaperotayitzini. Roojatzi rotsikanaperotanakari iñaakirowa rantayitakirini.

¹⁴Riraga rotyaantanewo Jesoshi, jeekatsiri Jerojareeki, ikemakoeyakirini jamaaryajatzi raapatziyeeyakawoni rirori iñaani Tajorentsi, roojatzi rotyaanantakarini Peetero eejatzi Jowa janta. ¹⁵⁻¹⁶Riyaatanaki.

Janta Jamaaryaki tekiraata okithaata-kaari Ishire Tajorentsi jamaaryajatzi; apatziro ikaawoshitawenteeyakarini Awinkatharite Jesoshi. Rootaki aririka rareetakarini riraga Peetero eejatzi Jowa ramanantakaarini Tajorentsi. Ikantziri: “Pikithaatakayaari riraga jamaaryajatzi Pishire. Tema rootaki matakayerini”. ¹⁷Ari rowakiniri rako iitoki riraga jamaaryajatzipaeni, roojatzi okithaata-kaantakarini Ishire Tajorentsi, otajonkagaeyakirini. ¹⁸Iñaakotakiri riraga Shimo. Riyotanaki aririka rowapaakirini rako iitoki atziri, okithaatakaakari

rowaga Ishire Tajorentsi, roojatzi ikantantakari:

¹⁹—Ajaa, koriki, nokowaki piyoteena notajonkante naari, nokimitemi eerori. Nokowaki aririka noyeniri nako itoki atziritzinkaripaeni, raashireeyantyaaworini Ishire Tajorentsi.

²⁰Omaanta ikantanakiri Peetero:

—Itsipaaantemiri Tajorentsi piyorikite rotyaantemi janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. Piitakaashiwitaka eeroka ari pamanantakiro itajorenka Tajorentsi.

²¹Tekatsi pikantya pikimitena: riyotzimi Tajorentsi tee pikameethashiretzi.

²²Pikenkithashiryaagaeya, eero pikimita paerani, pookaero kaari kameethatatsi pantayitzirini. Pamaneri Tajorentsi, pikanteri: “Pikaminthagaena: pipeyakotenawo iroka kaari kameethatatsi nantakiri”.

²³Niyotakimi osheki pikantakaaperota, pikowawitaka pimonkaatenami, eejatzi ashi poyiro tee pikameethatzi. ²⁴Rakanakiri Shimo, ikantzi:

—Pikanteriita Tajorentsi ikaminthayena okantyaatakya eero niyaatanta paamariki kaari tsiwakanitatsini.

²⁵Riraga Peetero, Jowa, Jiripi ikamantakotakiro iñaani Awinkatharite, ikenkithatakotakiro. Ikinayitanakini osheki nampitsikipaeni Jamaaryaki, ikanteeyakirini jeekatsiripaeni:

—Aririka paapatziyeeyari Jesoshi, rowawijaakoteemi Tajorentsi, ragaeyanakimini jenokinta.

Roojatzi ipiyeeyantaani Jerojareeki.

Raapatziyaperotakari Jesoshi eteypiiyajatzi

²⁶Ari ikantaki ronampiri Awinkatharite, ikantakiri Jiripi:

—Iroñaaka piyaatanaki, pikinanaki janta awotsiki kinachari okaankiitye teenta oshookaperotzi inchashi: rowaga poñaaneenchari Jerojareeki, roojatzi areetachari janta nampitsi Kaashaki.

²⁷Ari riyaatanaki, ikinanaki awotsiki. Itonkiyotawakari shirampari poñaachari Eteyopiiyaki. Rirojatzi owinkathatzinkarite Kantaasheshi, riraga kempoyeeyinrorini maawaeni oorikite. Rootaki roori iwinkathawote eteyopiiyajatzi. Ari chapinki riyaatakitzi janta Jerojareeki, ipinkathaperotziri Tajorentsi.

²⁸Iroñaaka ipiyaa, ijeekaki ishiyakomentoki, iñaanatziro rojankinarini Iseeyashi, riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi. ²⁹Ro Ishire Tajorentsi kantakiriri Jiripi:

—Piyaate janta, pitonkiyotawakyaawo shiyakomentotsinta.

³⁰Ishiyashitanakari, ikemapaakiri iñaanatziro. Ikantapaakiri:

—¿Pikemaperotakiro iroka piñaanatzirika?

³¹Rakanakiri:

—Teewee nokemaperotziro. ¿Tsika nokantyaaka nokemaperotantyaawori? Tekatsi iyotayenani. Potetapaeya, pijeekimotapaena jaka.

³²Eniro iroka okantziri jankinarentsi iñaanatziri:

“Aririka rowamagaeteri owisha, imaeritashitanaka. Aririka rameeteetziri owishaaniki, imaeritashita. Eejatzi ikimityaari Rotyaantanewo Tajorentsi rirori, imaerite. ³³Rowashiwentagaeteri, eero okameethatzi ikantakoteetziriri. Roojatzi rowamaantyaari. Eero itzimi itomipaeni”.

³⁴Rojampitziri, ikantziri:

—Pikamantenatya. ¿Ninka ikenkithatakotziri riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi? ¿Rirojatzi ikenkithatakotashitacha? ¿Paashinima ikenkithatakotziri?

³⁵Roojatzi ikamanantanakari Jiripi, ikamantakotziri Jesoshi. Ritakanari okantziri rowaga Itawori Iwaperite Tajorentsi, riyotaaperotakiri. ³⁶Eekiro

riyaatakaatziiri awotsiki, roojatzi iñaantapaakawo eteyopiiyajatzi iña. Ikantakiri:

—Eeniro iroka iña. ¿Kameetharima nokaawoshitakotyaaari Tajorentsi?

³⁷Rakanakiri:

—Paapatziyaperotakaririka Jesoshi, kameetha pikaawoshitakotyaaari Tajorentsi.

Ikantziri:

—Naapatziyaperotakari. Niyoperotaki rirootaki Jesokirishito Itomi Tajorentsi.

³⁸Ikanta ikatziyakaapaakawo ishiyakomoto. Ari rayiitapaaki, ranashiteeyanakani, itsipatawakaanaka apite, ranashaateeyakawoni iña. Roojatzi ikaawoshitawentakari Tajorentsi. ³⁹Ari ishitowanee iñaakira roojatzi Ishire Awinkatharite omapokashitanakari aanakiri Jiripi inteen. Tee iñaawaeri eejatzi riraga itsipatawitari inkaaganki. Apaniroeni riyaataneerirori, ikimoshireperotanaki. ⁴⁰Omaanta Jiripi, aanakiri Ishire Tajorentsi iñaakotashitapaaka nampitsiki janta oetanta Ashooto. Ari rareetantapaaka, ikenkithatayitanakini nampitsiki paeni: —Paapatziyeeyaarini Jesoshi pawija-koeyantyaarini.

Roojatzi ipiyantanaa janta Sesaree-yaki.

Ipaashinitantaari Sawoori

9 ¹Ari ashi royoero ikijaperotaka Sawoori. Rajaryaawitakari rowama-gaeyerinimi maawaeni aapatziyeeyaririni Jesoshi. Roojatzi riyaatashitankari iwinkatharite ñanakowenantatsiripaeni ikantziri:

²Nokowaki pojankinateniri riraga aapatziyakaworini rojankinarini Moeseeshi jeekatsiri janta Tamaashikoki, pikanteri: “Pamitakoeyerini Sawoori eejatzi tsipatariri ragaeyerini maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi.

Nokowaki ragaeyerini: shirampari, tsinani, maawaeni. Roojatzi roojoteeyerini, ramaeyakirini jaka Jerojareeki”.

Ari rojankinatziiniri, ipakiri. ³Roojatzi riyaatantanaka, ikantanaka shok, shok: roowitapaenchami Tamaashikoki. Omapokashitapaakari oshipakiryaa-paaki, ikatziyakaga Sawoori: opoñaaka jenokinta. ⁴Pariyanaki irira kipatsiki, tereei, ikematziiro iñaani Jesoshi jenokinta:

—Sawoori, Sawoori: ¿iitaka pikijantanaari?

⁵—¿Ninkamika, Nowinkatharite?

—Naaka Jesoshi, piijani. Pikijakiri maawaeni aapatziyanari rootaki pikijantakinari naari. ⁶Iroñaaka eero pikijana omaanta pikatziye piyaate, powaaganakya janta Tamaashikoki. Iinja ari ikanteetemi oetarika panteri.

⁷Ari ikatziyeeyakani riragapaeni shirampari itsipateeyawitakarini, osheki imaeriyayanakini. Tema ikemashitakawo paantensi, omaanta tekatsi iñe. ⁸Riraga Sawoori, ikatziyanaa. Rokiryaawitanaa, tee imateeya ikokichaate, rootaki ikathatantanakariri, rareetakaakari Tamaashikoki. ⁹Okaatzi ijeekashitaka 3 kitejiri. Tee ikokichaate, tee rowaeya, tee riree.

¹⁰Ari eeniro janta Tamaashikoki aapatziyariri Jesoshi, iitachari Ananiiyashi. Ramparyaatakari Awinkatharite, ikantapaakiri:

—¡Ananiiyashi!

Ikantawakiri:

—¿Iitaka, Nowinkatharite? Eenirona jaka.

¹¹Ikantakiri:

—Iroñaaka piyaate awotsiki iiteetzi-rinta Tampatsikari. Pikowakowatapaakiri shirampari iitachari Sawoori, riraga taarishojatzi. Pikowakowatapaakiri janta ipankoki Joorashi. Tsitenishitakotaki. Eeniro rirori ramanana.

¹²Koñaatziro iñaaperotakiro, iñaakimi pikyaashitapaakiri, pipampitapaakiri iitoki, iñaanaa etsiyatakotanaki.

¹³Ikantawakiri:

—Nowinkatharite, osheki nokemakotziri, ikenkithatakoteetzi riraga pikantakinari. Osheki rowashironkaeyirini aapatziyeeyimirini janta Jerojareeki, ikantanakirikya. ¹⁴Rooma rotyaantziro janta riraga jewatayitziririni ñaanakowenantsiripaeni rirori ragaeyantanakinani maawaeni ameenteeyimirini. Osheki nothaawanta-perotakari.

¹⁵Omaanta ikantakiri riraga Awinkatharite:

—Piyaate. Rooma rirotaki niyoyaakiri. Rirotaki kenkithatakotanakinani. Ikenkithatakagaeyerini paata joriyopaeni, kaari joriyo, jewawentayitziririni atziri, maawaeni. ¹⁶Eejatzi iinjanõaayeri oetarikapaeni okaate ikemaatsitawentena.

¹⁷Ari riyataanaki Ananiyashi, ikyaapaaki pankotsiki. Rowaapaakiniri rako iitoki, ikantziri:

—Sawoori, eerokataki noyemijantzinkarite. Rotyaantakina Awinkatharite Jesoshi, riraga oñaagakimiri janta awotsiki pikinapaakinta. Rotyaantana pikokichaantaneeyari, eejatzi okithaatakaakimi Ishire Tajorentsi.

¹⁸Roojatzi opariyaantanaka rokikira oshiyawitawori ipentaki shima, kokichaataperoatane. Ari riyataanaki, ikaawoshitakoteetakiri Tajorentsi. ¹⁹Ari rowawaetaka, roojatzi ishintsitananaa.

Apaanipaeni kitejiri ijeekimotawitanakari aapatziyariri Jesoshi janta Tamaashikoki. ²⁰Riyaataki riraga Sawoori ipiyotapiintaga joriyopaeni, ikantapiinteeyirini:

—Riropertakiroña Jesoshi Itomi Tajorentsi.

²¹Antawo tee riyotakotziri riraga kemaeyawakiririni. Ikanteeyini:

—Tema rirotaki riraga thonkaeyerini aapatziyariri Jesoshi janta Jerojareeki. Tema rootaki ipokashitantawitakariri janta roojoteeyakiterini aapatziyariri Jesoshi, ragaeyanakinirini janta ñaanakowenantsirikinta. Omaanta iroñaaka ikantziri: “Paapatziyaperotyaaari Jesoshi”.

²²Eekiro riyataanakitziri Sawoori ikenkithataperotzi, tee ithaawanta-neentaari amineeyakiririni. Tee riyotakotziriroña riraga joriyotatsiri. Riyotakaaperotakiri, ikantziri:

—Riraga Jesoshi, rirotaki Kirishitotatsiri, riraga Rotyaantanewo Tajorentsi.

Riraga Sawoori ishiyapithatakari joriyopaeni

²³Ari awijanaki osheki kitejiri roojatzi rajaryaanteeyawitakarini joriyopaeni rowamaerimi riraga Sawoori.

²⁴Omaanta riyotakotakiri Sawoori rajaryaakari. Maawaeni kitejiriki tsiteniriki ramineeyawitakawoni joriyopaeni ikyaantapiintari rowaga Tamaashikoki, ikowaeyawitakani raawakirimi Sawoori, rowamagaeyerini. ²⁵Omaanta, tsiteniriki itsipatanakari riyotaanewopaeni otantotsiki rowaga inkitzirori pankotsipaeni; rateetakaanakiri, roojatzi rotetantakari antawoki kantziri, roojatzi royiitakotantaari kantziriki okaankiitziira. Roojatzi ishiyantanaa, tee iñeeyawerini owamagaeyerini. ²⁶Ari rareetapaaka Jerojareeki. Ikwawitaka itsipateeyapaeyarinimi aapatziyariri Jesoshi, omaanta ithaawanteeyawakarini. Iitakashiwitakari tee raapatziyariri Jesoshi.

²⁷Roojatzi raanakiri Werenawee, itentanakari janta ijeekinta rotyaantanewo Jesoshi. Ikamantapaakiri:

—Kyaaryo, ragaeyerinimi Sawoorika ayemijantzinkarite janta Tamaashikoki, omaanta janta awotsiki iñaakiri Awinkatharite Jesoshi, ikenkithatakaakiri. Raapatziyari, roojatzi janta Tamaashikoki ikenkithatakotapiintapaa-kiri irira, tee ithaawantayitapaakarini theenkantatsiri.

²⁸Ari raakameethateeyakirini aapatziyariri Jesoshi, kameetha ijeekimotakiri rirori janta Jerojareeki. Ikantani Sawoori, kijo rowaeyakirini ayemijantzinkarite. Kameetha ikenkithatakotaperotziri Awinkatharite. ²⁹Ikenkithatakagaeyawitakarini joriyopaeni iyotzirori ipaante kireeshiyajatzzi, omaanta ipiyathateeyawakarini; ikowaeyawitanakani rowamaerimi, ³⁰omaanta riyotakotakiri iyemijantzinkarite, roojatzi raantanakari Sawoori janta Sesareeyaki. Roojatzi rooyaaanteeyakirini Taarishoki.

³¹Kameetha ijeekaeyini aapatziyeyakaririni paeni Jesoshi janta Joreeyaki, Karireeyaki, Jamaaryaki. Eekiro riyaaanakitzi raapatziyeyanakarini Jesoshi. Rameteeyakawoni iñaaperoyirini Awinkatharite. Eejatzzi osheki iweshryaakaaperoyakarini Ishire Tajorentsi.

**Itajonkantayitzini
Peetero janta Riiraki**

³²Ari ikinakinayitakini Peetero rareetayitarini aapatziyariripaeni Jesoshi, roojatzi rareentankari nampitsiki iitachari Riira. Janta ijeeki osheki aapatziyariri Jesoshi. ³³Iñaapaa-kiri shirampari iitachari Eneeyashi. Okaatzzi ojarentsi 8, imaryaaka imaamentoki, ikijopookitaki. ³⁴Ikantapaakiri:

—Eneeyashi, rirotaiki Jesokirishito etsiyatakoteemini. Pikatziyane, piwetsikaero pimaamento.

Intsipaete ipiriintanaka. ³⁵Iñeeyakirini riirajatzzi, eejatzzi saronajatzzi; roojatzzi maawaeni raapatziyeyantanakarini Awinkatharite Jesoshi.

³⁶Ojeekawita Joopeki aapatziyariri Jesoshi oetachari Tawiita. Owaero ipaanteki kireeshiyajatzzi: Toorikashi. Kameetha iroka antayitzirini: ashi oyiro oneshironkatantayitzini. ³⁷Omantsiyatanaki, roojatzzi okamantaka. Ari ikiwachempokiteetakirowathani, roojatzzi rowakiro janta shitamenkotsiki, janta jeñokiini. ³⁸Rowaga Riira okaakintawo Joope aritaki ijeeki riraga Peetero. Riraga aapatziyariripaeni Jesoshi, ikemakotakiri rirori eeniro ijeeki janta. Rootaki rotyaantanakariri apite shirampari:

—Pishintsite, pikantakiteri Peetero ipokeeta.

Ari riyaaatani, ikantaperotapaakiri: —Intsipaete, poyaaatanakina pamina-kitero tsinani, kamaki.

³⁹Ari riyaaatanaki Peetero, royaatanakiri. Rareetakaakari, raanakiri janta pankotsiki jeñokiini. Otapotheyawentakawoni maawaeni kamayiteentsirini oemi, iragaeyakani. Eeniro oñaapiyitakironi ookayitakirini, eejatzzi oethaaripe-ropaeni. Okanteeyakini:

—Tekirani okamini Tawiita, opayitanawoni maawaeni iroka noethaari.

⁴⁰Ari roemishitowaeyapaakirini maawaeni atziri. Rotziwerowanaka, ikenkithatakaeri Tajorentsi. Ipithokashitanakawo kamaentsiri, ikantanakiro: —Tawiita, pipiriintee.

Roojatzi okiryaantanaa, oñaatziiri Peetero okaakini, roojatzzi opiriinanta-naa. ⁴¹Ikathawakoteero, ikatziyeero. Ikaemaeyakirini eejatzzi aapatziyeyaririni Jesoshi, eejatzzi roori ikaemaeyakironi kamayiteentsirini oemi, maawaeni. Ikyapaakiri, ikanteeyawakirini:

—Pamine, añaanee eejatzzi.

⁴²Ari ikemakoeyakironi maawaeni joopejatz. Ikaatzi oshekini aapatziyayi-tanakaririni Awinkatharite Jesoshi.

⁴³Osheki kitejiri ijeeki Peetero Joopeki. Ijeeki ipankoki Shimo, riraga wetsika-piintziriri mashitsipaeni.

**Koroneeryo, riraga kapitaanotsiri,
raapatziyakari Jesoshi**

10¹Ari eeniro ijeeki janta Sesareeyaki shirampari iitachari Koroneeryo. Rirotaki iyapitaanote osheki joraaro, poñaayitacharini Itaaryaki. ²Kaari joriyo omaanta raapatziyaperotari Tajorentsi. Eejatzi ikimiteeyarini maawaeni jeekimotziriripaeni. Osheki ikaminthagaeyirini joriyopaeni owashironkayitacharini. Ikantatyaani ikenkithatakaeri Tajorentsi. ³Itsiteniityaane oorya iñaashitawakari ronampiri Tajorentsi, roñaagaperotapaakari. Rokaakintapaakari, ikantapaakiri:

—Koroneeryo.

⁴Raminaperotawakiri, joreririri. Oshekini ithaawantaperotanakari. Ikantawakiri:

—¿Iitaka, Nowinkatharite?

Ikantanakiri:

—Ikemakimi Tajorentsi pamana-piintakiri, eejatzi iñaakimi pikaminthaa-kotapiinteeyakirini atziripaeni. ⁵Rootaki ikowantakari iroñaaka potyaante apaanipaeni shirampari janta Joopeki. Pikaemakaanteri riraga Shimo, iiteetziri eejatzi Peetero. Irira ikamantemi oetaka ikowakaakimiri Tajorentsi. Pikemijantawakiri. ⁶Irira ijeekimotziri iitachari eejatzi Shimo, riraga wetsikapiintziririni mashitsi. Eenitatsi ipanko othapyaaikiini antawo inkaare.

⁷Ari ipiyanaa ronampiri Tajorentsi, riraga kenkithawaetakaakitziriri. Ikaemakiri Koroneeryo ronampiri apite, eejatzi joraaro apaani. Riraga joraaro

rirotaki aapatziyaperotariri Tajorentsi. Ikaateeyirini amitakoeyiririni Koroneeryo. ⁸Ikamanteeyakirini maawaeni iroka ikantakiriri ronampiri Tajorentsi, roojatzi ikantziri:

—Nokowaki piyaateeyeni Joopeki, pamineriri riraga Peetero.

Ari riyaateeyanakini. ⁹Inkaamani, aririka itampatsikatapaaki oorya, rokaakinantapaakawo rowaga Joope. Tekiraata rareetapaakari, riraga Peetero eeniro rateetanaki jenoki, ikenkithatakaeri Tajorentsi. ¹⁰Itasheyawitaka, ikowawita royaami. Eenitatsi wetsikiri-riri royaari, omaanta tekira othonkiro, ari ramparyaatakari. ¹¹Iñaakiro jenokinta inthomaenta. Ayiitakotapaaki pankotsiki oshiyawitawori tokoya antawo. Roerikakoetakiro janta okaamawotapaakinta. ¹²Rotetayitakani inthomaenta maawaeni inashiyitacharini riraga kaari rowaeta; rirotaki otetayiteenchani chaancho, maankipaeni, jenokiwiripaeni, maawaeni. ¹³Iroñaaka ikemawakiri Tajorentsi, ikantziri:

—Peetero. Ajaa, thame powamaeri, eejatzi poyaari.

¹⁴Ikantawakiri:

—Nowinkatharite, paerani pikantakiri nochariniitenipaeni iitarikapaeni ikameethatzi royaari, eejatzi iitarikapaeni kaari royaari. Eejatzi naari, tee nametapiintari noyaari irika kaari rowaetari pikantawitakinarika noyaari iroñaaka.

¹⁵Rapiiteeri:

—Tema naaka Tajorentsi. Nokantzimi naaka: “Kameetharini riroripaeni”. Aririka nokowakaakimiri naaka, eero pikantashitari eerori: “Tee ikameethatzi”. ¹⁶Rapiiteeniri paashini:

—Powamaeri, poyaari.

Roojatzi itzinaakotanteetariri jenokinta.

¹⁷Tee riyotakotawakiro Peetero iroka iñaakirika. Ikenkithashiryaanaka: “¿Iitaka ikowakaanari Tajorentsi nanteniriri? ¿Iitakakya ikanantanari?”

Roojatzi rareetantapaaka pankotsiki rotyaantanewo Koroneeryo. Rojampita-kowentapaakiri:

—¿Tsika ipanko Shimo, riraga wetsikapiintziriri mashitsi?

Ikamanteetawakiri:

—Iroka ipankoka.

¹⁸Ari rojampitakiri atziri inthomaenta:

—¿Arima ijeekimotzimi riraga Shimo Peetero?

Rakanakiri:

—Jee, aritaki ijeekaki.

¹⁹Eeniro ikenkithashiryaawo Peetero iñaakiri, ari okantakiri Ishire Tajorentsi:

—Ikantaka rareeteeyapaakani 3 shirampari, kowapaakimiri. ²⁰Payiita-shiteri. Eero pikantashiryaashita, poyaateeyanakirini. Tema naaka amaeyakiririni.

²¹Ari ranaashitashitapaakari, ikantapaakiri:

—Naaka pikoyiri. ¿Iitaka pipokashitantanari?

²²Ari rakanakiri rirori:

—Rotyaantakina Koroneeryo, riraga kapitaanotsiri. Rashi royiro ikameethatzi, eejatzi iñaaperotziri Tajorentsi. Maawaeni joriiyotatsiri iñaaperoeyirini ikameethatzi. Ikantziri ronampiri Tajorentsi: “Pikaemakaanteri Peetero pipankoki. Pikemijantawakiro iñaani”. Rootaki rotyaanantanari jaka.

²³Ari ikantawakiri:

—Pikyaapae.

—Ari.

Ineshironkatawakiri roejeekawakiri. Inkaamani royaatanakiri, itsipateeyanakarini apaanipaeni aapatziyariri Jesoshi rirotaki joopejatzi. ²⁴Apaani imagaeyanakini niyanki, roojatzi rareetantaka

janta Sesareeyaki. Royaakiri Koroneeryo janta, ipiyoteeyakirini maawaeni isheninka eejatzi itsipaminthapiinteeyarini. ²⁵Roojatzi rareetanteeyapaakarini Peetero, riyowashitanakiri Koroneeryo riwethatawakari, roojatzi rotziwerowashitawakari iitziki, ipinkathatawakiri. ²⁶Ari ikatziyakagaari Peetero, ikantziri: —Pikatziyane. Tee naaka Tajorentsi, rooma naaka atziri eejatzi, akimitawaaka.

²⁷Ari ikenkithatakaawakaapaaka, ikyaapaakira pankotsiki. Iñaapaakiri osheki piyoteenchari, ²⁸Ikantapaakiri: —Naaka joriiyo. Piyoteeyini eerori tee ishinetana nojoriiyotzinkarite notsipateeyarini paashinijatzitatsiri atziri. Eejatzi tee ishinetana nareetyaari. Nokenkithashireyakironi tee ikowakaanawo iroka Tajorentsi. Omaanta iroñaaka riyotaakina Tajorentsi tee okameethatzi nopinkiri paashini atziri, tee okameethatzi nokante: “Tee ikameethatzi”. Niyotaki ishinetakina Tajorentsi notsipatyaari paashinijatzitatsiri atziri.

²⁹Ari pikaemakaanakina, roojatzi nopokantanaka, tee nokijotanaki. Iroñaaka nojampitemi, ¿iitaka pikaemakaanantanari?

³⁰Ikantawakiri Koroneeryo:

—Chapinki tsitenini oorya, ikimitaka iroñaaka, namanakiri Tajorentsi jaka nopankoki. Noñaakiri ikimiwitapaakari shirampari, ikatziyomotapaakina. Ikithaatawo shipakiryatsiri iithaari.

³¹Ikantapaakina: “Koroneeryo, ikemakiro Tajorentsi pamanakiriri. Riyotakimi osheki pineshironkatayitzirini ashironkaenkari. ³²Potyaanteri atziri janta Joopeki, ikaemakiteri Shimo, iiteetziri eejatzi Peetero. Ijeekimotziri paashini Shimo, riraga wetsikiriri mashitsi. Ojeeki ipanko othapyaakiini antawo inkaare”.

³³Intsipaete nokaemakaanakimi,

roojatzi pipokantaka. Iroñaaka nokaateeyakirini riraga Tajorentsi jaka. Nokowaeyakini nokemaeyeroni iroka ikowakaakimiri Awinkatharite.

³⁴Ari iñaawaetanaki Peetero, ikantzi:

—Iroñaaka niyotaperotaki tee rinashitakagaeyeeni Tajorentsi atziri.

Ikowakaakiri maawaeni atziri, joriiyo eejatzi kaari joriiyo raapatziyeyarini Jesoshi, rootaki reentsitetantariri maawaeni. ³⁵Tee ikenkithashiryakooteero inashitayanika añaani eejatzi ametayitarini inashitacharipaeni, omaanta iñaaperoeyakirini ikameethatzi maawaeni pinkathateeyiririni, eejatzi maawaeni antapiintzirori kameethatatsiripaeni. ³⁶Naaka joriiyo. Piyoteeyawakironi iñaani Tajorentsi reewateeyakinani, riyotakagaeyakinani. Kameethari iroka ikantakinari: “Aririka paapatziyaperoyarini Jesokirishito, kameetha nojeekakagaeyemini, pikimitawakaanteeyarini”. Rooma rirotaki Awinkatharite maawaeni, ³⁷piyoteeyakironi.

Reewataki Jowani kaawoshitantatsiri ikenkithatakotakiri, ikantzi: “Kameetha pikaawoshitawenteeyarini Tajorentsi”. Roojatzi ikenkithatakotakiri paashinipaeni, itanakawori janta Karireeyaki. Ikamanantakiro iñaani Tajorentsi maawaeni nampitsikipaeni janta Joreeyaki. ³⁸Ikamanteeyirini atziri tsika ikantakiri Tajorentsi Jesoshi, riraga najareetejatzi, rotyaanantakawori Ishire, eejatzi ipitakari itajorenka; rootaki ikinakinayitantakarini, ranantayitakaworini kameethatayitatsirini. Rowawijaakoeyakirini kyaantariri kamaari. Eejatzi retsiyatakoeyakirini mantsiyari-paeni. Kijokiro royiri Tajorentsi, rootaki imatantakariri. ³⁹Noñeyakirini rantayitzirini janta inampikipaeni nojoriyotzinkaritepaeni, eejatzi janta Jerojareeki. Noñaakowenteeyakirini rowamaanteetakariri, ikentakotanteeta-

kariri koroshiki. ⁴⁰Aritaki okaataki kitejiri 3 ipiriinteeri Tajorentsi, roñaagakinari. ⁴¹Tee roñaagari maawaeni atziri, inta naakapaeni roñaagakari. Riyoyaa-kina Tajorentsi, rootaki noñaantawaariri. Ikamaperotawitaka, ipiriintanaa eejatzi. Roojatzi nowakaawaari, eejatzi nirakaawaari. ⁴²Rotyaantayitakinani nokenkithatakoteri Jesoshi rirotaki owawijaakotantatsiri. Ikantakina: “Pikamanteeyerini atziri: ‘Ikowakaawaari Tajorentsi Jesoshi ipiriinteeri maawaeni kamatsiripaeni roojatzi ikantakowenteeyerini maawaeni atziri: añaatsiri eejatzi kamawitachari’”.

⁴³Tema paerani ikenkithatakotzirini Rotyaantanewo Tajorentsi riraga kamanantayitziroirini iñaani Tajorentsi, ikanteeyini: “Eeniro ranteeyakironi maawaeni atziri kaari kameethatatsi; omaanta aririka raapatziyeyarini Rotyaantanewo Tajorentsi, ikaminthageyerini rirori, eero ikijawentziri ranteeyirini, eero rowashironkaawentzini niri kaari kameethatatsiri rantawitakari, eero ikenkithashiryakooteero eejatzi”.

⁴⁴Eeniro ikenkithatzi Peetero, roojatzi opokashitantakari Ishire Tajorentsi. Eejatzi opokashiteeyakirini maawaeni kemaeyawakirorini ikantakiriri. ⁴⁵Ari rotsikanateeyakarini riragapaeni joriiyo, aapatziyariri Jesoshi: riraga tsipatariri Peetero. Ari riyoteeyanakini rotyaanta-perotakiro Tajorentsi Ishire, okithaatakaakari paashinijatzitatsiri atziri. Rootaki rotsikanatantanakariri.

⁴⁶Ikemaeyawakirini isheninka Koroneeryo iñaawaetantashitakawo paashinipaeni paantentsi, tee riyotagaetziri, eejatzi ikanteeyini:

—Kameetharini Tajorentsi.

⁴⁷Ari ikantanaki Peetero:

—Ikimitakae aari, raashireteeyakironi Ishire Tajorentsi. Rooma okameethatzi ikaawoshitakoteeyarini Tajorentsi.

Ikantziri paashinipaeni joriiyo:

—Jee, kameethataki.

⁴⁸Roojatzi ikanantariri Peetero isheninka Koroneeryo:

—Pikaawoshitawenteeyarini Jesokirishito, riyoteeyantemirini atziri piñaaperotakiri.

Ikanteeyanakirini:

—Intsipaete pikaawoshitakotenari Tajorentsi.

Ari imatakiniri. Rootaki ikantantakariri isheninkapaeni:

—Pijeekimotanakinakya apanipaeni kitejiri, piyotaaperotanakina paashini.

Ari ijeekanaki.

**Ikemaeyakini jerojareejatzi
raapatziyakari Jesoshi kaari joriyo**

11 ¹Ikemakoeyakirini riraga rotyaantanewo Jesoshi eejatzi maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi jeekatsiri janta joreeyaki, ikemakoeyakirini Koroneeryo. Ikanteetakiri:

—Raapatziyakari Jesoshi paashinijatzitatsiri atziri; roo aapatziyakaakariri Peetero.

²Itonkaantanaari Peetero Jerojareeki, ikenkiimatashiteeyawakarini ijoriyotzinkaritepaeni: aapatziyariri Jesoshi omaanta eeniro ikenkithashiri roo eejatzi itotonatya ishiramparitantari. ³Ikanteeyawakirini:

—¿Litaka piyaatashitantariri paashinijatzitatsiri atziri? ¿Litaka pakiyotantariri rirori? Tee okameethatzi.

⁴Ithotyaperotakiniri Peetero, ikantziri:

⁵Iroñaaka nokamantemi. Janta nojeekakitzinta Joopeki, nokenkithatakaeri Tajorentsi. Koñaatziro noñaaperotakiro, tema noñaakiro oshiyawitawori tokoya antawomawo. Roerikaetakiro janta okaamawotayitapaakinira, opoñaaka jenokinta, ayiitzimotapaakina.

⁶Naminaperotawakiro, joreririri:

noñaakiri kaari owaeyani: chaancho, maanki, jenokiweri, maawaeni.

⁷Nokemakiri Tajorentsi, ikantakina: “Iroñaaka powamaeri; poyaari”.

⁸Omaanta nokantawitakari: “Nowinkatharite, eero nowari. Tee nametari kaari rowaetari, kaari ikowakagaetana noyaari”. ⁹Rapiitakina, ikantana: “Tema naaka Tajorentsi kanzimiri: ‘Kameetharini’. Eero pikantashitari eero: ‘Tee ikameethatzi’”. ¹⁰Aritaki okaatzi 3 rapiitakina. Roojatzi itzinagaero jenokinta. ¹¹Ikanteeyapaakani 3 shirampari rareteeyapaakani janta pankotsiki nojeekinta. Ipoñaanaka Sesareeyaki, rotyaanteetakinari.

¹²Roojatzi okanantakina Ishire Tajorentsi: “Poyaatanakiri, eero pikijotanakiri”. Ari noyaatanakiri. Eejatzi royaatanakina irikapaeni

ayemijantzinkarite, ikaateeyini 6.

Nokyagaeyapaakini ipankoki riraga kaemakaantakinari. ¹³Ikenkithatakaawakina, ikamantawakina tsika

ikantakari iñaantakariri ronampiri Tajorentsi. Roñaagantapaakariri,

ikantziri: “Potyaanteri atziri janta Joopeki. Pikaemakaanteri Shimo:

iiteetziri eejatzi Peetero. ¹⁴Rirotaki iyotaapaemironi Iwaperite Tajorentsi,

pawijakotanteeyaari. Eejatzi ikimitagaeya rirori maawaeni jeekayitatsirini

pipankoki”. ¹⁵Nitantakawori nokenkithatakaakiri, roojatzi okithaatakaanteeyakarini Ishire Tajorentsi. Okimiteeyakaenika aari itantakaeri. ¹⁶Nokenkithashiryaanakiro iñaani Awinkatharite

ikantzitakari: “Riraga Jowa ikaawoshitakotantariri Tajorentsi iñaaki, rooma

naaka ari nokithaatakaakimiro Ishire Tajorentsi”. ¹⁷Paerani aapatziyanteeyakaririni Awinkatharite Jesokirishito,

tema ikithaatakaakaero Tajorentsi Ishire. Iroñaaka imonkaatanakiniri rirori

paashinijatzitatsiripaeni atziri. ¿Arima

nothañaakyaari? Tema irira rirotaki Tajorentsi.

¹⁸Ikemaeyantawakaworini iroka, tekatsi ikantaneeri rakaneeri, inta ikanteeyanakini:

—Kameethaperotakiroña Tajorentsi.

Rooma ikowakagaeyakirini eejatzi paashinijatzitatsiri atziripaeni ikenkithashiryaagaeya, raapatziyaperoe-yarini rirori, riyaaanteeyanakarini janta jenokinta.

Itsiparyaayitanakironi janta paashinipaeniki nampitsi

¹⁹Riraga kijakiriri Eshiteewani, eejatzi ikijeeyanakirini maawaeni aapatziyariri Jesoshi, roojatzi ishiyeeyantanakani paashinikipaeni kipatsi: Jeniishiya, Cheepere, Antyokiya, maawaeni. Janta tee ikenkithatakagaeyirini paashinijatzitatsiri atziri, inta rothataayitzirini ijoriyotzinkaritepaeni ikenkithatakaya-itakirini. ²⁰Eniro itsipatayitakarini paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi, poñaayitaneencharini Cheepereki, eejatzi Shireeneki. Raretantayitapaakarini rirori janta Antyokiyyaki, ikenkithatakapaakiri kireeshiyajatzi eejatzi. Ikanteeyirini:

—Paapatziyari Jesokirishito pawijakointeeyarini.

²¹Itajonkakowentapiintziri Awinkatharite, ikaantakarini oshekini aapatziyeyawakaririni Jesoshi, ameenteeyaririni Tajorentsi.

²²Ari janta Jerojareeki ikemakoeyakirini riraga aapatziyariripaeni Jesoshi. Rotyaantakiri Werenawee janta Antyokiyyaki. ²³Rareetapaaka rirori, iñaapaakiri ineshironkatziri Tajorentsi antyokiyyajatzi. Ikimoshiryaapaaki, ikanteeyirini:

—Kyaaryooroña, kijokiro powaeyirini riraga Awinkatharite, pikyaaryoowent-niri maawaeni ikowakagaeyakimirini.

²⁴Kameetharini rirori Werenawee. Kijokiro rowaperotziro Ishire Tajorentsi, ashi royiro raapatziyaperotari Awinkatharite. Eejatzi eekiro riyaatzi rosheki-teeyanakini aapatziyariripaeni Awinkatharite.

²⁵Roojatzi rowaagantanaka Werenawee Taarishoki, ikowapaakiri Sawoori. Iñaapaeri, roojatzi royaatantaariri Antyokiyyaki. ²⁶Janta ikantani ipiyotapiintzirinta aapatziyariri Jesoshi okaatzi apaani ojarentsi. Riyotaapaakiri oshekyantzi atziri. Aritaki janta itanakawo iiteetziri aapatziyariri Jesoshi: “Kirishiteyanotatsiri”.

²⁷Roojatzi rareeteeyantapaakani Antyokiyyaki paashinipaeni kamanantayitroririni iñaani Tajorentsi, ipoñaanaka rirori Jerojareeki. ²⁸Eenitatsi apaani iitachari Akaawo. Ikatziyapaaka janta ipiyoteeyaninta, iyotaakiri Ishire Tajorentsi, rootaki ikanantari:

—Iinja itasheyeeyanakini atziripaeni janta maawaeni Joreeyaki.

Enironi ipinkathariwenantzi Kiraaworyo, tema monkaataka ikantzitarini Akaawo. ²⁹Ikanteeyini aapatziyariri Jesoshi:

—Thame akaminthagaeyerini ayemijantzinkaritepaeni janta Joreeyaki, apakaanteri oetarika koetyemotariri. ³⁰Tsikaarika okaatayitzini jeekimotayiteerini, aritaki okaate apakaantayiteririni.

Aritaki imatakiro ikantakiri. Ipiyotakiri koriki, ipawakiri Werenawee, eejatzi Sawoori. Ikantakiri:

—Ajaa, irika koriki: pagaeyanakirini aataperoteenchari aapatziyariripaeni Jesoshi janta Jerojareeki, ikaminthagaeyantyaaririni ashironkagaeyacharini.

Ari raanakiniri jerojareejatzi, ipapaa-kiri rirori. Ari rowaagaeyakinirini rirori ashironkagaeyacharini.

**Erooreshi Akiriipa, rirotaki
kijakiriri aapatziyariri Jesoshi**

12 ¹Roojatzi riraga jewaperowenantsiri Erooreshi, iiteetziri eejatzi Akiriipa, ikijayitakirini aapanipaeni aapatziyariri Jesoshi. ²Rowamaakaantakiri Jantyaako, ro ithatyaanteetakiriri jawiri, thatzik. Irira rirentzi Jowa. ³Riyotaki inimoeyakirini joriyopaeni, rootaki raakaanantawitakariri Peetero eejatzi. ⁴Ro raakaanantakariri apaani kitejiriki rowantapiinteetawori paa kaari tapiyacha. Iitashiwitaka aririka omonkaatakya kitejiri Rawijantari achariniiteni paerani, roñaagaeyerini joriyopaeni rowamaeri. Raakiri, roojatzi ipakiri 16 joraaro, shenterini. ⁵Ari romonkyagaetakiri. Riraga aapatziyariripaeni Jesoshi ikantatyaani maawaeni kitejiriki ramanakowentapiinteeyarini, ikantziri: “Powawijaakoteeri Peetero”.

⁶Ari otsitenitananki, ro inkaamani roeyowakaanterimi Erooreshi, rowamaakaanantayaririmi. Ikowawita ramineeyerini atziri rowamaakaantakiririka. Ari omonkyagaakaanantawitakariri Peetero omonkyagaamentotsiki, imaanaki; rojatekakiri apite joraaro, imaaki irira. Roojotantakiri apite karenatha. Ishentawitakawo ashitakontsi paashinipaeni joraaro. ⁷Ari romapokashitapaakari janta ronampiri Awinkatharite. Rotzinkapaakiri imerikiki, ikaakapaakiri. Ikantakiri:

—Pishintsite pipiriintee.

Roojatzi oshiryaashitantanaka karenatha apaniroeni rakokitziirira, roojotantawitakariri. ⁸Eejatzi ikantziri:

—Pikithaataneeyawo pimaatha, pijapatotaneeya.

Ari ikithaataa, ijapatotetaa. Eejatzi ikanteeri:

—Papineekakotya pijawamento poyaanakina.

⁹Ishitowanee, royaatanakiri. Tee riyotzi Peetero kyaaryooperotakirika rowawijaakoteeri ronampiri Tajorentsi. Raamashitaka imishiwaetashitaka.

¹⁰Rawijanakiri shentawitariri apaani, eejatzi paashini rawijanakiri. Rareetakawo irona ashitakontsi, irona ikinantapiintari nampitsiki. Ashitariimotashitanakari. Rawijaneero, rowaaganaka janta awotsiki. Roojatzi rinteena-ryaantanakari ronampiri Tajorentsi.

¹¹Riyotakotaa Peetero, ikantzi: “Troñaaka niyoperotaki rotyaantakinari Nowinkatharite ronampiri raakowentakina rowamaenami Erooreshi. Eejatzi ikimitakowentakina, tsikarika ikantenami nosheninkapaeni”. ¹²Ikenkithashiryaanakiro, roojatzi riyaaantaka opankoki Mariiya, riniro Jowa. Iiteetziri eejatzi Marikoshi. Janta ipiyoyakaninta osheki aapatziyariri Jesoshi, ikenkithatakagaeyirini Tajorentsi. ¹³Rompojokowitapaakawo Peetero ashitakontsi, rowaga othapikitzirinta: tok, tok. Ari okatziyashitawitanakari onampirentsi oetachari Roore. ¹⁴Iyowaantetawairi ipaante Peetero, roojatzi okimoshiryaantaperotanaka. Omaanta tee ashitaryaanakiniri, omaanta oshiyashitanaka. Okamanteeyirini kenkithataka-gaeyiririni Tajorentsi:

—Pokapae Peetero omookinta.

¹⁵Ikanteeyawakironi:

—Pishinkiwentashitaka.

Eekiro okantanakitzi:

—Kyaaryooperotaki.

Ikantakiro:

—Kaari Peetero, irintakya ronampiri Tajorentsi aminakowentziriri.

¹⁶Eekiro rompojanakitzirooña, tok, tok, roojatzi rashitaryaantaanari. Ari iñeeyawaerini, rotsikanatakari, ikantawakagaeyanakani:

—¿Tsika ikinapaeka?

¹⁷Ari rakotashitanakiri, ikantziri:

—Pimaerite.

Roojatzi ikamanteeyapaerini tsika ikanteeri Awinkatharite, roeyowaantaa-riri. Eejatzi ikantziri:

—Pikanteri Jantyaako, eejatzi pikamanteeyerini ayemijantzinkarite-paeni.

Roojatzi ishitowantanaa, riyaatanee imanapithatakaru joraaropaeni. ¹⁸Okite-jitanaki osheki ikantawakaawenteeyakarini joraaropaeni:

—¿Tsikakya ikantanakaka iroñaaka Peetero?

¹⁹Ikowakowatakaantawitakarini Erooreshi, tee iñaagaeri. Rojampiiyawitakarini joraaro shentawitariri:

—¿Tsikarofña ikinaneeka?

Rakanakiri, ikantanakiri:

—Taanitya, tsikarika, tee niyotzi; tee noñaawaari.

Ari ikijakiri Erooreshi rirori, rowamaakaanteeyakirini, shemi. Ari roojatzi rookaneero rirori Joreeya, rowaaganaa janta Sesareeyaki, roojatzi ijeekantapaa.

Ikamantakari Erooreshi

²⁰Ari ikanta Erooreshi ikoshekawakari poñaachari Tziiroki eejatzi Shiroomi ikanta ikenkithashiryaagaeyakani ikoshekanewo raakameethateeri, tema ari riyompariteeya. Rotyaanteeyakini jatashiterini rirori.

Ikanta jeekapankotziriri rirori rameentaperotanewo, iitachari Waraashito raakameethatawakiri pokashitakiriri. Ikanteeyapaakirini:

—Pikanteri Erooreshi: “Paakameethateeri tziirojatzi eejatzi shiroojatzi riyomparityaata, eero pithañawo royaari”.

Ikantziri Waraashito:

—Ari, namitakoeyemini.

²¹Ari paashini kitejiri ikaemaeyakirini Erooreshi, raakameethateeyakirini.

Rowaneenkatakawo jewawenantatsiri iithaari, ijeekaki janta iwinkatharimentoki. Osheki ikantakaaperotaka ikenkithatakagaeyakirini. Ikantziri:

—Eero pikenkithashiryaashita. Nopayemini maawaeni koetyeemotayitakirini.

²²Roojatzi ikimoshireeyantanakani pokaentsiri, ikanteeyanakini:

—Kaari irira atziri akemaeyakirini, inta apaani tajorentsi. Kameetharini rirori.

²³Ari osheki ikantakaaperotaka Erooreshi, riweshiryaawentakawo ikanteeyakiririni atziri. Omaanta roonakari Awinkatharite, rotyaantakiri ronampiri ikantakiri:

—Tee iñaaperotana Erooreshi. Piyaate pomantsiyeeri.

Ari riyataaki, roojatzi romantsiyaantakari, ikamantaka, roojatzi rowantakari chowitsi.

²⁴Omaanta riraga aapatziyariri Jesoshi ikinakaantayitanakawoni iñaani Tajorentsi. Roshekiperotanaki aapatziyeyawakaworini. ²⁵Riraga Werenawee, eejatzi Sawoori retakotari aapatziyariri Jesoshi janta Jerojareeki. Roojatzi ipiyantanaa Antyokiiyaki, itsipatanari Jowa, iiteetziri eejatzi Marikoshi.

Riyaatzi Sawoori eejatzi

Werenawee janta Cheepereki

13 ¹Iroñaaka janta Antyokiiyaki ikaateeyirini aapatziyariri Jesoshi matakaakiriri Ishire Tajorentsi: omatakaakiri apaanipaeni kamanantayitziroirini iñaani Tajorentsi eejatzi paashini apaanipaeni omatakaakiri riyotaakiri atziri Iwaperite Tajorentsi. Iwaero apaani omatakanewo Ishire Tajorentsi rirotaki Werenawee, paashini Shimo (iiteetziri eejatzi Chenkari), paashini Rooshiyo, (riraga shireenejatz); paashini Maneemi, (itsipamintha-

rini pinkathari Erooreshi eenironi ikaatzini), paashini Sawoori, (iiteetziri eejatzi Paaworo), maawaeni. ²Ari paashini kitejiri ipiyoteeyani ipinkathartziri Awinkatharite ikenkithatakaakiri, itzitawenteeyakarini Tajorensi. Roojatzi okanantakari Ishire Tajorensi:

—Pikanteeyerini Werenawee eejatzi Sawoori: “Panteniri Tajorensi oetarika ikowakaakimiri”.

³Ari roojatzi rowakiniri rako iitoki ramanakowentakiri Tajorensi, roojatzi ikanantanakariri:

—Piyaate pantero ikowakayimiri Tajorensi, naakakya kanterini Tajorensi ramitakotemi.

^{4,5}Ari otyaantakiri Ishire Tajorensi, roojatzi riyaaantakari Sereeyoshiyaki janta okaakini inkaare antawo. Raanakiri Jowa Marikoshi ramitakotantyaariri. Ari rotetapaaka pitotsiki. Otyaantakotziri tampyaa, ikinakotanaki Cheepereki, rootaki antawo othampishi. Ojeeki janta nampitsi oetachari Jaramiina: rareetanteeyapaakarini janta, ikenkithatapaakiro iñaani Tajorensi janta ipiyotapiinteeyaninta jorriyopaeni.

⁶Roojatzi ithotyagaeyanakironi maawaeni nampitsiki janta Cheepereki, maawaeni. Roojatzi rareeteeyapaakani Paajoshiki. Janta iñaapaakiri sheripiyaritatsiri, iitachari Warijesooshi, rirotaki jorriyo. Roshiaarimi kamanantayitzirorini iñaani Tajorensi, ikantapiintzi:

—Naaka kenkithatzirori iñaani Tajorensi.

Jaa, itheeyashita. ⁷Itsipatapiintari jewawenantsiri iitachari Seerijiyo Paaworo. Eeniro riyoperotzi irira. Ikaemakaantakiri Werenawee, eejatzi Sawoori; ikowaki ikemiro iñaani Tajorensi. ⁸Ari ikanta Sawoori ikenkithatakotapaakiri Jesoshi omaanta ithañaawitakari riraga sheripiyari; tee ikowakaawitari riraga jewawenantsiri

raapatziyari Jesoshi. ⁹Ari iyotaaperotakiri Ishire Tajorensi Sawoori, iitachari eejatzi Paaworo. Iyotaakotakiri sheripiyari, rootaki raminaperotanakiri Paaworo, ¹⁰ikantanakiri:

—Pamatawitantaperotaki. Teeroña pikameethatzi; pikimitakari iwinkatharite kamaari. Tee pikoyiro kameethatayitatsirini, inta pikowaperotaki pamatawitantayiteni. Pikowaki pamatawiteeyeerini maawaeni kowatsiri riyoteri Nowinkatharite. Eerowa pikenkithashiryaaneenta. ¹¹Iroñaaka itajonkemi Nowinkatharite pitsitenishitakote. Ojamanitanaki, eero paminitaa.

Roojatzi itsitenishitakotantanaka, tee ikokichaatanee. Ipampipampitanaki, ikantanaki:

—Teewee nokokichaatzii. Pikathata-
neenawee.

¹²Ari iñaawakiri riraga jewawenantsiri, rootaki rotsikanatantanakari. Roojatzi raapatziyantanakari Jesoshi. Ikantzi:

—Kameethawee iroka ikamantakotzirori Awinkatharite.

Rowaaganaa kenkithatzirori iñaani Tajorensi janta Aashiyaki

¹³Ipoñaaka Paaworo Paajoshiki, rotetanaka pitotsiki, roteteeyanaani eejatzi maawaeni ikaateeyirini. Ikinakotanaki janta Peerijiki, rowaga pampiiriyakiwero. Riraga Jowa Marikoshi rookanakiri, ipiyanaa rirori Jerojareeki. ¹⁴Roojatzi paashini kitejiri rowaagaeyanaani riroripaeni eejatzi. Rareeteeyapaakani janta paashiniki Antyokiiya: rowaga pishiiryawero. Saawaroki ikyeeyapaakini ipiyotapiinteeyanira jorriyopaeni, ari ijeekaeyapaakini.

¹⁵Iñaanateetziro eechonkiini rojankinarini Moeseeshi paeraniperoroña, eejatzi eechonkiini rojankinarini kamanantayitzirorini iñaani Tajorensi paerani.

Roojatzi riraga jewawentzirori janta ikantawakiri:

—Nojoriiyotzinkarite, pikowakirika eerori pikemijantakayeri atziri jaka, pikamanteri iroñaaka.

¹⁶Ari ikatziyanaka Paaworo, rakotashitakiri romaeryagaeyakirini. Ikantziri:

—Nojoriiyotzinkarite, pikemijantena.

Eejatzi eerokakya maawaeni paashini-paeni atzirika pinkathaperotakiriri Tajorentsi, pikemijanteeyawakinani.

¹⁷Iroñaaka nokenkithatakotemiri Tajorentsi raapatziyari joriiyopaeni. Paerani riyoyaakirini riragapaeni achariniiteni raapatziyari. Impaetzi, ijeekantakari rirori janta Ejiipitoki romperatantawitakaririni, roshekitakawitakarini Tajorentsi. Itajonkawo-

wenteeyirini, roojatzi rowawijaakowenantaari ejiipitotatzi. ¹⁸Okaatzi 40 ojarentsi ikempoyaakiri riraga achariniiteniroña janta okaankiteronkiitzinta ijeekakagaeyawitakarini omaanta osheki itheenkayakirini Tajorentsi.

¹⁹Ikowaeawitakani rareeteeyaanimi Kanaanaki omaanta eenitatsi jeekawitacharini paashinijatzitatsiri atziripaeni, otzikaeyawitawakaririni. Rinashitayitani rirori. Roojatzi itajonkawentziniri Tajorentsi achariniiteniroña. Ithonkaeyakirini okaatzi ipaantepaeni 7.

Roojatzi ipakiri achariniiteni iipatsite, ikantziri: “Ajaa, iroka piipatsite, pijeekaeyantyaarini”. ²⁰Paerani ikashiyakaakari Tajorentsi Awaraamani ipashityaari icharineeteni iipatsite, omaanta roojatzi ijeeki irirapaeni janta Ejiipitoki. Rimpaetakiri riraga Tajorentsi raantanaariri iipatsiteki.

Maawaeni iroka okaataki ojamanitaki 450 ojarentsi. Janta ijeekawitanta, tekatsi jewawenantaperoeyeririni, inta riyoyaakiri Tajorentsi kantakotantatsiripaeni riyotakaantyaariri aririka rantziniri oetarika ikowakaakiri.

Roojatzi reewatakaantzi riraga kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iwaero Samoeri. ²¹Roojatzi ikantakiri achariniiteni Tajorentsi: “Nokowaeyakini atziri reewawentaperoeyenani”. Ari riyoyaakinirini noshametzi Sawoori itomi Shishi, reewawenantaririni achariniiteni. Riroteeyakini icharineeteni Irijamiini. Okaatzi 40 ojarentsi reewawenantaki Sawoori, ²²roojatzi ikanantaa Tajorentsi: “Eero reewawenantanee eejatzi Sawoori, tee ikameethatzi, inta reewawenantee Iraviiri, riraga itomi Isayii. Rirotoaki noñaapero-takiri ikameethaperotaki, tema ari rantakinawo maawaeni nokowakayiriri”. ²³Rirotoaki icharineeteni Iraviirini owawijaakotakaeri: iwaero irira Jesoshi. Tema ikantzini Tajorentsi: “Riro icharineeteni Iraviirini owawijaakoeyeririni atziri”. Monkaataka iroñaaka ikantzitakaririni. ²⁴Roojatzikya Jowa kaawoshitantsiri ikenkithatakagaeyakirini maawaeni ajoriiyotzinkaritepaeni: “Pikenkithashiryagaeyani, eero pikimiteeyaani paerani, ari nokaawoshitakoeyemirini Tajorentsi, eejatzi rowawijaakoeyemini irira”. Roojatzi ikenkithatapaaki riraga Jesoshi.

²⁵Eejatzi riraga Jowa rooteentsi ikame, ari ikantzi: “Tee naaka irira pikenkithashireeyawitarini. Tee naaka riraga owawijaakoeyemirini, omaantakya poyaatanari rirotaki Jesoshi owawijaakotemini. Osheki noñaakoweenkataki rirori; rooma naaka tee noñaakoweenkata”.

²⁶Eekiro rowaaganakitziniri Paaworo, ikanteeyakirini:

—Nojoriiyotzinkaritepaeni, tema asheninkateeyakarini Awaraamani, eejatzi eerokapaeni paashinijatzitatsiri atziri, thame akimitaperoeyaarini rirori, apinkathaperoeyerini Tajorentsi. Iroñaaka nokanteeyemini: aririka

aapatziyeeyarini Jesoshi, ari rowawijaa-koeయాakaeni. ²⁷Omaanta tee riyoteeyawakirini jerojareejatzi, itheenkaeyawakirini. Eejatzi ikimiteeyakani iwinkatharitepaeni, tee riyoteeyawakirini rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi. Maawaeni saawaro iñaanatapiinteeyawitawoni rojankinatayitzirini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, omaanta tee ikemaperotawakiro, rootaki kaari riyoperoyentawoni kameetha okenkithatakotziri Jesoshi. Tema okantzi: “Rowamaeteri paata Rotyaantanewo Tajorentsi”. Ari rowamaakaantee-yakirini maawaeni atziri rirori, rooma tee riyotawakiri. ²⁸Tekatsi rantawitya, rowamaakaantashitakari. Ikantakowentashitakari Peraato riraga jewawentziriri: “Powamaakaanteri”.

²⁹Monkaateeyakani maawaeni rojankinatakotziteetakirini: osheki rowashironkaakiri, ikentakoteetakiri koroshiki, ikamaki. Roojatzi paashinipaeni atziri royiitakoteri rowaeri janta omooki impeeta. ³⁰Ikamaperowitaka, omaanta rowañaagaeri Tajorentsi. ³¹Ari okaataki osheki kitejiri roñaagayitarini riyotaanewopaeni, riraga tsipateeyapaaririni chapinki Jerojareeki: riraga poñaachari Karireeyaki. Riroteeyakini iroñaaka kamanteeyiririni atziri:

—Piriintanaa Jesoshi. Noñaagaeyakirini.

³²⁻³³Eekiro ikanteeyanakitziirini Paaworo:

—Okameethataki ikanteeyakiririni paerani Tajorentsi achariniiteni. Rojankinatakaakiri paerani ojeekantakari mampaantsi, apiteteenchari. Okantzini: “Ikanteri Tajorentsi Rotyaantanewo paata: ‘Rooma naaka kowashitacha: nopiriinanteemiri nokantaperotanteemiri notyomi’”. Iroñaaka nokanteeyemini: imatakiro Tajorentsi ikantakiririni achariniiteni:

ipiriinteeri Jesoshi, ayoteeyantakarini rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi.

³⁴Iroka paashini ikantakiririni Tajorentsi: “Notyomi, nomonkaataperotemiro maawaeni okaatzira nokantayitakiririni Iraviirini: notajonkakowentemi peewaperowenantaari”. Aritaki okimitakaantzi Iwaperite Tajorentsi: ikamaperotawitaka, ipiriintaneeri Iriri, eero ijeekaperotzi inthomaanta kipatsiki. ³⁵Tema rootaki iroka rojankinatakirini paashiniki mampaantsi: “Tajorentsi, niyotaki eero pishinetziri pitomi ipathaye kipatsiki: rooma osheki piñaaperotakiri ikameethaperotzi”.

³⁶Pikenkithashireeri Iraviirini, paerani imonkaatakiniri Tajorentsi maawaeni ikowakaeriri. Roojatzi ikamantaka rirori. Ikitateetakiri, itsipatagaetakiri isheninkapaeni, roojatzi ipathaaperotantanaka. ³⁷Omaanta irira Jesoshi ipiriinteeri Tajorentsi, tee ipathaneentzi rirori. ³⁸⁻³⁹Iroñaaka, nojoriyotzinkarite maawaeni, piyoteeyawakironi iroka. Eeniro panteeyakirini kaari kameethatatsiri, omaanta añaatsi iroñaaka Jesoshi, ikaminthagaeyakimini. Tee ikowakayimi piyaateeyeni paamariki kaari tsiwakanitatsini, inta ikowaki rowameethateeyemini, rowawijaakoeyemini. Iroka rojankinarini Moeseeshi, tekatsi okantya owameethateeyemini. ⁴⁰Kyaaryoowa, pikimitarikari riraga ojankinatziirorini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi ikantzini:

⁴¹“Ikantzimi Tajorentsi: ‘Pamine, theenkantatsiri, pikenkithashireeyanakyaaeni: nothonkaeyiminkari. Iinja piñeeyinani notajonkawenantaperotanaki nomatayiteroni kaari piñaapiinteyini. Aririka nokamantawitemi oetarika nanteri, eero pikemijantana’”. Rootaki ikantziri kamanantayitzirorini iñaani

Tajorentsi. Ari nojoriiyotzinkaritepaeni, iroñaaka paapatziyaari Jesoshi, ithonkaeyiminikari Tajorentsi.

Rootaki ikantakiriri Paaworo ijoriiyotzinkaritepaeni.

⁴²Ari ishitowaeyanakinira, roojatzi ikantaperoyawakirini riraga paashini-jatzitatsiri atziri:

—Iinja paashini saawaro pipokaeyenira eejatzi. Paashini pikenkithatakagaeyenawoni niyotaperotantanakyaari.

⁴³Ari riyaaateeyanakini. Eeniro ikinanaki Paaworo awotsiki, itsipatanakari Werenawee. Royaateeyanakirini osheki aapatziyariri Jesoshi: rirotaki apanipaeni joriiyopero, paashinipaeni peyachari joriiyo. Ari ikantakiri Paaworo:

—Eekiro pikemijantaperotapiinteri Jesoshi ineshironkatantemiri Tajorentsi.

⁴⁴Ari paashini saawaro ipiyoteeyakani maawaeni antyokiiyajatzi. Ipiyotawentawo ikemijantero Iwaperite Tajorentsi. ⁴⁵Riraga jewatatsiripaeni joriiyopaeni riraga kaari aapatziyariri Jesoshi iñaakirira piyoteeyencharini, roojatzi okantzimoneenantanakari. Ikanteeyini:

—Tee okameethatzi iroka ikantziri Paaworo, eejatzi tee ikameethatzi irira. Osheki ramatawitantzi.

⁴⁶Kameetha rakaperotanakiri Paaworo, eejatzi Werenawee. Tee ithaawashiretanaki, ikantziri:

—Eerokateeyakini nitawitakari nokamanteeyawitakimironi iñaani Tajorentsi, omaanta pitheenkawakiro eeroka. Iroñaaka niyotaki tee pikoyi pikanteetatyeeyaani pañaaperotee janta jenokinta. Iroñaaka niyaatashiteri niyotaakiteri irira paashinijatzitatsiri atziri, niyotaki raapatziyariri Jesoshi rirori. ⁴⁷Rootaki niyaatashitanyaariri, rooma rotyaantakina Nowinkatharite

ikantana: “Tema eeroka notyaantakiri maawaeni kipatsiki pikantayiterini paashinijatzitatsiri atziri, rawijakotanteeyari riroripaeni. Pikenkithatakagaeyerini maawaeni, pithotyeyanakironi maawaeni nampitsipaeni”.

⁴⁸Ikemanteeyawakaririni riraga kaari joriiyotatsi, ikimoshireeyanakini. Ikanteeyini:

—Kameetharini iñaani Awinkatharite.

Ari ijeeki osheki kaari joriiyotatsi riyoyagaeyakirini Tajorentsi ijeeki jenokinta, ikanteetatyeeyaani: riroteeyakini aapatziyeyakaririni Jesoshi, maawaeni. ⁴⁹Othotyayitanakani iñaani Awinkatharite maawaeni nampitsikipaeni janta.

⁵⁰Omaanta irira jewatatsiri joriiyo, osheki ikijeeyanakani. Riyaatashiteeyironi tsinanipaeni aapatziyawitariri Tajorentsi sheninkatakariri aataperoteencharipaeni, eejatzi riyaaatashiteeyakirini aataperoteencharipaeni rirori. Ikanteeyirini:

—Thame akijeeyerini riraga Paaworo, eejatzi Werenawee. Tee ikameethatzi.

Roojatzi rotyaanantanakariri:

—Thame piyaateeyanakini. Eero pipokae paata jaka nonampikika.

⁵¹Ari rirori, rotekimotanakiri kipatsi iitzikira, pakak, pakak. Ikantziri:

—Iroñaaka piyoteeyakinani eero napiiteero nopiyaa. Tee pikowaeyini pikemijante.

Roojatzi riyaaatantanaka Ikooñoki.

⁵²Omaanta ikimoshireperoyanakini aapatziyariripaeni Jesoshi janta Antyokiiyaki. Kijokiro owaperoyakirini Ishire Tajorentsi.

Rowaaganaa Paaworo janta Ikooñoki

14 ¹Janta Ikooñoki ikyaapaaki Paaworo eejatzi Werenawee janta pankotsiki ipiyoteeyantapiintari-

nira joriyo, ikenkithatapaaki. Raapatzi-yeeyawakarini Jesoshi oshekini joriyo, eejatzi kaari joriyotatsi. ²Riraga joriyopaeni, kaari aapatziyari Jesoshi, riyotagaeyakirini paashinijatzitatsiripaeni atziri, ikijeeyawakirini aapatziyariripaeni Jesoshi. ³Ari ojamani ijeekapaaki Paaworo, ikenkithatakota-piintziri Awinkatharite, tee ithaawantari atziripaeni. Riraga Awinkatharite, imatakaakiri riraga Paaworo eejatzi Werenawee itajonkantayitzini, imatakaakiri oetarika kaari ñaapiintayitzini. Riyotakaakiri atziri kyaaryooperotaki ineshironkatantaperotaki Tajorentsi. ⁴Omaanta ikijathatawaka-gaeyanakani maawaeni ikooñojatzi. Eejatzi inashiyitanakani: apaanipaeni kimitayitanakaririni jewatatsiripaeni joriyo. Rirori paashini kimitayitanakaririni riraga Paaworo eejatzi Werenawee. ⁵Maawaeni kaari aapatziyariri Jesoshi riraga joriyo, kaari joriyotatsi, jewatatsiri: ikowaeyawitakani rompojanteeyarinimi mapi Paaworo, eejatzi Werenawee. ⁶Ari eenitatsi apaani kamantakiriri, rootaki ishiyeeyantanakarini janta Riishitaraki. Roojatzi rowaagantanaka Teeriwiki. Rootaki nampitsipaeni rikawooniyawero. Eejatzi riyaatzi othapikitapaakinta, ⁷ikamantee-yapaakirini atziri tsika ikantyaari rawijakotanteeyari.

Riyaatzi Paaworo Riishitaraki

⁸Janta Riishitaraki ari ijeekaki shirampari amashitachari iitziki. Roojatzi ikantzitapaaka owakirani ikonaatapaaki. Tee ranashineenta eechonkiini. ⁹Ikemijantawakiri Paaworo. Ari raminapaakiri irira riyotakotakiri, rameentakari Tajorentsi, rootaki imatantyaariri retsiyatakotantyaariri. ¹⁰Antawo itacheronka-waantetanaki ikantakiri:

—Pikatziyaperotee.

Roojatzi romyaantanaka rirori, japok, roojatzi ikatziyatziyatantanaka. ¹¹Oshhekiniwee ikaatzi ñaakirori iroka imatakiri Paaworo. Ari ñaawaetanteeyawoni ñaani rikawooniyajatzzi, antawo ikanteeyanakini:

—Rayiitashitapaakae tajorentsika, ikimitapaakari shirampari.

¹²Riraga Werenawee iitashitari Joopiteri. Riraga Paaworo kenkithatakaantatsiri, rootaki iitantakariri rirori Merekooryo. ¹³Janta otsipanampitawo rotantoteetziri nampitsi ari ojeeki roori opanko Joopiteri. Eejatzi riraga ñaanakowenantatsiri irira ramaeyakirini tooropaeni, eejatzi oteyaki inchateyaki. Ramayitakinirini janta ikyaapiintziro nampitsi, ikaateeyakirini osheki isheninkapaeni. Ikowaeyawitakani rowamaenirimi tooropaeni; iperimi Werenawee eejatzi Paaworo.

¹⁴Ikemantawakari rirori, itzijagaanakiro imaatha. Ishiyashiteeyanakarini piyotawentariri. Ikaemanaki, ikantzi:

¹⁵—Atziripaeni. ¿Oetaka panteeyirini? Eejatzi akimitawakagaeyani: aaka atziri. Ro nopokantakari nokamantemiro pookaero kaari kameethatatsiri pantayitzirini. Eero iroñaaka patsipetashitawo piñaaperotashitawo piwetsikayitzirini. Pikenkithashireeyerini Tajorentsipero, riraga añaaperotatsiri. Rirorotaki wetsikaeyirorini jenoki, kipatsi, inkaare, maawaeni; wetsikaeyirorini eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini. ¹⁶Paerani ishineteeyimimi maawaeni kaari joriyotatsiri oetarika pametayitakarini pantayiterini pikowashitayitakarini eerokapaeni. ¹⁷Omaanta riwetsikakimiro Tajorentsi riyotakagaeyimiri tsikarika ikanta. Ineshironkaperoteeyakimini. Rowariyeeyakimironi inkani. Ikithokitakaapiinantawori inchatopaeni. Ikemakaapiintzimiromo poyaari. Roemo-

shirenkapiinteyimini pajankaneki. Rirotaki irika nokowakaakimirini pipinkathaperoteri; eerokya pipinkathaperotashitana naaka.

¹⁸Osheki ikamantapiintawitakarifoña, omaanta roowitaneencha rowamaashityaanarimi tooro. ¹⁹Roojatzi ipokantapaaka jorriyopaeni, poñaayitacharini Antyokiiyaki eejatzi Ikoñoeki. Ramatawitapaakiri osheki atziri, ikantziri:

—Osheki ramatawitantzi Paaworo; pikijeri.

Ari rompojanteeyakarini mapiki, iiteeyawitakarini kamaperotaki. Inoshikanakiri, rookakitziri janta othapikitapaakinta nampitsi. ²⁰Ari riyaaatashiteeyakirini aapatziyariri Jesoshi, itapothetapaakari; roojatzi piriinantanaa. Ipiyeeyanaani nampitsiki. Inkaamani rowaaganaa Paaworo Teeriwiki, itsipatanaari Werenawee. ²¹Ikenkithatakotapaakiri tsika ikantari Tajorentsi rowawijaakotantzi. Ikemijantaperotakaakiri osheki atziri. Roojatzi ipiyantaa Riishitaraki, Ikoñoeki, Antyokiiyaki. ²²Eekiro riyaaatanakitzi raapatziyakaaperoeyakarini aapatziyariri Jesoshi. Ikantaperotziri:

—Eero pookiro iroka paapatziyaperotakari. Osheki akemaatsitayityaawoni oetarikapaeni, roojatzikya aatanteeyarini janta reewaperotzinta Tajorentsi; omaanta eero akantashiryaa.

²³Janta ipiyotapiinteyanira aapatziyariri Jesoshi, riyoyagaeyakirini aataperoteencharipaeni ashi piyotaantsi. Roojatzi itzitawenteeyakarini Tajorentsi ramaneeyirini, ikanteeyirini:

—Irika aapatziyeeyakimirini. Pamina-kowenteeyerini eejatzi pookakaakowenteeyerini.

²⁴Ari ikinayitanakini paashiniki kipatsipaeni, ritapaakawo Pishiiryaki, roojatzi raretantapaaka eejatzi Pampii-

riyaki. ²⁵Ikamanantziro iñaani Tajorentsi janta nampitsi owaero Peeriji, roojatzi rowaagantanaa janta Ataaryaki. ²⁶Roojatzi rotetantanaka pitotsiki, ikinakotanee Antyokiiyaki. Aritaki janta rotyaanteetakirinta paerani, ikanteetzirini Tajorentsi: “Irika, pineshironkateri imantemirori oetarika pikowakayeriri”. Rooma aritaki imatakiro.

²⁷Raretantapaari Antyokiiyaki ipiyoteeyapaakirini aapatziyariripaeni Jesoshi. Ikenkithatakagaeyakirini maawaeni rantakagaeyakiririni Tajorentsi rirori. Eejatzi ikantakiri tsika ikantaari ishineteeyantaaririni paashini-jatzitatsiri atziripaeni raapatziyeyantaaririni rirori Jesoshi. ²⁸Ari ojamani ijeekimotaatziri iyemijantzinkaritepaeni janta.

Ipiyoeyakani aapatziyariri Jesoshi janta Jerojareeki

15 ¹Ari rareeteeyapaakani Antyokiiyaki jorriyopaeni poñaachari Joreeyaki. Irirapaeni rirotaki aapatziyariri Jesoshi omaanta riyotaapaakiri ayemijantzinkarite, ikantapaakiri:

—Rojankinatzi Moeseeshi: “Pitotonyiteroni pishiramparitantari”. Eerorika pantziro iroka, eero pawijakotee.

²Ari ipiyathatawakari Paaworo, itsipatari Werenawee. Tee eechonkiini iñaanatawakiri: osheki riyotaawakaeyawitakawoni. Riro ikowakaakari maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi rotyaantakiri Paaworo, Werenawee, eejatzi aapanipaeni paashini. Ikantawakiri:

—Piyaateeyeni Jerojareeki janta ijeekinta rotyaantanewo Jesoshi, eejatzi riraga aataperoteencharipaeni aapatziyariri Jesoshi. Pojampitakowentapaakiri

ikantakotziro iroka. ¿Kyaaryoma ikowakagaeyakinani nototonateeyeroni noshiramparitantari?

³Ari rotyaanteeyakirini, ikinanaki Jeniishiyaki. Rowaaganaka, roojatzi Jamaaryaki. Ikamantapiintaytizirini aapatziyariri Jesoshi janta:

—Osheki raapatziyeeyarini Jesoshi iroñaaka paashinijatzitatsiri atziri, rookaeyakironi rameteeyawitakarini paerani.

Rootaki ikimoshireperotanteeyawakarini maawaeni kemaeyawakiririni.

⁴Roojatzi rareeteeyapaakani janta Jerojareeki, raakameethateeyawakirini maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi: rotyaantanewo Jesoshi, aataperoteencharipaeni ipiyotantapiinantari, eejatzi maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Ikantapaakiri:

—Niyaatanaki inteenanta oshekiniwee inashitayitacharinipaeni nampitsipaeni. Nokantakotakiri Jesoshi nokantayitakirini paashinijatzitatsiri atziri. Osheki imatakaakina Tajorentsi naapatziyaka-gaeyakarini paashinijatzitatsiripaeni atziri. Iroñaaka oshekini rirori rirotaki reentsitepaeni Tajorentsi.

⁵Omaanta ikatziyayitanakani apaani-paeni warijeeyo, aapatziyariri Jesoshi rirori. Omaanta ikantzi:

—Otzimatye itotonatya ishiramparitantari paashinijatzitatsiri atziri. Otzimatye athotyero rojankinarini Moeseeshi, maawaeni.

⁶Ari paashini kitejiri ipiyoteeyanaani eejatzi rotyaantanewo Jesoshi, aataperoteencharipaeni ipiyotantapiinantarira, maawaeni. Ikowaeyakini riyote oetarika ikanteriri Antyokiiyajatzi. ⁷Osheki iñaawaetantawakagaeyakawoni iroka. Roojatzi ikatziyantana Peetero, ikanteeyakirini:

—Noyemijantzinkarite. Paerani riyoyaakina Tajorentsi, piyoteeyakironi

eerori: tema piñaakoeyakinani. Aritaki riyoyaakina nokamanteeyirini paashinijatzitatsiri atziri tsika ikantyaari raapatziyanteeyariri Jesoshi, rawijakotanteeyari. ⁸Tema riro Tajorentsi iyotzirori akenithashireeyarini ajankaneki. Rirotaki otyaantziniriri paashinijatzitatsiripaeni atziri Ishire, ayoteeyantakarini rawijakoeyeni. Rooma iroñaaka ikimiteeyaekani aari. ⁹Kyaaryo, aritaki amonkaateeyakarini rirori. Tema eejatzi ikantzi Tajorentsi: “Pimonkaatawakagaeyakani”. Raapatziyariri Jesoshi paashinijatzitatsiri atziri, rootaki rowameethashiryaantariri.

¹⁰Iroñaaka, ¿pikowakima pikanteri Tajorentsi: “Tee piyotzi”? Eeniro iroka pikowakiro pipomeentsitakaaperotyaari ayemijantzinkaritepaeni. Aakateeyakini joriyo ameteeyawitakawoni paerani, omaanta tee amatziro athotyeyironi, eejatzi maawaeni achariniitene, tee imateeyironi rirori imonkaatero. ¿Tsika ikantyaari paashinijatzitatsiri atziri imatantyaawori? Osheki opomeentsitaka. ¹¹Ineshironkatakae Jesokirishito, rootaki awijakoeyantakarini. Tema maawaeni akemijanteeyironi iroka. Eejatzi ikimitagaeya rirori paashinijatzitatsiri atziripaeni.

¹²Imaeriteeyanakini maawaeni piyoteencharipaeni. Ikemijanteeyawakirini Werenawee, eejatzi Paaworo. Ikantakiri:

—Imatakaakina Jesoshi notajonkako-wentziri paashinijatzitatsiri atziri. Imatakaakina kaari iñaapiinteeyini, rootaki riyoteeyantakarini kyaaryo Jesoshi rirotaki Tajorentsi.

¹³Ikanta ithonkakiro ikamanantzi. Roojatzi ikantanaki Jantyaako:

¹⁴—Noyemijantzinkarite, pikemijantena. Ikenkithatakaemi Shimo tsika ikanta Tajorentsi ritantakawori ineshironkateeyakirini paashinijatzita-

tsiri atziri. Aritaki riyoyagaeyakirini ikenkithatakotantakariri. ¹⁵Omonkaataka iroka rojankinatztakarini kamanantzirorini Iñaani Tajorentsi iitachari Amooshi. Rojankinatzzini:

¹⁶⁻¹⁸ “Ikantzi Awinkatharite: ‘Iinja nopiyapae kipatsiki, niwetsika-paero eejatzi inampini Iraviiri ishekiroryagaeyawitakarini. Niwetsikaero eejatzi maawaeni pankotsi. Nokowaki rameenteeyenani maawaeni paashinijatzitatsiri atziri, nokowaki raapatziyee-yenani’. Rootaki ikantziri Awinkatharite, wetsikirori paerani maawaeni jeekatsiripaeni”.

¹⁹Rootaki nokanantakarini naaka tee okameethatzi apomeentsitakayaari riraga paashinijatzitatsiripaeni atziri. Raapatziyaririka Tajorentsi, monkaataka. ²⁰Omaanta, thame apakaanteri jankinarentsi. Akamanteri iroka: “Pijeekapithatero riwetsikani atziri iitajorentsitashitari: amatawitatshiteeyiminikari. Eero piñaaminthatziro tsinani kaari payi. Eero powari shirikachari, powakotawokari iwatha riraa”. ²¹Tema maawaeni saawaroki, aririka ipiyotapiinteeyani ajorriyotzinkaritepaeni, ikantani ithañapiintakawo iroka nokantzimiri: tema ithañeyakawoni paerani Moeseeshi. Eerorika ranteeyironi iroka, ari okameethatzi raakameethateeyerini ajorriyotzinkaritepaeni.

Rootaki ikantakiriri Jantyaako.

²²Ari inimoeyakirini rotyaantanewo Jesoshi, aataperoteenchari eejatzi maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi, ikantzi:

—Kameethataki. Rootaki akamanteriri antyokiiyajatzi.

Ari riyoyeyakirini apite jewawentziriri aapatziyariri Jesoshi: Joorashi Warajawaa-shi, eejatzi Shiirashi. Ikantakiri:

—Eerokapaeni oyaateeyaneerini Paaworo eejatzi Werenawee janta Antyokiiyaki. Pikamantapaakiri ayemijantzinkaritepaeni nokantakiri eejatzi pipapaeri jankinarentsika.

²³Iroka okantziri jankinarentsi rojankinatzzini:

“Nokoyi niwethatemi noyemijantzinkarite tsikarika pikanta piyeeki. Jaka Jerojareeki nokateeyirini rotyaantanewo Jesoshi eejatzi aataperoteenchari aapatziyariri Jesoshi. Iroñaaka nojankinateeyimironi eerokapaeni kaari jorriyotatsi, jeekatsiri janta Antyokiiyaki, Shiiryaki, eejatzi Shiriishiyaki. ²⁴Nokemakotakiri riraga nokaateeyawitarini: osheki ikenkithatakaashiwitakimiro, ikompitakaakimiro. Ikantashireta-kaantemiri. Tee naaka otyaantemirini. ²⁵Aritaki inimoteeyakinani maawaeni naari notyaantemiri irika niyoyaaakirika. Itsipatanakyaari Werenawee, eejatzi Paaworo: irika nonintaperotanewo. ²⁶Riroteeyakini kaari thaawatsini ikamawenteriri Awinkatharite Jesokirishito.

²⁷Notyaantemiri Joorashi eejatzi Shiirashi. Ikamantaperotemiro rirori, iroka nojankinatzzimiri.

²⁸Ari inimotakiro Ishire Tajorentsi, eejatzi inimotakina naari nokamantemiro iroka. Eero nopomeentsitakaantzimiro, omaanta apatziro pimatero iroka.

²⁹Eero powari riraga rowawiitakanariri riwetsikani atziri. Eero powakotawo riraa iwathakira. Eero powari shirikachari. Aririka powakyaari, osheki ikenkithashiryaanakya jorriyopaeni. Eero piñaaminthatziro tsinani kaari payi. Aririka pimatayitakirini

irokapaeni, kameethataki. Ari kameetha pijeekaeyeni. Ari okaatzi nokantakimiri”.

Rootaki rojankinatziniriri Antyokiiyaja-tzi.

³⁰Ari riyateeyanakini Antyokiiyaki riraga rotyaantanewo, ipiyoteeyapaakirini aapatziyariripaeni Jesoshi, ipapaakiri jankinarentsi. ³¹Iñaanateeyawakironi, roojatzi ikimoshireeyantanakani. ³²Rirotaki kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi riraga Joorashi, eejatzi Shiirashi. Osheki ikenkithatakaapaakiri ikimoshiryaakaapaakiri, ikemijantakaaperoeyapaakirini. ³³Ojamani ijeekimotakitziri, roojatzi ipiyantaa eejatzi Joorashi. Riwehateeyanaarini riraga iyemijantzinkaritepaeni, ikantawakiri:

—Kameethakya piyaatee.

Roojatzi ipiyantanaa kameetha janta ijeekinta otyaantakiriri. ³⁴Omaanta riraga Shiirashi ikowaki ijeekanaki Antyokiiyaki.

Rapiitakiro ikinakinayitanakini Paaworo

³⁵Roojatzi ijeekantapaaka Paaworo, eejatzi Werenawee. Riyotaantaki, ikamanantanakiro iñaani Awinkatharite. Itsipateeyakarini eejatzi osheki paashinipaeni, ikamananteeyini.

³⁶Paashini kitejiri ikantzi Paaworo:

—Werenawee. Thame añagaateri eejatzi ayemijantzinkarite janta maawaeni nampitsikipaeni: riraga paerani akamanteeyakitzirini iñaani Awinkatharite. Aminaateriita tsikarika ikanteeyakani.

³⁷Ikowawita Werenawee raanakirimi eejatzi Jowa. Iiteetziri eejatzi Marikoshi.

³⁸Omaanta Paaworo, ikantakiri:

—Paerani janta aatantakari Pampiiriyaki, rookanakae. Tee itsipatanakae janta akenkithatzinta. Eero iroñaaka aaneeri.

³⁹Tee inimotanakiri, roojatzi rotsiparyaanakari. Riraga Werenawee raanakiri Marikoshi. Rotetanaka pitotsiki, riyataaki Cheepereki.

⁴⁰Omaantakya Paaworo, raanakiri riraga Shiirashi. Ikanteeyini aapatziyariri Jesoshi:

—Nowinkatharite, pineshironkateeyerini irika, kijokiro powanakiri kameetha.

⁴¹Ari ikinakani Shiiryaki, eejatzi Shiriishiyaki. Janta ikemijantakaaperoeyakirininta aapatziyariri Jesoshi.

Itsipatanakari Temoteeyo riraga Paaworo eejatzi Shiirashi

16 ¹Inja rareetapaaka Teeriwiki, eejatzi Riishitaraki. Ijeekanaki janta aapatziyariri Jesoshi itachari Temoteeyo. Rootaki rinirontari joriyyo. Rooma irira iriri, kaari joriyyo. Riniro rootaki kemijantzinkawo. ²Ikanteeyini aapatziyariripaeni Jesoshi janta Riishitaraki eejatzi Ikoofiki:

—Ikameethatzi Temoteeyo.

³Ikowaki Paaworo itsipatanakyaari. Riyotakoeyirini joriyyopaeni iriri rirotaki kaari joriyyo, ikanantariri Temoteeyo:

—Aririka pikowaki poyaatena pitotonaty pishiramparitantari, raakameethatanteeyemirini joriyyo.

Ikantziri:

—Ari.

Ari raanakiri, ithowawentanakari joriyyopaeni, jeekatsiri janta nampitsikipaeni. ⁴Roojatzi ikinantanakari nampitsikipaeni, riyotagaeyakirini maawaeni ikantayitzirini jerojareejatzi: riraga rotyaantanewo Jesoshi eejatzi aataperoteenchari aapatziyariri Jesoshi. Ikantziri:

—Aririka raapatziyakyaari Jesoshi paashinijantzitsiripaeni atziri, eero akantziri: “Pipeyeeyani joriyyo”.

⁵Rootaki raapatziyakaaperotantakariri kameetha maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Maawaeni kitejiripaeni eekiro riyaatatzi roshekiperotanakitzi aapatziyariri Jesoshi.

⁶Ikinanaki Jirijiyaki, Karaashiyaki. Tema okantzitakariri Ishire Tajorentsi: —Eero pikamanantzi janta Aashiyaki.

⁷Rareetaka Miishiyaki, ari ikowawitaka riyaatemi Witziiniyaki. Omaanta tee oshinetziri Ishire Tajorentsi.

⁸Ikinanaki Miishiyaki, roojatzi roerinkantanaka Toroowareki: ari noñaawakiriri naari. ⁹Tsiteniriki imishitakiri Paaworo apaani masherooniyajatz. Ikatziyimotapaakari, ikantaperotapaakiri:

—Pipoke jaka masherooniyaki, pamtakoeyakitenani.

¹⁰Roojatzi nokowantanaka tsika nokinantyaari nareetantyaari masherooniyaki. Niyotanaki rotyaantakina Tajorentsi janta nokamanantyaariri jeekatsiripaeni tsika ikanteeyaarini rawijakoeyanteyaarini.

Riyaatzi Paaworo Eyoroopaki

¹¹Janta Toroowareki noteteeyanakani pitotsiki. Aakotanakina tampyaa Jamotowaashiyaki. Inkaamani eejatzi nowaaganaka Neyaaporishiki. ¹²Nowaaganaka eejatzi Jiriposhiki. Rootaki jewatakantzirori nampitsi Masherooniyawero. Inampitapaawo iroñaaka poñaachari Oroomaki. Ari nojeekaeya-paakini apaanipaeni kitejiri. ¹³Ari saawaroki noshitowanee omooki inkinagaakitzirori nampitsi, niyaatanaki janta othapyaakiini iña. Naamaapaakari aritaki janta ikenkithatakaapiintziri jorriyopaeni Tajorentsi. Nojeekapaaki, nokenkithatakaapaakiro tsinanipaeni piyoteenchari. ¹⁴Ojeeki apaani kemawakinari oetachari Riirya. Opoñaanaka paerani nampitsiki janta Tziyateeraki.

Rootaki pinkathatakiriri Tajorentsi. Opimantapiintayitzironi tokoya kityonkaneeronkari. Raapatziyashiryaa-kaakawo Awinkatharite okaatzi okemawakiri ikantayitzirini Paaworo.

¹⁵Okaawoshitakotakariri Tajorentsi, otsipateeyakarini maawaeni jeekatsiripaeni opankoki. Okantaperotakina:

—Piyotaakina nokemijantaperotziri Awinkatharite, piyaateeyeni nopankoki, pijeekimotakitena.

Ari okowakaakina, rootaki nokanantakariri:

—Thametya.

¹⁶Ari paashini kitejiri niyaateeyanakini janta ikenkithawaetakaapiintezirinta Tajorentsi. Otonkiyotawakina onampirentsi, riyotakaero kamaari. Iyotashita, okenkithawaetakotzitawo oetarikapaeni tekiraatarika oñiuro. Rootaki raantayitarini osheki koriki riraga omperatawori. Ikantapiintziri atziri:

—Pikowakirika pikemero, pipinatena.

¹⁷Ari oyaateeyanakinani. Okaemanaki, okantzi:

—Irika shirampari, riroteeyakini aapatziyariri Tajorentsi, riraga jenokijatziperero. Ikamanteeyemini tsika pikantya pawijakotanteeyari.

¹⁸Aritaki okantapiintatyaani maawaeni kitejiriki. Ijampaakawo Paaworo, ipithokashitanakawo, ikantakiri kamaari:

—Rirotaki Jesokirishito nokemijantziri, rootaki nokanantzimiri: pookaneero.

Roojatzi rookantanaawo. ¹⁹Roojatzi riyotantanaka riraga omperatawori, ikantanaki:

—Tee okameethatzi; iroñaaka tekatsi akanteeya aanteeyari koriki.

Roojatzi raantakariri Paaworo eejatzi Shiirashi, shepik. Inoshikanakiri nampitsiki, niyanki: janta ijeekinta

jewawentziroripaeni nampitsi. ²⁰Raana-kiri jewawentziroriki ikantapaakiri:

—Ikenkithashiryaakagaeyakinani maawaeni jeekatsiripaeni jaka anampiki. Tema joriiyo rirori.

²¹Ikamantakotziro iroka rametayitakarini rirori. Tee oshinetziro iroka, rowaga rojankinatziro oroomajatzji. Tema aaka asheninkateeyakarini oroomajatzji.

Rootaki kaari okameethatanta akemijantawakiro ikantakaeri, eejatzji tee okameethatzji ametayityaawoni.

²²Ikijeeyanakani maawaeni piyoteencharipaeni, roojatzji ikanantari komantaante:

—Paatonkoreeri iithaari Paaworoka, eejatzji Shiirashika; pipajamerikiteri.

²³Osheki ipajaperotakiri, roojatzji romonkyaagantakari omonkyaagementotsiki. Ikantaperotziri osheki riraga shentziriri:

—Kameethaga pishentaperoteri, ishiyakari.

²⁴Ikemakiro iroka ikaminaaperotakiriri, romonkyaagaakiri. Eejatzji rawitayitazitakiri iitziki, rawitatantakari inchakota. ²⁵Niyankipaeteni tsiteniri, ari ramaneeyirini Tajorentsi, romampaa-waetawenteeyakarini. Ikemijanteeyirini paashinipaeni romonkyaagayitziirini.

²⁶Omapokashitanaka omoyekanaka kipatsi, eejatzji omoyekanaka pankotsi, tsikarika maawaeni otzinkampaeni, moye, moye, moye. Intsipaete ashitareeyanakani ashitakontsipaeni. Roojatzji awitaryaantanaka inchakota, rawitatanteetawitarakiri iitzikira.

²⁷Ipiriintanaka shentziriri. Iñaakiro ashitakontsi, ashitareeyanakani. Iitashiwitaka shiyeyanakani riraga romonkyaaganewopaeni, roojatzji raantanakawo ijawirite, roowiteenchami rowamashitanakyaami rirojatzji. ²⁸Ari intsipaete ikaemakotankiri Paaworo:

—Eero powamaashitaa eeroka. Roojatzji nojeekaeyini maawaeni jaka, tee noshiya.

²⁹Ikantzji shentziriri ikantzji ronampiri:

—Pamakina ootamentotsi.

Ramakiniri, roojatzji ikyaantanaka rirori janta roojotawitakarinta. Rompetatanaka, rotziweroyimotapaakari Paaworo, eejatzji Shiirashi. ³⁰Roojatzji raantanari inkokironta. Ikantzji:

—Iyotaantatsiri, ¿tsika nokantyaaka naari nawijakotanteeyari?

³¹Ikantawakiri:

—Paapatziyeeyarini Nowinkatharite Jesoshi, rowawijaakotanteemiri. Eejatzji ikimitagaeyani maawaeni pisheninka.

³²Riyotaaperotziri iñaani Tajorentsi. Eejatzji isheninkapaeni rirori, riyotagayirini. ³³Aritaki tsiteniriki raantanakari riraga shentziriri, ikiwayiteerini iroka raawyaakirira ipajatakiri, roojatzji raawinantaari. Roojatzji ikaawoshitakotantaariri Tajorentsi, ikaateeyakirini maawaeni isheninka. ³⁴Ari itsipatanakari rateetanaki ipankoki, rowakaapaakari. Raapatziyeeyarini Tajorentsi, rootaki ikimoshireeyantanakarini rirori eejatzji maawaeni isheninka.

³⁵Ari okitejiityaanaki, riraga jewawentzirori nampitsi rotyaantziri waariryaa:

—Piyaate omonkyaagementotsiki, pikantakiteri shentziriri roeyowaeri aapatziyariri Jesoshi.

Ari riyataki, ikamantapaakiri shentziriri:

—Potyaanteeyerini riyateeta rirori.

³⁶Roojatzji ikanantakari rirori:

—Ikantaana jewawentzirori nampitsi notyaantaneemi. Iroñaaka pishitowanee, kameetha piyaatanaki.

³⁷Omaanta ikantzji Paaworo:

—Tema eenitatsi nowaperite nokimintariri oroomajatzji. Tee rojampitako-

wentena jewawentzirori, tee riyotzi eenirorika nantani. Ipajatakaantashitakina, eejatzi romonkyaaagakaantashitakina. Tema iñeeyakinani maawaeni jeekatsiripaeni rowashironkaakina: iiteeyawitani eeniro nantani. ¿Arima iroñaaka romanakiro roeyowakaantashitaana? Eerowa niyaatzi iroñaaka. Ipokeeta rirori, rirojatzitakya oeyowaatenani riyoteeyantyaarini atziripaeni tekatsi nante.

³⁸Ari ipiyanaa waariryaa, ikamantapaeri. Riyotantakari jewawentzirori nampitsi eenitatsi Paaworo iwaperite ikimitantariri oroomajatzzi, ari ithaawaeyanakini. ³⁹Ipoka-paaki, kameetha ikenkithatakaapaakiri. Roojatzzi roeyowaantapaari:

—Iroñaaka piyaatee, pookaneero nonampi.

⁴⁰Ari ishitowanee, ikinanee opankoki Riirya. Iñaapaeri ayemijantzinkarite-paeni, ikantapaakiri:

—Kameethakya pijeekaeyeni.

Roojatzzi rowaagantanaka paashiniki nampitsi.

Rareetapaaka Paaworo eejatzi Shiirashi Tejawoonikaki

17 ¹Ikinakaanakiri Paaworo Ajiiporishiki, Aporooñaki, roojatzzi rareetantaka Tejawoonikaki. Ari janta ojeeki ipiyotaantapiintarira Jorriyo, ²roojatzzi ikyaaantapaaka. Aritaki ikantatyaani rametapiintawo ikenkithatakaapiinteyirini jorriyo. Okaatzi ³saawaro riyotagaeyirini okantayitzirini Iwaperite Tajorentsi. ³Ari riyotaaperotapaakiri. Roojatzzi ikantziri:

—Aritaki okantzita Iwaperite Tajorentsi: “Ikemaatsitawakyaawoota riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. Aritaki ikamaki, roojatzzi ipiriinanteeya”. Riro nokamantakotziri Jesoshi, rirotaki Rotyaantanewo Tajorentsi.

⁴Rapatziyaperotawakari Jesoshi apanipaeni kemijantziriri, roojatzzi

royaateeyantanakaririni Paaworo, eejatzzi Shiirashi. Eejatzzi ikimiteeyakani osheki kaari jorriyotatsi, pinkathateriri Jesoshi eejatzzi royaateeyanakirini Paaworo. Eejatzzi okimitaka roori tsinani, isheninkapaeni jewatatsiripaeni. Aapatziyeyakarini Jesoshi. Rooripaeni osheki, tee apanipaeni. ⁵Ari osheki ikijanaka jorriyopaeni, riraga kaari aapatziyarini Jesoshi; ipiyoteeyakirini antapiintziroripaeni kaari kameethata-tsi, eejatzzi perantzipaeni. Ikijakagaeyakarini jeekatsiripaeni nampitsiki. Riyaateeyanakini ipankoki Jasoo, ikowaeyawitapaakarini Paaworo, eejatzzi Shiirashi. Ikowawitaka raanakirimi janta ipiyoteeyakaninta atziri, ikijeeyerinimi. ⁶Tee iñaapaeri riroripaeni, omaanta inoshikashitanakari Jasoo, eejatzzi apanipaeni aapatziyariri Jesoshi. Raanakiri janta jewatatsiripae-niki nampitsi. Ikaemaeyapaakini:

—Eeniro irika kijakaanteeyakiririni maawaeni jeekatsiripaeni maawaeni nampitsiki. Eeniro irika Jasoo aakameethatawakiriri. ⁷Ikaminaanteeyini aapatziyariri Jesoshi, ikantzzi: “Eero pimonkaatziniri Seesari ikantzimiri. Eenitatsi paashini jewawenantatsiri, riraga Jesoshi: rirotaki pimonkaateniri rirori”.

⁸Ikemantawakawori iroka, ikijeeyanakani atziripaeni, eejatzzi riraga jewatatsiripaeni nampitsi. ⁹Ikantanaki Jasoo, eejatzzi paashinipaeni:

—Eeniroka koriki: pikempoyaanakinariri piyotantenari eero noshiyapithatzi, tekatsi nante. Otzimerika nantani, ari paaperoteriita noorikite.

Rareetaka Paaworo eejatzzi Shiirashi Wereeyaki

¹⁰Ikanta kemijantzinkaripaeni rotyaanteeri tsiteniriki riraga Paaworo eejatzzi Shiirashi, riyaaate Wereeyaki.

Rareetantapaakari, roojatzi riyaatanta-paaka ipiyotapiinanta joriyyo.

¹¹Irirapaeni kameethaperoteentsiri, tee roshiyari riraga tejawoonikajatz.

Ikowaperotaki ikemijantero Iwaperite Tajorentsi. Iñaanatapiintziro maawaeni kitejiriki riyotantyaari kyaaryooperorika iroka ikantakiriri. ¹²Oshekini raapatzi-yeeyarini Jesoshi, joriyyopaeni eejatzi kireeshiyajatz.

Aapatziyari tsinanipaeni kaari joriyyotatsi, rootaki isheninkapaeni pinkatharitatsiri, maawaeni.

Eejatzi raapatziyari Jesoshi shirampari-paeni, tee apanipaeni inta

oshekyaanzi. ¹³Ari riyotaantziro

Paaworo iñaani Tajorentsi janta

Wereeyaki. Ikemakotakiri joriyyotatsiri, riraga tejawoonikajatz kaari aapatziyari

Jesoshi. Ipokapaaki rirori, ikijakaapaakari atziri, ikantashiryaakaakiri.

Ikantziri:

—Eero pikemijanteeyirini Paaworo, inta pikijeeyerini irira.

¹⁴Riraga aapatziyari Jesoshi intsipaete rotyaantakiri Paaworo janta inkaareki. Omaanta irira jeekaneentsiri Shiirashi, itsipatanakari Temoteeyo.

¹⁵Eeniro aanakiriri Paaworo janta Ateenashiki. Ikantawaeri:

—Aririka pareeteeya pinampiki, pikaemakaantapaenari Shiirashi eejatzi Temoteeyo ipokanakiita intsipaete.

Ari riyaaanaki, ikantakaanapaeri.

Rantayitapaakirini

Paaworo janta Ateenashiki

¹⁶Ari royaapaakiri Paaworo janta Ateenashiki. Rirotaki royeyapaakirini Shiirashi eejatzi Temoteeyo. Iñaakiro janta nampitsiki oshekini riwetsikashitayitarini iitajorentsitashitayitarini, roojatzi rowashiretantapaaka. ¹⁷Eejatzi janta osheki riyotagaeyirini joriyyopaeni eejatzi kaari joriyyotatsi: riraga pinkathateeyirini Tajorentsi. Osheki

riyotaawakagaeyakani. Eejatzi ikimita-kaapiintakari maawaeni atziri janta nampitsiki niyanki. ¹⁸Riyotaapaakiri kowapiintatsiri riyote oetarikapaeni, ikaateeyirini riyotaanewopaeni Epkoo-reyo. Eejatzi ikaateeyirini oyaatzirori oetaka riyotaakiri riraga atziri ikantee-tziri eshitoeko. Riraga Paaworo ikamantakotziri Jesoshi ikamawentakae aaka, eejatzi ikantzi:

—Ipiriintee kamatsiripaeni.

Ikantzi apanipaeni kemawakiriri:

—¿Iitaka ikantakiri irika ñaawaetashitachari?

Ikantzi paashini:

—Ikamantakotziri paashinijatzi tajorentsitatsiri.

¹⁹Roerikakiri, raanakiri janta ipiyota-piinteeyaninta iiteetziri Areyoopawo, ikanteeyirini:

—¿Kameethama niyotero iroka pikantakiri? Nokowaeyini niyotero tsika okantakotari iroka. ²⁰Tee nokema-piintziro iroka pikantakiri. Nokowaeyini niyotero oetaka kantakotachari.

²¹Aritaki ikantari ateenashijatzi: tee ithamaetzi, inta ikowaki ikemijantashityaari kenkithatakagaeyiririni owakiratsiri apanipaeni kaari ikemapiintee-yini. Eejatzi ikimiteeyani poñaachari-paeni inteena, ikenkithatakotashitayitawoni oetarikapaeni. ²²Janta ikatziyaka Paaworo niyanki, ikantziri:

—Ateenashijatzi. Niyotakotakimi eerori, ashi poyiro pikemijantaperoteeyawitani. ²³Janta nokinakinayitzininta noñaayitakironi iroka pikemijantashitayitarini. Eejatzi noñaapaakiro janta powapiintziniri pitajorentsita oetarika-paeni. Eeniro ojankinataka, okantzi: “Apinkathatantyaariri tajorentsitatsiri kaari iyotakoetzi”. Riraga kaari piyotzi eero: pikemijantaperotashitari, rirotaki irika nokamantakotziri.

²⁴Riraga Tajorentsipero, rirotaki

wetsikirori kipatsi. Riwetsikaeyirini maawaeni jeekantaworipaeni. Rirotaki wetsikirori jenokinta eejatzi kipatsi. Tee ijeekantawo rowaga pankotsi riwetsikiri atziri. ²⁵Inta aakakya, tekatsi akanteri etakotyaari. Teeroña ikoyiri etakotariri. Tema rirotaki owañaayiteerinipaeni, etakoteeyakaerini rirori. Tema rirotaki pakaerori maawaeni, oetarikapaeni. ²⁶Apaani riwetsikawitaka paerani, rirotaki itakoworini; iroñaaka ashekiteeyanakini, athotyagaeyanakironi maawaeni kipatsipaeni. Rirotaki Tajorentsipero kantatsiri tsikarika ajeekaeyeni aaka maawaeni atziri, eejatzi tsikarika okaate othonkaeyantyaarini; rirotaki kantakaantzirori. ²⁷Ijeekakagaeyakaeni akowantyaari ayoteeyerini, eejatzi añaanteeyaririni iinja. Omaanta tee rinteenatee. ²⁸Rirotaki owañaagaeyakaerini. Rirotaki shewatakaayiteerinipaeni. Rirotaki jeekakaayiteerini. Rooma aritaki ikantzitani atziri pashi paerani mampaa-piintachari: “Kyaaryo aakateeyakini ijeekakaani Tajorentsi”. ²⁹Aakateeyakini nirika ijeekakaanipaeni Tajorentsi, tee okameethatzi pikenkithashiryakoteri Tajorentsipero roshiyari riwetsikani-paeni atziri: riwetsikaetziri ooro, peraata, mapi, oetarikapaeni. Eejatzi eero roshiyakaawentziri oetarika ikenkithashiryaaari atziri. ³⁰⁻³¹Paerani tee riyotawitani achariniitani, tekatsi ikanteri Tajorentsi ikijawentero rantayit-zirini. Omaanta riyotzi rirori tsika okaate ikantakowentyaariri maawaeni atziripaeni. Eenitatsi shirampari iitachari Jesoshi, ikamaperotawitaka. Roojatzi ipiriinantaari Tajorentsi, riyotanteeyaririni maawaeni atziri. Iitakiri rirori kantakowentatsiri. Iinja ipiriinteeri atziri roojatzi kameetha ikantakowentero. Rootaki ikanteeyaririni atziri iroñaaka:

“Pikenkithashireeyanakyaani, eero pikimita paerani, inta pameenteeyaarini Tajorentsipero”. Aritaki ikanteeyirini maawaeni atziri, tsikarika ijeekakagaeyirini.

Rootaki ikantakiriri Paaworo.

³²Ikemanteeyawakaririni ikantzi: “Ari ipiriintanee kamawiteenchari”, eenitatsi apanipaeni shirontawentanakariri; omaanta ikantanakiri paashinipaeni: —Iinja papiiteenawo iroka eejatzi.

Roojatzi riyaatantanaa Paaworo. ³³⁻³⁴Ijeekagaantanaki aapatziyawakariri Jesoshi, roojatzi royaatantanakari rirori. Iita apaani aapatziyariri Jesoshi Ironiishiyoo: rirotaki jewatatsiri janta nampitsiki, ikaateeyirini ipinkathariiyini riyotaawakagaeyakani. Eejatzi okemijantzi tsinani oetachari Taamari-shi. Ikaatziri eejatzi paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi.

Riyotaantzi Paaworo janta Korintoki

18 ¹Roojatzi rookanakiro Paaworo Ateenashi, rowaaganaa janta Korintoki. ²Janta iñaapaakiri jorriiyotatsiri iitachari Akiirishi. Poontojatzi rinawita, ipoñaanaka iroñaaka Itaaryaki. Owakira rareetapaaka. Itsipatapaakawo iina, Pirishiira. Ro ipokantakari, riraga jewawenantatsiri iitachari Kiraaworyo ikijeeyakirini joriyo jeekaeyawitacharini Oroomaki, rotyaanteeyakirini:

—Piyaateeyeni paashiniki kipatsi, eero pijeekaeyini jaka.

Ari ijeekaeyapaakini Korintoki. Roojatzi rareetantapaaka Paaworo, ijeekimotapaakiri. ³Eejatzi ikimitawakagaeyakani, riyoteeyini rantziro kaawirawitzipanko riwetsikaetziro kaawirawitzitzi. Rootaki ijeekimotantapaakariri, itsipatawakaapaaka janta riwetsikaeyirini. ⁴Maawaeni saawaroki riyotaawa-

kagaeyakawoni janta ipiyotaapiintanta joriiyopaeni. Raapatziyakaaperoyakarini joriiyotatsiri, kaari joriiyotatsi eejatzi. ⁵Ari ipñaanaka masherooni-yaki Shiirashi eejatzi Temoteeyo, rareetantapaaka jaka. Iñaapaakiri Paaworo, ikenkithatakaakiri rirori.

Ikamantapiintawitakari joriiyotatsiri:

—Rirotaki Jesoshi riraga Rotyaantanevo Tajorentsi aamagaeyarini paerani.

⁶Omaanta ipiyathateeyawakarini joriiyo eejatzi ikantzimaeyakirini, rootaki rotekimotantanaariri iithaari Paaworo riyoteeyantyaarini rootaki riyaaete. Ikantanakiri:

—Eerokataki jatashitachani janta paamariki kaari tsiwakanitatsini: tee añihiro nantani nashi naari, tema nokamantawitakimi. Iroñaakarña niyaatashiteri irira paashinijatzitatsiri atziri, nokenkithatakagaeyerini.

⁷Ari ishitowanaki janta, ikinanakiro ipankoki Jooshito: rirotaki pinkathateriri Tajorentsi. Itsipanampitawo pankotsi ipiyotantapiintarira. ⁸Riraga Kiriishipo rirotaki jewawentzirori janta ipiyotaantapiintari joriiyopaeni. Kameetha raapatziyari Awinkatharite. Eejatzi ikimiteeyakani maawaeni jeekatsiripaeni ipankoki, raapatziyeeyarini Jesoshi. Eejatzi ikimitagaantaka osheki korintojatzi. Ikemawakiro iñaani Tajorentsi raapatziyaperotawakawo roojatzi ikaawoshitakotanteeyakarini Tajorentsi. ⁹Ari paashini tsiteniriki kimitaka imishiwaetatzi Paaworo iñaashitakari riraga Awinkatharite, ikemakiri ikantziri:

—Eero pithaayi. Eekiro piyaatayee pikamanante, eero pimaeritzi. ¹⁰Kijokiro nowakimi. Jaka nampitsiki, tema ikaatzi osheki aapatziyanari. Tekatsi ikantee-temi rowashironkaetemi.

¹¹Roojatzi ijeekantanaka apaani ojaarentsi, okyaawontsitapaaki eejatzi.

Riyotagaeyakirini korintojatzi iñaani Tajorentsi.

¹²Ipinkathariwenantzi iroñaaka Kariyooni akaayajatzi. Roojatzi joriiyopaeni ikijantanakari Paaworo. Raanakiri janta ijeekinta iyotaawakaenchari. ¹³Ikantapaakiri:

—Irika shirampari, ikantajeempiyakari atziri: “Paapatziyaperoyaarini Tajorentsi”, omaanta ikinakaashitakawo iñaani Tajorentsi.

¹⁴Roowitaneenchami iñaawaetana-kimi Paaworo, ari riraga Kariyooni ikantziri joriiyotatsiri:

—Eeroka joriiyotatsiripaeni, pashiiryaakinani. Aririkami ranteromi irika kaari kameethatatsi, aririkami rowamaantemi, aritakimikya okameethatemi pamakirimi jaka naakaki.

¹⁵Iroñaaka pikantawakaawentakawo iroka riyotaantziri. Pikantawakaawentakawo iwaeropaeni. Pikantawakaawentakawo Iwaperite Tajorentsi. Eerokaritya. Osheki pashiiryaakinani: eero pipokashitana. ¹⁶Piyaateeyaneeni.

Ari riyateeyaneeni. ¹⁷Riraga kireeshiyajatzi raagaeyakirini Sooshiteneshi, shepik; ipajeeyakirini, tak, tak. Riraga pajatakiriri rirotaki jewawentzirori janta ipiyoteeyantarintanta joriiyopaeni. Iñaakotawitakari Kariyooni ipajeeyakirini, omaanta tekatsi otzikaakotankyaarini, tekatsi ikanteeyerini.

¹⁸Osheki kitejiri ijeekanaki Paaworo, roojatzi ipiyanta, rookaneeri ayemijantzinkaritepaeni. Rotetapaaka pitotsiki, aakotanakiri tampyaa Shiiryaki, ikantanaka, jakiririri. Itsipatanakawo Pirishiira eejatzi oemi, Akiirishi. Eeniro ikashiyakaakiriri Paaworo Tajorentsi, rootaki rameetantawori iishi maawaeni janta Shinkereeyaki. ¹⁹Rareeteeyantapaakarini Ejeesoki. Riyaatantanaari Paaworo, ari rookaneeri itsipatarini. Omaanta

tekirani riyaaateeni apaniroeni riyaatapanaatzii ipiyotapiinanta joriyo, ikenkithatapaakiri. ²⁰Ikanteeyawitawakarini:

—Ojamanitanakiita pijeekanaki, piyotagaeyanakinaniita.

Omaanta tee ikoyi rirori. ²¹Ikantana-kiri:

—Osheki nothaankitee iroñaaka; omaanta aririka ikowakaakina Tajorensi, nopiye iinja.

Roojatzi rotetantanaa eejatzi pitotsiki, aakotanakiri tampyaa, ikantanaka eejatzi jakiririri. ²²Rareetapaaka Sesareeyaki, roojatzi rowaagantanaka Jerojareeki, rareetapaakari ayemijantzinkaritepaeni jaga. Roojatzi rowaaganaa eejatzi Antyokiiyaki, ipoñaanakanta paerani.

Ikinayitakini Paaworo *tres-tapaentsiri*

²³Ojamani ijeekanaki Paaworo Antyokiiyaki. Ari rapiiteero eejatzi. Ikinakinayitanakini Karaashiyaki, eejatzi Jiriiyaki. Riyotaaperoeyakirini maawaeni aapatziyariri Jesoshi.

²⁴Rareetaka Ejeesoki joriyo iitachari Apoooro, rirotoaki arejanteriiyajatzi. Kameetha ikenkithatapiintzi, riyotantaperotziro Iwaperite Tajorensi.

²⁵Ikamanteetziri tsika ikantani Jowani, eejatzi tsika okantari maawaeni ikenkithatakotzirini Jesoshi, omaanta tekira ikemakoperotziro maawaeni rantayitzirini rirori. Ithotyaaperotakiro riyotaantziro maawaeni riyotayitawitarini. ²⁶Ari ikenkithatakotaperotziro janta pankotsiki ipiyoteeyantarinira. Tee ithaayi, kameetha ikenkithatzi. Ikemantawakari Akiirishi, eejatzi Pirishiira, ikantziri Apoooro:

—Nokowaki nokenkithatakayemi eechonkiini.

Ikantzi:

—Ajaatya.

Ari eechonkiini ithotyaakiniri, riyotagaeyakirini tsika ikantari Jesoshi, eejatzi tsika akanteeyarini aatanteeyarini janta Tajorensiki.

²⁷Roojatzi ikantziri Apoooro aapatziyariripaeni Jesoshi:

—Nokowaki niyaate iroñaaka Akaayaki, niyotagaeyerini jeekayitatzirini janta.

Ari ikanteeyawakirini:

—Kameethataki piyaate, piyotagaeyerini kameetha. Ajaa, jankinarentsi pagaeyanakinirini.

Iroka rojankinatawakiriniri iyemijantzinkarite janta: “Paakameethateeyawakiriniroña Apoooro, pikemijanteeyawakirini”.

Ari paerani ineshironkatzitakari Tajorensi akaayajatzi, rootaki raapatziyanteeyakaririni Jesoshi. Iroñaaka, rareetantakari Apoooro, osheki retakoe-yapaakarini. ²⁸Riyotaaperotakiri riyotaperotantaari. Ikemaeyakirini atziri riyotaantaperotziro Iwaperite Tajorensi, ikantzi:

—Rirotaki Jesoshi okenkithatakotziro Iwaperite Tajorensi, rirotoaki irira Rotyaantanewo Tajorensi.

Riyaataki Paaworo Ejeesoki

19 ¹Ijeekantakari Apoooro Korintoki, riraga Paaworo ikinanaki tonkaarikipaeni, rareetapaaka Ejeesoki. Iñaapaakiri apanipaeni aapatziyariri Jesoshi. ²Ikantapaakiri: —Paerani paapatziyeeyantakaririni Jesoshi, ¿okithataakaakimima Ishire Tajorensi?

—Tee. Tee nokemakoneentziro roori.

³—¿Iitakakya pikaawoshitawentari?

—Nokaawoshitawentari Jowa.

⁴Ari ikantziri Paaworo:

—Aririka ikenkithashiryaanakya atziri, rookaero kaari kameethatatzirantziri, ari ikaawoshitakiri Jowa

riyotantyaariri atziri tee ikoyi rapiitapiintero kaari kameethatatsiri, inta ikowaki raapatziyaperotyaaari Tajorentsi. Tema eejatzi ikantzitarini: “Paapatziyeeaarini riraga impaetapae-nani, rirotaki Jesoshi”.

⁵Ikemanteeyawakaworini iroka, ikaawoshitawenteeyanakarini Awinkatharite Jesoshi. ⁶Paaworo rowakiniri rako itokipaeni aapatziyariri, roojatzi opokashitantakariri Ishire Tajorentsi, iñaawaetanteeyanakawoni paashinipaeni paantentsi, kaari riyoteeyini. ⁷Aamaashitya ikaateeyini 12 shirampari kaawoshitawenteeyakaririni Jesoshi.

⁸Ari riyaatapiintzi Paaworo pankotsiki ipiyotantari joriyopaeni, ikaatzi 3 kashiri ikenkithatakaantayitakini. Tee añiiri thañaakotyaaarini. Osheki ikamantakotakiri Tajorentsi, tsika ikanta ikantakowenantzi. Roojatzi osheki riyotaawakagaeyakani. ⁹Apaani-paeni, tee añiuro ikenkithashiryaaantari, tee ikoyi ikemijante. Ikanteeyirini riraga atziripaeni:

—Tee okameethatzi iroka riyotaantziri Paaworo.

Roojatzi rookantanaari Paaworo, raanakiri aapatziyariripaeni Jesoshi. Ikenkithatakaapiintziri maawaeni kitejiri janta riyotaantapiintzinta Tziraano. ¹⁰Okaatzi apite ojarentsi riyotaantapiintzi, rootaki ikemantakawori maawaeni aashiyajatzi iñaani Awinkatharite. Ikemaeyakironi: joriyopaeni, kaari joriyyotatsi, maawaeni.

¹¹Itajonkantayitzini Paaworo, imatantawori kaari añaapiintzi. Rirotaki matakaeriri osheki Tajorentsi. ¹²Ipampititziri atziri iwaañoerote Paaworo, eejatzi ipewiryaaakotaga roojatzi raanakiro paashinikipaeni mantsiyatzinkarikipaeninta inteenanta rootaki etsiyatakotakaakiriri. Eejatzi rowawijaa-

koteeri kyaantariri kamaari. ¹³⁻¹⁴Eeniro janta joriiyo, kinakinayitatsirini, owawijaakotapiintawitariri kyaantariri kamaari: riroteeyakini itomipaeni Esheewa, ikaateeyini 7. Esheewa rirotaki joriiyo, isheninkatakari jewawenantatsiri ñaanakowenantatsiripaeni. Iñeeyawitakarini Paaworo rowawijaakotziri kyaantariri kamaari. Ikowaeyawitani ikimityaarimi, ikantashitantariri paashini kamaari:

—Eeniro Jesoshitatsiri ikenkithatakotziri Paaworo. Rirotaki amitakotanari nowawijaakoteri irika kyaantzimiri. Pookaneeri, atama pijeekantakari.

¹⁵Rakanakiri kamaari:

—Noñiiri Jesoshi. Noñiiri Paaworo. Rooma eeroka, tee niyotzimi. ¿Iitaka nokemijanantemiri? ¹⁶Roojatzi ijapokashitantanakariri kyaantariri kamaari, japok, japok; rantawakiri riroripaeni ranaakoeyawakirini. Roojatzi ishiyamerikiyanakani, rookanakiro pankotsi. Osheki rowatsinaakiri.

¹⁷Ikemakoeyakirini maawaeni ejeesoatzi: joriiyo, kaari joriyyotatsini, maawaeni. Ithaawaeyanakini eejatzi ikanteeyakini:

—Ikameethatzi Awinkatharite Jesoshi: imatakaeri aapatziyaperotariri rowawijaakotziri kyaantariri kamaari. Omaanta kantakaaperotawori, tekatsi matakayeerini.

¹⁸Roojatzi ipokapaaki osheki aapatziyariri Jesoshi, ikanteeyapaakini:

—Eeniro nantayitzironi kaari kameethatatsi, tee nokoyi napiitero, inta nokowaki rowameethatena Tajorentsi.

¹⁹Osheki sheripiyaritatsiri ramayitakironi jankinarentsi rashitayitarini: rootaki iyoteeriripaeni isheripiyaritantari. Ipiyoteeyakironi, roojatzi itayimotantakari maawaeni atziri. Ikanteeyini:

—Tee nokoyi namatawiteeyeerini eejatzi natzirizinkaritepaeni.

Imonkaateeyakironi owinawo jankinarentsi, opineeyakani S/.11.000.000.

²⁰Osheki ikinakayitanakironi iñaani Awinkatharite, eejatzi ijeeki osheki aapatziyeeyaworini.

²¹Roojatzi roshiretantakawo Paaworo riyaaate Jerojareeki, roojatzi riyaatantana. Ikinanaki Masheroonyaki, eejatzi janta Akaayaki. Ikantzitaka:

—Nitanakyaawo niyaate Jerojareeki, roojatzi niyaatanaki Oroomaki.

²²Rotyaantaki apite amitaakotapiintziriri masheroonyajatzipaeni: riraga Temoteeyo, eejatzi Eraashito. Rirori Paaworo, ojamani ijeekanaki janta Aashiyaki.

Ikijeeyanakani ejeesojatzi

²³Tee iroñaaka eechonkiini ikantawakawentyaawo iroka akamantakotakiriri Awinkatharite. ²⁴Ijeekinta wetsikapiintziriri peraata iitachari Rimiiteyo. Roshiyakawentapiintziro opanko Aretemiija ikemijantapiinteyantaworini atziripaeni. Rowaga Aretemiija rootaki iitajorentsiseeyirini. Eeniro riraga amitaakotziriri, wetsikapiintziriri rowaga oshiyakaantsi opanko Aretemiija; ari ipinatapiintziriri osheki peraata, ragaeyantarini osheki koriki. Omaanta tee iroñaaka ramananteero aapatziyariri Jesoshi, roojatzi ikenkithashiryaantanaka Rimiiteyo. ²⁵Rootaki ipiyoteeyantakaririni maawaeni atziripaeni, ikanteeyirini:

—Antapiinteyirorini iroka oshiyakaantsi agaeyantarini ayorikite osheki. ²⁶Iroñaaka piñaakiri Paaworo, eejatzi pikemakotakiri: ramatawiteeyirini osheki atziri, ipaashiniteeyantaaririni asheninkapaeni. Ikantzi: “Riraga Tajorentsipero kaari iroka riwetsikayitzirini atziri”. Tee apatziro riyotaante jaka: rooteensi ithotyero Aashiyaki riyotaantayiteni. ²⁷Itheenkaeyanakaeni-

kari maawaeni atziri, eejatzi itheenkanakirokari maawaeni awetsikaeyakirini. Tema opinkathawoperotzi Aretemiija: raapatziyeeyawitakawoni maawaeni aashiyajatz, eejatzi maawaeni atziri. Ipinkathateeyawitawoni iroñaaka, omaanta raapatziyeeyantaririni Paaworo, rookaeyaneeroni raapatziyawowa roori.

²⁸Ikemanteeyawakaworini iroka, ikijeeyanakani. Ikaemaeyanakini:

—Opinkathawotaperotzi Aretemiija, iroka pinkathariwenteeyiririni ejeesojatzi.

²⁹Ikaemaeyanakini jeekatsiripaeni nampitsiki. Ishiyeeyanakani maawaeni janta rantawaetapiinteyininta.

Inoshikaeyanakirini Kaayo, Arishitairiko, jererere. Irira rirotaki masheroonyajatz apite, tsipatapiintariri Paaworo.

³⁰Ikowawita Paaworo royaatakowentanakirimi janta, omaanta tee ishinetziriri aapatziyariri Jesoshi. ³¹Eeniro ijeeki eejatzi apaanipaeni jewatatsiri, poñaachari Aashiyaki, nintaperotziriri Paaworo. Rotyaantziriri iyemijantzinkarite kantapaakiriri:

—Eerowa poyaatziriri janta rowamaemikari.

³²Ikaemaeyanakini piyoteencharipaeni, inashitayitakani ikantayitzirini. Ikaemashiteeyanakani. Omaanta tee riyoteeyini osheki atziri oetarika ipiyotawentari.

³³Eenitatsi janta Arejaantero, rotyaantani jorriyo, rojatekakiri niyanki. Itzinaapaakiri rako rirori, riyotantyaari ikowaki ikenkithatakagaeyerinimi. ³⁴Omaanta riyoteeyantakarini irira jorriyo, ojamanitana ikaemapiinteyanakini maawaeni:

—Opinkathawoperotzi Aretemiija, iroka pinkathawowentziriri ejeesojatzi.

Roojatzi ishirinkakotantanaka oorya.

³⁵Romaeryagaeyakirini riraga jankinatapiintatsiri janta nampitsiki. Roojatzi ikanteeyirini:

—Natziritzinkaritepaeni. Tema aakateeyakini ñaaperoeyirorini Aretemiija, eejatzi ashentapiintziniro opanko. Tema eejatzi ashentapiintziniro iroka oshiyakawori, pariypaentsiri jenoki. Ayoteeyanakironi iroka, ³⁶tekatsi kantatsini tee kyaaryoopero iroka nokantakiri. Kameetha iroñaaka pimaeriteeyanakini. Eero pishintsitzi panteri irika shiramparipaeni. ³⁷Irika pamakiri, tekatsi ikantero opanko, eejatzi tee ikantzimatziro atajorentsiste. ³⁸Eeniro eejatzi irika Rimiiteyo, ikaateeyirini paashini antzirori peraata. Ikowakirika ikantakotante apaani, kameetha raaneeri janta kantakotantsiriki, roojatzi riyotaawakagaeyani janta. Intsipaeete riyataanaki janta ikantakowentawakaya. ³⁹Eenitatsirika paashini pikowakiri piyoteri, ari pikanteri iinja riraga iyotaawakaachari, ipiyoteeyakanira. ⁴⁰Jaka iroñaaka apiyoteeyakani, akijathatawakagaeyakani. Ikantakotashiteekari akijeeyakirini awinkatharite, roojatzi tekatsi akantya akantakowenteeya aaka.

⁴¹Ikanantawori iroka, rotyaanteeyeerini maawaeni piyoteencharipaeni:

—Iroñaaka, pipitsimaryagaeyaneeni, piyaateeyeni pipankokipaeni.

Riyataanaki Paaworo Jerojareeki

20 ¹Ari imaeriiyanakini eejesojatzi. Roojatzi rirori Paaworo ikaemaeyirini aapatziyeyaririni Jesoshi, riyotaaperoeyirini. Roojatzi riyaatane, rowaaganaa Masherooni-yaki. ²Janta osheki ikinakinayitanakini, osheki riyotaantayitanakini. Roojatzi rareetantanaka Kireeshiyaki. ³Ikaatzi 3 kashiri ijeekapaaki. Rooteentsi rotetyaawomi pitotsi riyaatantyaarimi Shiiryaki. Roojatzi riyotakotantakariri joriiyo rajaryaawitakari rowamaerimi. Roojatzi ikenkithashiryaaantanaka:

—Nopiyaneeta janta Masherooni-yaki.

⁴Ari riyataanaki, ikaateeyanakini Soopateri itomi Piuro rirotaki wereeyajatzitzi; Arishitaariko eejatzi irira Sekoonto rirotaki tejawoonikajatzitzi; Kaayo rirotaki teeriwijatzitzi; Temoteeyo; Teekiko, eejatzi Toroojimo rirotaki aashiyajatzitzi, maawaeni. ⁵Reewateeyanakinani Toroowareki, royagaeyakanini janta. ⁶Awijanaki kitejiri rowanteetapiintawori paa kaari tapiyacha, roojatzi nopoñaanaa Jiriposhiki, nokinakotanaki pitotsiki. Okaatzi 5 kitejiri nareetantaari Toroowareki, janta ijeekinta oyeeyakinarinini. Roojatzi nojeekantapaaka okaatzi 7 kitejiri.

⁷Otominkotapaaki. Nopiyoteeyakani nakiyoteeyantawakaakani owanawontsi nokenkithashiryaaantaririni Jesoshi ikamawenteeyakaeni. Ikenkithatakagaeyakinani Paaworo. Roshiretakawo riyaaate inkaamani, rootaki rojamantantakawori ikenkithatanaki, wero, wero. Roojatzi niyankiiteni tsiteniri. ⁸Ijeeki oshekini ootamentotsi janta nopiyoteeyakaninta. Ro nopiyoteeyantakarini shitamenkotsi irona jeñokiininta. ⁹Ijeekaki omooki riraga ewankari iitachari Eyoteeko. Ojamani ikenkithatiki Paaworo, rootaki aantapaakariri iwochokini. Roojatzi ipariyantanaa: ikinateenaki, sheroo, roojatzi jaawiki ompojateepaaka, tereei, janta kipatsiki. Ari nayiitashiiyanakirini, itzinaawitapaakari; irira kamapaaki. ¹⁰Ari ranashitashitapaakari Paaworo rirori. Imaecho-pineetapaakari, rawithakiperotapaakari. Ikantzi:

—Eero powashiretakotari: irika añaagae.

Ari ipiriintanaa.

¹¹Ari nateeteeyaneeni, ikagaapaakiro Paaworo paa, nowaeyakawoni nokenkithashiryaaanakari Jesoshi riraga kamawentakaeri. Ikenkithatakagaeri,

roojatzi okitejitantanaka. Roojatzi riyaatantanaa. ¹²Ragaetaneeri ewankari ipankoki, añaanee. Tee eechonkiini riweshireeyanakani.

¹³Neewatakotanaki pitotsiki, nokina-kotanaki nokowaki noonthagaeyari Paaworo Ashooki; tema irira ikinanaki awotsiki. ¹⁴Ari iñaapaana Ashooki, roojatzi notetantanaariri pitotsiki. Nowaagaeyanaani Mitereeneki, nokantanaka, jakiririri. ¹⁵Inkaamani nowaagananaa eejatzi. Nomontenampitanakawo Kiiyo. Paashini kitejiri, roojatzi janta Saamoshiki. Roojatzi paashini kitejiri nareetapaaka Mireetoki. ¹⁶Ikenkithashiryaaka Paaworo rawijitanakyaawo Ejeeso, eero rojamanitapae Aashiyaki. Ikowaperotaki rareetziteeya Jerojareeki, roonthaantapaeyawori kitejiri oetachari Pentekoshiteshi.

Ikenkithatakayiri Paaworo ejeesojatzi

¹⁷Rotyaantaki Ejeesoki, ikaema-kaantakiri aataperoteenchari aapatziyariripaeni Jesoshi janta.

¹⁸Ari rareeteeyapaakani ejeesojatzi, roojatzi ikanteeyantawakarini:

—Piyotakoperotakina tsika nokantari nojeekimotanteeyakimirini. Owakirani nareetaka Aashiyaki, aritaki nokantzitapaaka, roojatzitatsi iroñaaka. ¹⁹Janta osheki nantawaetapiintziniri Awinkatharite, teekya ro nokantakaaperoty. Niraakotapiintakimi. Eejatzi okantzimo-neentakina janta rajaryaawitakina nojoriiyotzinkaritepaeni rowamagaeyenanini. ²⁰Nothotyaakiro, tema aritaki nokanteeyakimironi maawaeni iroka kameethatsiripaeni. Tee nomaeritashita. Niyotagaeyimini janta ipiyoteeyakaninta atziripaeni eejatzi janta pipankokipaeni. ²¹Nokanteeyirini joriiyo, kaari joriiyotatsiri, maawaeni: “Pikenkithashiryaagaeya piyoteeyanta-

yaaririni Tajorentsi. Paapatziyari Nowinkatharite Jesokirishito”.

²²Ari iroñaaka niyaate Jerojareeki, iyaatakaanakina Ishire Tajorentsi. Tee niyotzi tsikarika ikanteetena janta. ²³Apatziro niyotakiro iroka okantakinari Ishire Tajorentsi. Maawaeni nampitsiki okantapiintana: “Kyaaryo roojoteetemi, rowashironkagaetemi”. ²⁴Omaanta tee nokowaperotzi nokanteetateyeeanyi nojeeki jaka kipatsiki, intakya nokowaperotaki nomateniri Awinkatharite Jesoshi oetarika ikowakaakinari. Eejatzi nokowaperotaki nothotyeeniri iroka nantawaetapiintziniriri. Okameethatzi iroka nokamantapiinteyimirini: “Ineshironkateeyakaeni Tajorentsi”.

²⁵Niyotaki iroñaaka eero añaawakagaa eejatzi. Nokaateeyawitakimini, nokamanteeyakimironi tsika ikantari Tajorentsi reewawenantzi. ²⁶Rootaki iroñaaka nokamanantzimirori iroka. Aririka rowashironkagaantemi Tajorentsi, tee naaka owashironkaakaantzimini: tema nokamantzitakimini paerani. ²⁷Tee nothaayi, nothotyaakimiro maawaeni ikantayitzirini Tajorentsi.

Rootaki ikanteeyiririni Paaworo.

²⁸Eeniro iroka ikanteeyiririni eejatzi:

—Kyaaryoowa, paakowenteeyerini piyemijantzinkarite janta. Tema eerokateeyakini iyoyaani Ishire Tajorentsi, paminakowenteri maawaeni aapatziyariripaeni Jesoshi, petakoeyaarini. Tema riroteeyakini rowawijaakoe-yakirini Jesoshi, ikamawenteeyakirini, apaatawenteeyakarini riraa. ²⁹Iinja, niyaataneerika, ipokashitemi amatawitemini: noshiyakaawentakiri katsimata-tsiri. Eero ipeyakotzimi, ikowaki rowashironkaemi. Niyotakiro iroka. ³⁰Eenitatsi jaka pikaateeyawitanika kenkithatakaawitemini, omaanta eero otampatsikataperotzi riyotagaeyemini.

Rookakaemirikari piyemijantzinkarite, royaatantyaariri rirori. ³¹Kyaaryoowa, pikenkithashireperotero. Okaatakira 3 ojarentsi niyotaapiintakimi. Nokantatyeeyaani: tsiteniriki, kitejiriki. Eejatzi niraakotapiintakimi. ³²Nokantziri Awinkatharite: “Paminakowenteeyerini ejeesojatzi, eejatzi pamitakoteri raapatziyawo piñaani”. Aritaki omataka iñaani aapatziyakaaperotakimi, owawijaakoeyakimini. Tema pikaateeyirini aapatziyeeyakaririni Jesoshi riyoyagaeyakirini. ³³Tee noñaawenatzitari iyorikite paashini atziri. Tee noñaawenatzitari iithaari. ³⁴Piyoteeyakini naakakya antawaetantacha, naantari oetarika koetyeemotanari, eejatzi netakoeyakarini notsipateeyarini. ³⁵Nomayitakironi maawaeni iroka piyoteeyantyaarini eerori petakotanteeyaririni paashinipaeni. Pikimiteeyenani naari, pantawaetaperoteeyeni, petakotanteeyaaririni owashironkaachari. Pikenkithashireero iñaani Awinkatharite Jesoshi, ikantzitarini: “Ro kameethaperotatsiri apashitantya. Tee apatziro okameethatzi aashityaawo oetarika ipashiteeteeri”.

³⁶Rootaki ikanteeyakiririni Paaworo irira. Roojatzi rotziwerowanaka, ikaateeyirini ejeesojatzi maawaeni, ikenkithatakagaeyirini Tajorentsi. ³⁷Riragaeyanakani maawaeni. Rawithakiteeyawaerini, riwethateeyawaerini. ³⁸Rowashiretakoyanakarini ikemakirira ikantaneeriri: “Eero piñagaana eejatzi”. Rookaeyawaerini janta pitotsiki, raminawaeri riyaaatee.

Eekiro rowaagatya Paaworo

21 ¹Roojatzinookaeyantanaarini aapatziyakaaperoyaririni ejeesojatzi. Noteteeyanakani pitotsiki, tampatsika nokinakotanaki Kooshiki, nokantanaka jakiririri. Inkaamani

nowaaganaa Roorashiki, roojatzi nowaagantanaa Paataraki. ²Noñaapaakiro janta pitotsi poñaagenchari Jeniishiyaki. Notetapaaka, nokinakotanaki. ³Noñaantanakawori Cheepere, nokinanampitanakiro nampateki. Nanaanakiro, roojatzi Shiiryaki, naatakotapaaka Tziiroki. Janta nampitsiki royiitanakiro marineero owaagawotsi. ⁴Nokowayitapaakirini naari aapatziyariri Jesoshi. Noñaanta-paakariri, nojeekimotapaakiri 7 kitejiri. Iyotagaeyakirini Ishire Tajorentsi, ikanteeyantaririni Paaworo:

—Eero piyaatzi Jerojareeki: rowashironkagaetawakimikari.

Omaanta tee ikemijantziri Paaworo. ⁵Ari omonkaataa notetantanaari eejatzi niyaateeyaneeni. Itsipateeyanakinani aapatziyariripaeni Jesoshi roojatzi othonkapaakanta nampitsi, janta othapyaaki, namaneeyakirini Tajorentsi. Roojatzi niwethatawakagaeyanaani. ⁶Notetanaawo pitotsi, ari ipiyeeyanaari rirori ipankokipaeni.

⁷Ari nopoñaanaka Tziiroki, nokinako-tanaki, nowaaganaa eejatzi Toremaeraki. Nareetapaakari ayemijantzinkarite niwethatapaakari. Apaani nomaaki.

⁸Inkaamani nowaaganaa eejatzi. Nareetantapaakari Sesareeyaki, nareeta-paakari Jiripi, riraga iyotaantatsiri. Aritaki ikaateeyirini riraga *siete*-tatsiri paerani, payitzirorini owanawoni kamayiteentsirini oemini. Ari osheki nojeekimotapaakiri. ⁹Eenitatsi rirori rishinto okaatzi 4, jeekashitachari; okamananteeyini roori Iñaani Tajorentsi.

¹⁰Osheki nomaanaki. Ari rareetapaaka kamanantzirorini iñaani Tajorentsi iitachari Akaawo, ipoñaanaka rirori Joreeyaki.

¹¹Ipokashitapaakina, raapaakiro roojothakitari Paaworo. Rirojatzi oojotashiteenchari iitziki, rakoki. Ikantzzi:

—Aritaki okantzi Ishire Tajorentsi: “Eejatzi ikimiteetakiri paata riraga ashitaworika roojothakiro. Roojoteri jorriyopaeni, riraga jerojareejatzi: shirik, shirik. Iperi kaari yotziri Tajorentsi, raanakiri”.

¹²Nokemantawakawori iroka, nokaateeyakirini maawaeni kemijantzinkaripaeni janta, nokanteeyawitarini Paaworo:

—Eero piyaatzi Jerojareeki.

¹³Rakanakina:

—¿Iitaka piraantari? ¿Iitaka pikantashiryakaantanari? Tema naaka aapatziyaperotariri Awinkatharite Jesoshi. Roojoteetenaata janta Jerojareeki, rowamagaetenaata: tee nothaawantari.

¹⁴Tee ikemijantana, roojatzi nomaeritantanaka. Nokanteeyini:

—Omawitya oetarika ikowakayimiri Awinkatharite.

Rareteeyanakani Jerojareeki

¹⁵Roojatzi niwethateeyanaarini sesareeyajatzi, nokinanee tonkaariki, niyaatantyaari Jerojareeki. ¹⁶Itsipateeyanakinani apanipaeni aapatziyariri Jesoshi, rirotaki sesareeyajatzi. Raanakina janta ipankoki Manashoo, riraga cheeperejatzi: rirotaki itakaantawori aapatziyariri Jesoshi. Nomayimotapaakiri rirori. ¹⁷Nareetantapaakari Jerojareeki, raakameethateeyawakinani ayemijantzinkarite, ikimoshirewentawakina. ¹⁸Okitejitanaki rareetakayenari Paaworo Jantyaako, noyaatanakiri naari. Janta ipiyoteeyakaninta maawaeni aataperoteenchari aapatziyariripaeni Jesoshi. ¹⁹Niwethatawakagaeyakani, roojatzi ithotyaakiniri Paaworo, ikenkithatakaapaakiri:

—Rotyaantakina Tajorentsi nokenkithatakagaeyirini oshekini paashinijatzitsiri atziri. Ikaateeyini osheki aapatziyeyakaririni Jesoshi.

²⁰Ikemantawakawori, ikanteeyini:

—Tajorentsi rirotaki kameethari.

Roojatzi ikanteeyirini:

—Pamine, Paaworo, amonkaatawaka-gaeyakani aapatziyeyarini Jesokirishito. Raapatziyeyakarini oshekiperoroña ajorriyotzinkaritepaeni, omaanta eejatzi ikemijantaperoteeyakironi rojankinatzirini Moeseeshi. ²¹Osheki ikemakoeyakironi pikantziriri ajorriyotzinkaritepaeni, jeekimotziriri paashinijatzitsiri atziri: “Pookero rojankinarini Moeseeshi. Eero pitothowaeyirini pitomi. Pookaeyeroni iroka ameteeyawitarini aari”. ²²¿Tsika pikantyaari? Aritaki ikemakoeyakimini, areetapaakimini: ikijeeyawakimini. ²³Pikemijantero iroka nokantemiri: eeniroka paashinijatzitsiri shirampari, eenitatsi ikashiyakaakiriri Tajorentsi. ²⁴Paaneeri maawaeni rirori Tajorentsi pankoki, pikanteri Tajorentsi rowameethatanteeyemirini. Pipinateniri irikapaeni oetarika, rameetantyaawori iishi. Roojatzi riyoteeyantanakyaarini ajorriyotzinkaritepaeni tee kyaaryoopero iroka ikemakotakimiri. Riyotanaki pimonkaatakiri Iwaperite Tajorentsi rojankinatakaakiriri paerani Moeseeshi. ²⁵Omaanta riraga paashinijatzitsiri atziri, riraga aapatziyariri Jesoshi: nopakaantakiri rirori jankinarentsi. Eeniro iroka nokantakiriri: “Eero powayitarini iwatha rowaetakinirori riwetsikaetziniri, kaari Tajorentsi. Eero powakotawo riraa iwathakira. Pityaawo pookero riraa ari poyaawo iwathapero. Eero powari shirikachari. Eero pifaaminthatziro tsinani kaari payi”. Romonkyaagaetakiri Paaworo.

²⁶Ari ikemijantakiri Paaworo. Okitejitanaki raanakiri ewankaripaeni, ikanteeyakirini rowameethatantyaariri, eejatzi ikyeeyapaakini Tajorentsi pankoki. Ikantapaakiri janta:

—Okaate 7 kitejiri nomonkaatanta-kyaawori nanteeyerini rowameetha-tantenari Tajorentsi. Roojatzi nowamanyeni piratsipaeni, notayeniri.

²⁷Roowiteencha omonkaatyaaami 7 kitejiri. Iñeeyakirini janta Tajorentsi-pankoki jorriyopaeni, poñaachari Aashiyaki. Ikijsakaakari piyoteencharipaeni, roojatzi ragaeyakirini Paaworo, shepik. ²⁸Ikaemaeyanakini:

—Nojorriyotzinkarite, pamitakoeyenani. Rirotaki irika kinakinatatsiri maawaeniki nampitsi amatawiteeyiririni atziri; ikanteeyakirini: “Tee ikameethatzi jorriyopaeni. Tee okameethatzi rojankinarini Moeseeshi. Tee okameethatzi Tajorentsi-pankoki”. Rootaki ikanteeyiririni atziri. Paminetya iroñaaka ramakiri eejatzi jaka paashini-jatzitatsiri atziri, kaari okameethatantana iroñaaka iroka pankotsika kameethatawitachari.

Rootaki ikanteeyakiririni. ²⁹Chapinki iñaawakiri Paaworo janta nampitsiki, itsipatawitari Toroojimo: riraga ejeesojatzi. Iitashiteeyawakarini rirotaki ikyaakaapaakiri Tajorentsi-pankoki, rootaki ikanantakari: “Ramakiri jaka paashini-jatzitatsiri atziri”.

³⁰Ari ikijeeyanakani maawaeni nampitsi-weri, ipiyoteeyanakani janta. Raakiri Paaworo shepik, inoshikanakiri inkokironta, jerererere. Roojatzi rashitana-kawo Tajorentsi-panko. ³¹Roowiteencha rowamaerimi, omaanta ikemakotakiri riraga iyomantaantete joraaropaeni, kaateentsiripaeni 600. Ikamanteetziri: —Ikijeeyanakani maawaeni jerojaree-jatzi.

³²Ishintsitzi raanakiri joraaro, eenitatsi kapitaanotatsiri, ishiyashiteeyanakarini. Iñaanteeyawakaririni atziri, ipakaanteeyanakaririni ipajeeyiririna.

³³Ari ipokapaaki komantaante, raapaakiri Paaworo. Roojotakaantakiri. Ro

roojotantapaakariri apite karenatha. Rojampikowentapaakiri riroripaeni:

—¿Ninka irika? ¿Oetaka rantakiri pikijeeyantakaririni?

³⁴Ipaashinitayitanakironi ikantayitanakirini. Ikaemaeyanakini, tekatsi ikantya komantaante riyotakoteri, rootaki raakaanantanakariri janta ipankoki joraaro. ³⁵Rareetapaakawo ateetamentotsinta, osheki rotatsinkaeyanakirini. Roojatzi rateetakaanapaakiri joraaro. ³⁶Royaatanakiri osheki atziri ikaemaeyanakini:

—Powamayeri.

³⁷Roowitapaencha ikyaakaapaakirimi Paaworo pankotsiki. Ikantziri riraga komantaante:

—¿Kameethama nokenkithatakayemi?

³⁸Ikantziri:

—¿Piyotziroma ipaante kireeshiyajatzi? ¿Tema eeroka ejiipitajatzi riraga kijakaakariri atziri chapinki? ¿Tema eeroka aaneeriri chapinki 4.000 owayiri janta okaankii-tyeenta tee oshookaperotzi oetarika?

³⁹Rakanakiri:

—Tee. Naaka jorriyo. Nopoñaanaka Taarishoki, rowaga shiriishiyawero. Iyotakotzirori nonampi. Iroñaaka nokantemi: pishinetena nokenkithatakayeri atziri.

⁴⁰Ari ishinetakiri, ikantziri:

—Intsipaeete, pikenkithatakayeri.

Roojatzi ikatziyantapaaka ateetamentotsiki. Roojatzi itzinayimotanakiri atziri rako. Imaeriteeyanakini, roojatzi ikenkithatakagaeyantakarini. Ro ikenkithatakakaanariri ipaante ewereeyo, rootaki rashi jorriyopaeni.

Ikenkithatakaakiri Paaworo jorriyopaeni

22 ¹Iroka ikanteeyiririni Paaworo: —Nojorriyotzinkarite. Iroñaaka naaka kantakotachani. Pikemijanteeyawakinani.

²Ikemantawakariri iñaawaetantana-kawo ewereeyo, eekiro osheki imaerita-peroeyanakini. Ari ikantanaki:

³—Naaka joriiyo. Ari ojeekakaakina nana janta Taarishoki, irona shiriishiyawero. Jaka nampitsikika ari nantari-taki. Riyotaakina Kamariyeeri, ithotyaperotakinawo iroka ikanteeyirini achariniiteni. Nokowaperotaki noshintsiteniri Tajorensi oetarika nantziniriri, nokimitawitakimi eerori iroñaaka. ⁴Nokijaperotziri iyotaantzirori iroka owakiratatsiri, rootaki nowantayitaririni, noojotakaantayitakirini, eejatzi nomonkyagakaantayitakirini shirampari, tsinani, maawaeni.

⁵Riyotana iwinkatharite ñaanakowenantatsiri kyaaryootaki iroka nokantakimiri. Eejatzi ikimiteeyanaani maawaeni aataperoteenchari joriiyopaeni: riraga iyotaawaenchari, riyoteeyini. Riroteeyakini panawori jankinarentsi rojankinatziniri tamaashikojatzi. Rotyaantakina nokijeeyantyaaririni aapatziyeyaririni Jesoshi. Niyaataawitaka Tamaashikoki nayiterimi jeekatsiri janta, noojoterimi. Namakirimi jaka rowashironkaantyaaririmi ñaanakowenantatsiri.

⁶Nokinanaki awotsiki, nokaakintapaakawo Tamaashiko. Ari ikaataki tampatsika oorya. Omapokapaakina, amorekakotapaakina amorekatsiri, opoñaaka jenokinta. ⁷Notyaanaki kipatsiki, tereei. Nokemakiri ikantakina: “Sawoori, Sawoori. ¿Iitaka pikijantakinari?” ⁸Nakanakiri: “¿Ninkamika Nowinkatharite?” Ikantakina: “Naaka Jesoshi, najareetejatzi: naaka pikijakiri”. ⁹Iñeeyakironi notsipateyarini iroka amorekatsiri, omaanta tee ikemaeyawakironi ikantakinari Jesoshi.

¹⁰Nokantziri: “¿Iitaka pikowakaakinari nanteri?” Ikantana Awinkatharite: “Pikatziyane, piyaate Tamaashikoki.

Janta ikanteetemi oetarika panteri”.

¹¹Oshipakiryakoperotanakina amorekatsiri, rootaki kaari nokokichaa-tantanaa. Ari ikathanakina notsipataripaeni. Roojatzi rareetakaantakina Tamaashikoki.

¹²Ijeeki janta shirampari iitachari Ananiiyashi. Ikemijantaperotziri rojankinarini Moeseeshi. Iñaaperoeyirini maawaeni joriiyo, jeekatsiripaeni janta. ¹³Ipokashitakina, rokaakintapaakina, ikantapaakina: “Sawoori, eerokataki noyemijantzinkarite. Paminanee”. Roojatzi naminantanaa, kokichaanaana. ¹⁴Eejatzi ikantana: “Riyoyaakimi Tajorensi piyotantyaawori ikowakaakimiri rirori. Riyoyaakimi pikemapero-tantyaariri. Riyoyaakimi piñaawae-tantyaawori rowaga Kameethaperotatsiri. Eejatzi riyoyaakimi pikemapero-tantyaariri rirori. ¹⁵Eejatzi pikenkithakoteri. Pikanteri maawaeni atziri iroka piñaakiri eejatzi iroka pikemakiri.

¹⁶¿Iitaka pojamaninkantawori? Thame, pikaawoshitakotyaari Tajorensi. Eeniro kaari kameethatatsi pantayitzirini, omaanta aririka pameentyaari Tajorensi, rowameethateemi”.

¹⁷Ari roojatzi nopiyanaa Jerojareeki. Namanawitakari Tajorensi janta Tajorensipankoki, roojatzi okimiwitaka nomishiwaetatzii, ¹⁸tema noñaashitakari Awinkatharite. Ikantakina: “Pishintsite, pookaneero Jerojaree, pishiyanaaki. Eero ikemijanteetziro iroka pikenkithatakotakinari”. ¹⁹Nokantziri: “Nowinkatharite, riyoteeyakini nothotyaakiro maawaeni pankotsi ipiyoteeyantarinira joriiyo, nagaeyakirini aapatziyemini.

Nomonkyagakaantakiri, eejatzi nopajatakaantakiri. ²⁰Naaka owamaakaantakiriri Eshiteewani: riraga kantakotzimiri. Nokatziyaka okaakini, nokantziri: ‘Kameetha ikame’. Naminakiniri owakiniriri imaatha”. ²¹Omaanta

ikantakina: “Thame piyaate. Nokowaki notyaantemi inteena, janta ijeekinta paashinijatzitatsiri atziri”.

²²Ikemijanteeyawitakarini jorriyopaeni, omaanta ikemaeyantawakaworini iroka, ikaemaeyanakini. Ikanteeyini:

—Pookaneeri. Tee okameethatzi rañee: powamayeri, ikameeta.

²³Ikaemaeyanakini, ikijeeyanakani, rootaki raatonkoryagaeyanakawoni itzinaatzinaatakiro imaatha jenoki eejatzi kipatsipane romanapanetakiro jenoki. ²⁴Iñaateeyakaririni komantaante ikijeeyakani, roojatzi ikanantakari joraaro:

—Paanakiri, pikyaakaanakiri janta: pipajapajaateri ikanantemiri oetarika rantakiri ikijeeyantakaririni ijorriyotzinkaritepaeni.

²⁵Ari roojotawitakari ipajatantyaaririmi. Ari ijeeki janta kapitaanotsiri, ikantziri Paaworo:

—Eenitatsi nowaperite nokimitantariri oroomajatzí. Tekira piyotakoteeyanani eenitatsirika nantani, ¿arima pipajatakaantashitakina?

²⁶Ikematziiri, riyatashitakiri komantaante. Ikantapaakiri:

—¿litaka pantakayeriri? ¡Kyaaryoowa! Eenitatsi irira iwaperite roshiyantariri oroomajatzí ikimitantanari.

²⁷Ari ipokashitakiri komantaante, ikantziri:

—Pikantaperotenaata. ¿Eenitatsima piwaperite pikimitantariri oroomajatzí? Ikantziri:

—Jee, eenitatsi.

²⁸Ikantanaki komantaante:

—Osheki nopinawentakiro nowaperite nokimitantariri naaka oroomajatzí. Ikantzi Paaworo:

—Owakirani nokoñaataki ari otzimaki nowaperite nokimitantariri oroomajatzí.

²⁹Intsipaete rotyaantaneeri riraga pajaterinimi. Omaanta komantaante,

ithaawanaki. Riyotaki roojotakaantashitakari kimitakariri oroomajatzí: tee okameethatawita roojotakaantashityaarimi.

Raanakiri Paaworo janta jewawentziriri jorriyopaeni

³⁰Ikowaki komantaante riyotaperote oetarika ikantakotantariri jorriyopaeni Paaworo. Inkaamani roojoryaakoteeri. Ipiyotakaanteeyakirini jewawenantatsiripaeni ñanakowenantatsiri, eeniro maawaeni jewawentziriri jorriyopaeni. Roojatzi roerinkakaanakari Paaworo, raanakiri janta.

23 ¹Raminaperotapaakiri maawaeni iyotaawaka-gaenchari. Ikantziri:

—Nojorriyotzinkarite. Niyotzi iñaaperotakina Tajorentsi. Nokantatyaani kameetha nojeeki, roojatzi iroñaaka.

²Riraga Ananiiyashi iwinkatharite ñanakowenantatsiri, ikantziri tsipatariri janta:

—Pipajawaanteteri.

Ari, ipajawaanteteetakiri.

³Ikantanaki Paaworo:

—Eerokataki eeroka ikijekya Tajorentsi: eeniro pantani: osheki pamatawitantzi. Iroñaaka eeniro pijeeki jaka, pikowaki pimonkaateromi Iwaperite Tajorentsi, pikantakowenantanarimi. Omaanta pipajatakaantashitakina, tee pimonkaatziro Iwaperite Tajorentsi.

⁴Ikantanaki katziyeenchari jaga:

—Rirotaki pikantakiri iwinkatharite ñanakowenantatsiripaeni.

⁵Rakanakiri:

—Nojorriyotzinkarite, tee niyotzi rirorika iwinkatharite ñanakowenantatsiri. Okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Eero pikantzimatziri jewawenantatsiri atziripaeni”. Niyotakimirika, eero nokantzirimi.

⁶Opokimotapaakiri ikenkithashiryaa-naka Paaworo janta rojatzinkaakarinta ñaanakowenantatsiri, eeniro janta saroseeyopaeni eejatzi warijeeyopaeni. Ikaemanaki:

—Nojoriiyotzinkarite. Naaka warijeeyo. Naaka itomi warijeeyo. Niyotaki ipiriinteeyeeni maawaeni kamaentsiripaeni, rootaki ikijantakinari iroñaaka irikapaeni.

⁷Ikemanteeyawakaworini iroka ikantakiriri, ikijathatawakagaeyanakani warijeeyopaeni eejatzi saroseeyopaeni. Ikijawakagaeyanakani. ⁸Ikantapiintee-yini saroseeyopaeni: “Eero ipiriinta kamaentsiripaeni. Tee añiiri Tajorentsi ronampiri. Tee añiiri ashire aari”.

Omaanta ikanteeyini warijeeyo: “Apiriinteeyaneeni. Eenitatsi ronampiri Tajorentsi. Eenitatsi ashire maawaeni”.

⁹Ari ikijathatawakagaeyanakani. Ikatziyanaka iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi, rivotaki warijeeyo. Ikantape-rotanaki:

—Tekatsi nokemakoteri irika rantakiro kaari kameethatatsiri. Aririka riyotaakiri Tajorentsi. Aririka riyotaa-kiri ronampiri.

¹⁰Eekirowa ikijathatawakagaeyana-kani. Raamaanaka komantaante ari ichokiryagaetakiri Paaworo. Rotyaanta-kiri joraaro:

—Piyaate, pagaateri.

Ari ranashiteeyanakani, riyataanaki niyanki, raapithateeyawaerini. Raaneeri janta ipankoki joraaropaeni. ¹¹Apaani imaaki, otsitenitane eejatzi, ikoñaatzimotapaakiri Awinkatharite. Ikantapaakiri:

—Piweshiryaaakya. Pikenkithatakotakina jaka Jerojareeki, eejatzi pikimiteeya iinja janta Oroomaki.

Raaneeri Paaworo Sesareeyaki

¹²Ari okitejitanaki, apaanipaeni jorriyopaeni, rajaryaagaeyawitakarini

Paaworo rowamaerimi. Ikantawakagaeyakani:

—Iroñaaka tekiraata owamayiri, eero oyitaa, eejatzi eero iritaa amiri. Aririka amatawitawakagaeyani, tema akowatzi rowashironkagae Tajorentsi.

¹³⁻¹⁴Ikaateeyawitakani 40 shirampari ajaryaawitakarini rowamaerimi. Riyaatashiteeyakirini jewawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiripaeni eejatzi aataperoteencharipaeni. Ikantapaakiri:

—Tekiraata nowamaeri Paaworo, rooma eero nowanaa, eejatzi eero niranee. Eerorika nowamaeyirini, nokowaeyakini rowashironkayenaata Tajorentsi. ¹⁵Pikaateeyerini maawaeni iyotaawakagaenchari, pikantakiteri riraga komantaante: “Pamakinari Paaworo, nokowaki niyotakotaperoteri, iitarika rantakiri”. Rootaki pikantereri. Omaanta naakakya, niwetsikaeyitakyaani nowamaantawakyaariri niyanki awotsi, tekiraata rareetya.

¹⁶Eeniro otomi ritsiro Paaworo, ikemakowentakiri rikonkiri rajaryaagaetakiri rowamagaeteri. Ari riyataanaki janta ipankoki joraaro, ikamantathata-paakiri rikonkiri. ¹⁷Roojatzi ikaemakaanantakari rirori apaani kapitaanotatsiri, ikantziri:

—Paanakiri irika ewankari janta ijeekinta komantaante. Eenitatsi ikantereri.

¹⁸Roojatzi raantanakari janta. Ikantapaakiri:

—Ikaemakina Paaworo, riraga omonkyaagakiriri chapinkini. Ikantakina: “Paanakiniri komantaante irika. Eenitatsi ikantereri”.

¹⁹Ari ikathatanakiri eekitziroeni jaga. Imanakaakari, rojampitakiri:

—¿Oetaka pikoyiri pikantenari?

²⁰Ikantziri:

—Ikantawakaaka jorriyopaeni, ikowakoeyakimini paaneeniri Paaworo

janta riyotaawakagaeyakaninta. Ikowaki ramatawitemi, ikante ikowaki rojampitakowentaperoteri konki.

²¹Omaanta, eero paapatziyari Jesoshi. Eenitatsi shirampari, ikaateeyakini 40, ajaryaakariri rowamaeri. Ikanteeyakini: “Tekiraata owamayiri, eero oyita eejatzi eero irita amiri. Eerorika owamaeri akowaki rowashironkagaeyeeniita Tajorentsi”. Iroñaaka riwetsikaeyakani. Royagaetakimi iroñaaka panteniri iroka ikowakotemiri.

²²Ari rotyaantziri komantaante riraga ewankari. Ikantawakiri:

—Eero pikantziri paashini atziri iroka pikantakinari.

—Ari.

²³Roojatzi ikaemiri apite kapitaano. Ikantziri:

—Aririka oniyankiitetzimatanaki, piwetsikaeyerini 200 joraaro raanakiro ichekamentopaeni, 70 kyaakotyaarini kawayo, eejatzi 200 oerikeroni rojataamento. Riyaateeyini Sesareeyaki.

²⁴Piwetsikeniri Paaworo kawayo, ikyaakotanakyaari. Kameetha pagaeyanakirini janta ijeekinta jewatatsiri Jeerishi.

²⁵Roojatzi rojankinatziniri jankinarentsi, ikimitakiro iroka: ²⁶“¿Eeniromi Jeerishi? Nokoyi niwethatemi tsikarika pikanta pijeeki. Naaka Kiraaworyo Riishiyashi ojankinatzimorori iroka. Osheki nopinkathatzimi. ²⁷Piñaawakirira irika shirampari notyaantemiri. Roowiteencha rowamaerimi chapinki joriyopaeni. Ikanteetana eenitatsi iwaperite ikimitantariri oroomajatzi, roojatzi niyaatashitantakariri, notsipateeyanakarini joraaro, nowawijaakoteeri. ²⁸Nokowaki niyote oetaka ikantakotanteetariri, naanakiri janta riyotaawakagaeyakaninta. ²⁹Nokempaakiri, ikantawakaawenteeyawoni jankinarentsi rashi riroripaeni. Omaanta

tekatsi ikantakoeteri omonkyaaganteetyaariri eejatzi rowamaanteetyaariri. ³⁰Eenitatsi kantapaakinari rajaryagaetakari rowamagaeteri, rootaki notyaantemiri iinja riraga kijakiriri riyaatashitemi ikantakoepoteri Paaworo”. Rootaki rojankinatziniriri, roojatzi ipawakiri joraaro, ikantziri:

—Eenitatsi iroka nowaaritate paanakiniri Jeerishi, eejatzi paanakiniri Paaworo.

³¹Ari ikemijantakiri joraaro, raanakiri Paaworo. Tsiteniriki rareetakaakari Anteeptazirishiki. ³²Okitejitanaki ipiyeeyanaani joraaro inampiki. Irira tsipataperotanakariri Paaworo riraga kyaakoeyanakaririni kawayo. ³³Rareeteeyantapaakarini Sesareeyaki, ipapaa-kiri pinkathari jankinarentsi. Eejatzi riraga Paaworo, roñaagapaakiri.

³⁴Iñaanatawakiro jankinarentsi, roojatzi rojampitantawakari:

—¿Oetaka piipatsite pipoñaantakariri? Rakanakiri Paaworo:

—Nopoñaanaka Shiriishiyaki.

³⁵Ikantziri pinkathari:

—Iinja ipokawakiita kantakotemini, ari nokemijantanakimi.

Roojatzi ikanantakariri joraaro:

—Pashitakoteri janta ipankoki Erooreshi, paminaperoteriroña.

Ikantakowentziri Jeerishi riraga Paaworo

24 ¹Okaataki kitejiri apawakooni, ari riyataanaki Ananiiyashi, riraga iwinkatharite ñaanakowenantsiri itsipatanakari apaanipaeni aataperoteenchari. Eeniromi eejatzi itsipatanakari ñaawaetakotantatsiri, iitachari Teeretro. Riyaatashitakiri pinkathari ikantakoeyerini Paaworo. ²Ikaemaetakiri, roojatzi ikenkithatzi Teeretro. Ikenkithataakaakiri

Jeerishi, riweshiryaapaakari eejatzi ikantakotashitakari Paaworo, ikantzi:

—Iroñaaka, nowinkatharite, nopaasonkiteeyimini. Kameetha pipinkathariwenteeyakinani, rootaki kameetha nojeekaeyantakarini jaka. Powameethateeyakinawoni oetarika-paeni jaka aepatsiteki, ³pamitakoeyakinani rootaki nopaasonkitantakimiri maawaeni. ⁴Iroñaaka eero nojamanitzi-miro. Aritakikya pametawo pineshironkatantzi, eechonkiini nokowaki pikemijantawakina. ⁵Noñaakiri irika Paaworo, osheki roñaashirenkantzi. Ikiyakagaeyakarini joriyopaeni maawaeni nampitsikipaeniweri. Rivotaki jewatakeriri kemijanteeyiririni riraga najareetejatzi. ⁶Roowitaneencha ramashitantaawomi Tajorentsipankoki kaari kitetatsi, roojatzi nagaeyantakaririni. Roowitaneencha nomonkaateromi rojankinateeyanarini Moeseeshi, nokantakowenantaayarimi iroka. ⁷Omaanta rareetapaaka Riishiyashi riraga komantaante. Rotatsinkantayitapaakinari, raapithatapaakinari. Rotyaantakina nopokantakari jaka, noñaawaetakotantyaariri Paaworo. ⁸Iroñaaka pojampiteri, piyotantyaari kyaaryorika iroka nokantakotakiriri.

⁹Ikanteeyanakini joriyopaeni: —Kyaaryootaki iroka ikantakiri. Aritaki okantakari.

¹⁰Ari riraga pinkathari ikantakiri Paaworo iñaawaete rirori, ikantzi: —Niyotaki okaatzi iroñaaka osheki ojarentsi pipinkathariwenteeyirini natzirirtzinkaritepaeni, rootaki nokimoshiretantanakari. Iroñaaka naaka kantakotaachani. ¹¹Intsipaete, pojampitakowenteeyenani. Owakiratatsi okaatzi 12 kitejiri niyaatantakitari Jerojareeki. Niyaatakitzi nopinkathatakitziri Tajorentsi. ¹²Tekatsi ñeenani nokijathatawakayaani janta Tajorentsipankoki,

eejatzi tee nokijathatawakayaani janta pankotsiki nopiyoteeyaninta nampitsiki, tekatsi. Eejatzi tee nopiyoteeyirini osheki atziri. ¹³Tekatsi ikantya iroñaaka riyotakaaperotemi iroka ikantakotashitakinari. ¹⁴Iroñaaka nokamantaperotemi. Naapatziyari riraga Tajorentsi rivotaki raapatziyarini nochariniitieni paerani. Nokemijanteeyirini rojankinarini kamanantayitziroirini iñaani Tajorentsi. Kyaaryo, eeniro riyotaakinari Jesoshi ayoteeyantyaarini aateeyanteeyarini jenokinta, omaanta ikantashiteeyakani irikapaeni tee okameethatzi aapatziyawo. ¹⁵Nokimiteeyakarini rirori, niyotaki ipiriintee-yeerini Tajorentsi maawaeni kamawiteencharipaeni: kameethatatsiri, kaari kameethatatsi, maawaeni. ¹⁶Rootaki nokowaperotantakari nowameethashire-tzimotyaaari Tajorentsi, eejatzi atziri. Tema iñeeyakinani. Nokowaki nojeeke kameetha, niyotantyaari iñaaperotakina nokameethatzi. ¹⁷Nojeekawitaka janta inteena osheki ojarentsi, iroñaaka nopiyaa. Namakiniri nosheninkapaeni ipakaantashitayitakaririni jeekatsiri inashitachariki nampitsipaeni. Eejatzi nopashitapaakari Tajorentsi oetarika. ¹⁸Paminetya iroñaaka, iñaakina janta Tajorentsipankoki, nopinkathaperotziri Tajorentsi. Tekatsi nopiyotakayaari, eejatzi tekatsi nokijakayaari. ¹⁹Ari ijeekitaka janta joriyopaeni poñaacharipaeni Aashiyaki, rivotaki kijakagaeyakaririni atziripaeni. Eenirorikami nantayitziirini, tema ari ipokakimi rirori ikantakowentenami. ²⁰Omaanta ¿oetaka ikanteeyirini irikapaeni? ¿Oetaka riyotakotanari janta riyotaawakagaeyakaninta? ¿Eenitatsima nantakiri? ²¹Apatziro nokantakiri chapinki: “Niyotaki ipiriinteeyaneeeni maawaeni kamawiteencharipaeni,

rootaki pikantakowenantakinari iroñaaka”.

²²Riyotaperotzi riraga Jeerishi iroka akantakotziriri Tajorentsi. Ikantanaki:

—Aritaama iroñaaka. Iinja ipokawaeta komantaante Riishiyashi, ari nokantakowentemi.

²³Ikantziri kapitaano:

—Paaneeri Paaworo, pomonkyaa-gaeri: paminaperoteri, omaanta pishineteri oetarikapaeni ikoyiri. Eejatzi pishineteri tsipatapiintakariri retakotyaa.

²⁴Paashini kitejiri ipokapaaki Jeerishi. Itsipatapaakawo iina oetachari Toroshiiya. Irowa rootaki joriiyo. Ikaemakaantziri Paaworo ikemijantyaariri. Ikenkithatakotziro tsika akantya aapatziyantyaariri Jesokirishito.

²⁵Eejatzi ikenkithatakotziro tsika akantyaari akameethashiretanee, eejatzi ajeeke kameetha. Eejatzi ikenkithatakotziri Tajorentsi, tsika ikantyaari iinja ikantakowenantyaariri maawaeni atziri. Ari ithaawanaki Jeerishi. Ikantzi:

—Iroñaaka piyaatee. Iinja tekatsirika nante, ari nokaemakaanteemi paashini.

²⁶Ari oshekitaki ikaemakaantapiintakiri, iitashitaka Jeerishi ari ipashitaneeyarimi koriki ishinetantyaaririmi riyaatanteeyari. Ari ikenkithatakapiintakiri, omaanta tee ipiri koriki.

²⁷Apite awijanaki ojarentsi. Ipoyaataari Jeerishi riraga Poorishiy Jeeshito. Ikowaki ikimoshiretakayeri joriyopaeni, rootaki kaari ishinetantaari Paaworo ishitowae.

Rawentaakari Paaworo Seesari

25 ¹Ari rareetapaaka Jeeshito janta ipinkathariwenantenta. Imaapaaki 3 Sesareeyaki, roojatzi rowaagantanaa Jerojareeki. ²Eeniro riraga jewawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiri, eeniro jewawentziriri

joriiyo, iñaawaetakoeyirini Paaworo. Ikantziri Jeeshito:

³Pikimoshiretakayena. Pamakaantakinari Paaworo jaka Jerojareeki.

Ari rajaryawitakari romapokawakirimi niyanki awotsi, rowamaakirimi.

⁴Ikantzi Jeeshito:

—Ijeekawakiita Sesareeyaki. Eero ojamanitzi nopiyee. ⁵Ari eenirorika rantani, nokowaki itsipatanakina jewatatsiripaeni ikantakotantyaariri.

⁶Ari aamaashitya ijeekaki janta 8 kitejiri, rooma teerika 10. Roojatzi ipiyantaa Sesareeyaki. Inkaamani ijeekaki janta iwinkatharimentoki. Ikaemakaantziri Paaworo. ⁷Rareetapaaka, ari rojatekawakiri joriyopaeni riraga poñaachari Jerojareeki. Osheki ikantakotaperotantyaariri Jeeshito.

⁸Rirojatzi kantakowentaacha Paaworo, ikantzi:

—Tekatsi nokantero Iwaperite Tajorentsi raapatziyawo joriyopaeni. Tekatsi nokantero Tajorentsiipanko. Eejatzi okimitaaka, tekatsi nokantzimateri Seesari.

⁹Omaanta Jeeshito ikowaki ikimoshiryakagaeyerini joriyopaeni. Ikantziri Paaworo:

—Pikemaki iroñaaka ikantakoeyakimini irikapaeni. ¿Pikoyima piyaate Jerojareeki? Janta ari nokantakowenteemeri.

¹⁰Rakanaki Paaworo:

—Eenitatsi nowaperite nokimitantariri naaka oroomajatzi, ariwitakami jaka pikantakowententami. Piyoperotaki tekatsi nokantziri joriyopaeni. ¹¹Nantakirorika kaari kameethatatsi, nokantzimatakiririka Tajorentsi, eeniro nantani rowamaanteentari, ari. Kameethataki rowamagaetenaata. Omaanta aririka ikantakotashiteeyanani, tekatsi pikantya pishinetakowentena. Nokowaki potyaantena iroñaaka Seesari:

nawentayaari, ikantakowenantenari rirori. ¹²Ari ikenkithatakaakiri Jeeshito riraga iyotaawakaenchari. Roojatzi ikantziri Paaworo:

—Iroñaaka pikowaki notyaantemi Seesariki. Aritaki notyaantemi riroriki, ikantakowenantemiri.

**Ikenkithatakaakiri
Jeeshito Akiriipa**

¹³Ari okaataki apanipaeni kitejiri imaaki. Areetapaaka Sesareeyaki jewawenantatsiri Akiriipa, itsipatawo Wereniishe. Ipoki rareetari Jeeshito.

¹⁴Jeekapaaki osheki kitejiri, ari ikenkithatakotakiri Paaworo:

—Eeniro jaka shirampari romonkyaa-gakiri Jeerishi. ¹⁵Niyaatantakari Jerojareeki, ikantakotakiri joriyyopaeni: riraga jewawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiri, aataperoteenchari joriyyopaeni, maawaeni. Ikowakotakina nokantakowentashityaari Paaworo: “Eeniro rantani”. ¹⁶Omaanta nokantakiri: “Naaka oroomajatzi. Tee nametawo noshinetakaantashityaari tekiraatarika ikantakoetziri. Ikemawakiroota irika pikantakoteriri eerokapaeni. Rirojatzi-kyaa ñaawaetakotaacha”. ¹⁷Roojatzi ipiyoteeyantakani jaka, ari tee nojama-ninkiro. Inkaamani nojeekaki jaka nowinkatharimentoki, nokaemakaantakiri Paaworo. ¹⁸Ari neewawitaka ikanteeyini rantaperotziro kaari kameethatatsi. Omaanta, tekatsi ikantakotaperoeyerini. ¹⁹Ikijathatawakaawentakawo iroka raamaashiteeyakarini rirori. Eejatzi ikijathatawakaawentakari Jesoshini. Ikamaki, omaanta ikantziri Paaworo: “Añaagae”. ²⁰Tee niyotzi tsika nokanterori nojampitakowenantaawori iroka ikantayitzirini. Nojampiwitakari ikowakirika riyate Jerojareeki, janta nokantakowenantaayariri. ²¹Omaanta ikowanaki ikantako-

wenteri irira Seesari, riraga Awoshito. Ari nokantakiri joraaro ishenteri, roojatzi notyaanantyaariri janta Seesariki.

²²Ikantziri Akiriipa:

—Nokowaki nokemijanteri naaka. Ikantziri:
—Aritaki, inkaamani pikemeri.

**Ikenkithatakaakiri
Paaworo Akiriipa**

²³Inkaamani riyataki Akiriipa, eejatzi Wereniishe. Ari rowaneenkaperoteeyanakaanani apite. Ikyaanaki janta ipiyotapiinteetanta. Ikaateeyakirini komantaantepaeni, eejatzi pinkatharitsiripaeni: riraga jeekatsiripaeni janta. Riraga Jeeshito, ikaemakaantakiri Paaworo. Ari ramapaakiri joraaropaeni. Ikantziri Jeeshito:

²⁴—Pinkathariwenantatsiri Akiriipa. Maawaeni eeroka nokaateeyirini jaka. Eeniro irika. Ipokashiteeyakinani maawaeni joriyyopaeni: jerojareejatzi, eejatzi irika jeekatsiripaeni jaka. Ikantakotawitiri irika: “Tee okameethatzi eekiro ijeeki”. ²⁵Omaanta tekatsi niyotakoteri nowamaantyaariri. Eeniro iroñaaka rawentaakari Seesari, ari iroñaaka nokoyi notyaanteri riroriki. ²⁶Omaanta tee niyotzi oetarika nokanteroteri awinkatharite. Rootaki nokaemakaanantakimiri eeroka, ojampitakowenantaayariri. Roojatzi-kyaa ojeeke nojankinatatotantaayariri. ²⁷Eeniro irika nomonkyaaagakiri. Tee okameethatzi notyaantashityaari, tekatsirika nokantakoteri.

26 ¹Riraga Akiriipa ikantziri Paaworo:

—Iroñaaka noshinetemi eeroka ñaawaetakotaachani.

Roojatzi itzinaantanakawo rako Paaworo, rirootaki ñaawaetakotaacha apaniroeni:

²—Piñaakina, Pinkathariwenantatsiri Akiriipa. Iroñaaka nokantemi oeta ikijawenantakinari nojoriyotzinkarite. Nokimoshirewentakimi, ³tema piyotape-rotziro maawaeni rametayitarini nojoriyotzinkarite, eejatzi piyotzita-woni maawaeni ikantawakaawenteeya-rini. Nokowaki pikemijantaperotena, eero pijamashiryaana.

⁴Riyotakotziteeyakinani nojoriyotzinkaritepaeni paerani eenironi newankaritapaeni. Nojeekini Jerojareeki, nokaateeyakirini nosheninka. Roojatzi iroñaaka riyotana. ⁵Tema kemijantzinkari warijeeyotatsiri. Paerani nowarijeeyowitani naari, nokimitaperowitarini. Riyotaperoyakinani nojoriyotzinkaritepaeni, ikowakirikami ikanteeyeminimi. ⁶Nokowapero-taki noñeeri ikashiyakaakariri Tajorentsi nochariniitani, rootaki iroñaaka pikantakowenantakinari. ⁷Pinkathari Akiriipa, paerani ikoñaatantapaakarini nochariniitani Jakoowoni itomi ikaatzzi 12, ijoriyoteeyinini. Iroñaaka ikowae-yakini maawaeni icharineeteni iñeeri riraga Rotyaantanewo Tajorentsi, rootaki rantawaetantanariri irira iroñaaka. Ikantatyaani raamagaeyawita-karini: kitejiriki, tsiteniriki. Iroñaaka nokantakiri ipokaperotaki, rootaki ikantakotantanari iroñaaka nojoriyotzinkarite. ⁸¿Piitzima eero imatziro Tajorentsi ipiriinteeri kamatsiripaeni? ¿Iitaka pitheenkantariri?

⁹Nokenkithashiryaawitani naari paerani okameethatzi nokjeri riraga aapatziyeeyaririni Jesoshi riraga najareetejatzi. ¹⁰Aritaki nomatakiro janta Jerojareeki. Nomonkyaa-gayitawitakarini osheki riyoyaanewopaeni Tajorentsi. Rirotaki otyaantakinari jewawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiri. Nokowaeyawitani ikamaeyenimi aapatziyeeyaririni Jesoshi. ¹¹Aritaki osheki nowashironkaapiintawitzitarini janta

nampitsikipaeni. Nokijantakariri, rootaki noyaakyaatantakariri roojatzi paashiniki nampitsiki ijeekinta paashinijatzitatsiri atziri. ¹²Rootaki niyaatashitantawitakariri tamaashikojatzi, rotyaantana jewawenantatsiripaeni ñaanakowenantatsiri nayerimi. ¹³Ari nokantanaka niyaatanaki awotsiki, itampatsikataki oorya. Ari noñaawakiro janta awotsiki shipakiryatsiri opoñaanaka jenokinta, shipakiririri. Oshipakiryaaperota-paakiroña, anaakoperotakiri oorya. Inkitapaakina, eejatzi rirori nokaateeyakirini. ¹⁴Notyagaeyanakini kipatsiki, tereei. Roojatzi nokemantakariri, ikenkithatakaana ipaanteki ewereeyo. Ikantakina: “Sawoori, Sawoori. ¿Iitaka pikijantanari? Aririka nokenkithatakayemi, ¿iitaka pikijashiryaantanari? Tema eeroa kijashiteencha apaniroeni”. ¹⁵Nakanakiri: “¿Ninkami, Nowinkatharite?” Ikantakina: “Naaka Jesoshi, pijaneentani. ¹⁶Pipiriintanee, pikatziyane. Nokowaki nopeyeemi etakoeyaaririni atziripaeni, kamanteeyeririni; rootaki nokenkithatakaantzimiri iroñaaka. Pikanteri atziri iroka piñaakirika, eejatzi okaatzzi noñaayemiri iinja. ¹⁷Oetarika rantakayemiri pijoriyotzinkaritepaeni, eejatzi paashinijatzitatsiripaeni atziri, ari nowawijaakotemi: eero noshine-teeyirini rowashironkaeyemini. Ro notyaanantakimiri riyoteeyanteeyarini. ¹⁸Okimitzimotawitakari otsitenitzimotawitakari: tee riyoteeyanani, tema irira Jatanaashi amatawiteeyiririni. Piyaatashi-teeyerini piyoteeyerini rameenantenari, roojatzi okimitzimotawiri ijeeki kitejiriki. Roojatzi nowameethateeyanteeyaririni, eero nokenkithashiryaakoteeri kaari kameethatatsi ranteeyawitakarini; ikaateeyerini maawaeni aapatziyeeyanarini, eejatzi nojeekakagaeyerini kameetha”. ¹⁹Rootaki noñaakiri eejatzi rootaki ikantakinari Jesoshi. Tee nopiyathatari, inta nothotyakinirini ikantakinari. ²⁰Nitana-kari riraga tamaashikojatzi, nokamantakiri.

Roojatzi janta Jerojareeki nokamanantaki. Eejatzi nothotyagaeyakirini janta Joreeyaki. Nokamanteeyakirini riraga kaari yotziri Tajorentsi, maawaeni. Nokamanteeyakirini: “Pikenkithashireeyanakyaaeni, eero pikimita paerani, inta pameenteeyaarini Jesoshi. Kameetharoña piijeekaeyeeni, riyoteeyanteeyarini atziri kyaaryo paapatzi-yaperoeyakarini”.²¹ Ari nokenkithatakotakiri Jesoshi, rootaki rageayantakinarini joriyopaeni janta Tajorentsi pankoki, ikowaki rowamaenami.²² Ikantatyaani Tajorentsi retakotana: paerani, roojatzi iroñaaka. Rootaki nomatantawori nokenkithatakagaeyirini pinkatharitatsiri, kaari pinkatharitatsini, maawaeni. Ari niyotaantapiintziro rojankinarini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, eejatzi rojankinarini Moeseeshi. Nokamantakotziri ikenkithatakotziniri paerani: monkaataka ikenkithatakotziniri, añaayitakironi.²³ Tema rootaki ikantzitarini: “Ikemaatsityaawo Rotyaantawo Tajorentsi, ikamae. Roojatzi reewawenteyerini maawaeni kamaentsiripaeni, ipiriintanee. Ikanteeyerini joriyoo, eejatzi paashinijatzitatsiri atziri: ‘Iroñaaka piyotaperoeyerini Tajorentsi’”.

²⁴Aritaki okantari ikantakiriri Paaworo. Antawo ikaemanaki Jeeshito: —Piñaawaetashitaka, pishinkiwentashitaka, piyojeempyaaka.

²⁵Rakanakiri:

—Tee noñaawaetashita, niyoperotaki. Kyaaryootakiroña iroka nokantakimiri.²⁶ Irika Akiriipa riyoteeyironi iroka nokantakiri, rootaki kameetha nokenkithatakaperotakiriri. Tekatsi nomaneri, niyoperotaki ithotyaaikiro, riyotawakiro; tee omana.²⁷ Pinkathariwenantatsiri Akiriipa, tema paapatziyakawo rojankinateeyakirini kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi. Niyotaki paapatziyakawo.

²⁸Rakanakiri:

—Roowiteencha paapatziyakayenarimi Jesokirishito.

²⁹Rakanakiri:

—Roowiteenchami pikemijante, rooma ojamanitanakirika, tee niyotzi. Omaanta nokantakiri Tajorentsi pikimitanteenari naari. Eejatzi nokowakagaeyawitakarini ikimiteeyenanami maawaeni kemaeyakinarini iroñaaka: apatziro tee nokowakayimi roojotantemiro iroka karenatha.

³⁰Ikatzianaka pinkatharitatsiri: riraga Akiriipa, Jeeshito, eejatzi okimitaka Wereniishe, okatzianaka roori. Eejatzi ikimiteeyanakani maawaeni jeekimoteeyiririni, ikatziyeyanakani.³¹ Riyaateeyanakani, ikantawakagaeyanakani:

—Tekatsi rante Paaworo ikamantyaari. Tekatsi rantawitya, romonkyaagashiitakari.

³²Riraga Akiriipa ikantziri Jeeshito:

—Eeromi rawentaarimi Seesari, potyaanterimi riyaaeteetami.

Jatani Paaworo Oroomaki

27¹Eeniro janta iyapitaanote osheki joraaro, iitachari Jooriyo. Rirotaki iyapitaanote joraarpaeni iiteetziri rashi Awoshito.⁴ Ikanteetziri:

—Eeniro iroñaaka antawo pitotsi, paaneeri Paaworo Itaaryaki, eeniro irona paashini roojoteetziri.

Eejatzi ikanteetana:

—Pikowakirika poyaatanakiri Paaworo, potetyaawo irona pitotsinta ikinantyaari rirori.² Ari noteteeyanaka-woni pitotsi poñaachari Ataramiishiyaki, roowiteencha iyaate nampitsikipaeni janta othapyaakini Aashiya: janta owapiintanta pitotsi. Ari nokinakoyita-

a **27.1** Awoshito okantakotziri apaanteki aaka: jewaperowenantatsiri.

nakini, notsipatanakari Arishitaariko. Ipoñaanaka rirori Tejawoonikaki, rowaga Masherooniyawero. ³Okitejitana-naki nareetaka Shirooki. Riraga Jooriyo, ineshironkatakiri Paaworo: ishinetakiri riyaatzi rareetantapaentari iyemijantzinkaritepaeni janta, ari retakoeyawakarini. ⁴Roojatzi nowaagantanaa eejatzi. Ro oepiyakoteenami tampyaa, rootaki nokinantanakari okaakini kipatsi ojeeki niyankyaanini inkaare antawopero othampishi owaero Cheepere. Tema nokinakotanaki jantakironta. ⁵Nomontyaanaawo inkaare okaakintawo Shiriishiya eejatzi Pampii-riya. Nowaaganaa, nareetapaaka Miiraki, rowaga Riishiyawero.

⁶Ari iñaapaakiro kapitaano joraaropaeni pitotsi poñaachari Arejanteriiyaki: iyaatemi Itaaryaki, roojatzi notetee-yantanakawoni. ⁷Okaatzi osheki kitejiri nokinakoeyanakini, eentsikiroeni. Opomeentsitzimotakinani, omaanta nokaakintapaakawo Jeniuro. Tee oshinetaana tampyaa, rootaki ninkitanakawori paashini kipatsi ojeeki niyankyaani antawopero inkaare. Nokinakotanaki jakakiroka othampishiki owaero Kereeta, ojeekira nampitsi Jaramoone. ⁸Opomeentsitzimotakina, omaanta ninkitanakiro rowaga othampishi. Roojatzi nareetanaka irona iiteetziro Kameethari Othatapiinta Pitotsi. Okaakintakawo nampitsi oetachari Rasheeya.

⁹Iroñaaka ojamanitanaki, tema kyaawontsitakotaki. Ari okoweenkaterotanaki nokinakotanaki, rooteentsi otampyaate, osheki omoetonkani. Ikaminaawitakariki Paaworo:

¹⁰—Nojoriiyotzinkarite, niyotaki opomeentsitzimotakae akinakoeyanakini iroñaaka. Agaekari antawo tampyaa. Otsitsiyikari pitotsi, othonkakari owaagawontsi, eejatzi apiinkaeyinikari aari.

¹¹Riraga kapitaano, tee ikemijantziri Paaworo, ikemijantaperotziri riraga jewatziriri marineero. Eejatzi ikemijantziri riraga ashitawori pitotsi. Ikanteeyini rirori:

—Thame owaagaeyaneeeyani.

¹²Rootaki opokantyaari antawo tampyaa, omaanta tee okameethatzimotziri nojeekaperoeyeni janta. Riraga oshekiteentsiri ikowaeyakini nowaagaeyaneeeyani. Ikowawitaka nareeyaami Jeniishiyaki, irona Kereetawero. Janta ojeekapiintzi pitotsi, okameethatzimoteeyirini nojeekaeyenimi janta. Ikwaki janta royaawakirootami tampyaa, awijanakiita kyaawontsi. Okameethatzi ithatakoteromi pitotsi Jeniishiyaki: tee añaaperotziro tampyaa janta.

¹³Ari roojatzi kameetha otajonkakiro tampyaa: iyaatzi janta noshireeyawitakawoninta niyaatemi. Iitashiteeyawitani ari nareeteeyami Jeniishiyaki, roojatzi nowaagantanaa. Nokinakotanaki othapaakiro othampishi Kereeta.

¹⁴Omaanta, tee ojamanitzi, ari omapoka-paakina antawo tampyaa, ikanteetziro Noreeshite. Opoñaanaka kipatsiki, ¹⁵otyaantaperotakiro pitotsi niyankyaani; tekatsi okantya iyaate okinapaakinta tampyaa. Ari noshinetakotanaka, eekiro otyaantaperotziro. ¹⁶Nokinakotanaki janta oetachari Kaawora. Eejatzi opoñaanaka tampyaa otapothakyaaga. Opomeentsitzimoyawitakinani, omaanta nomatakiro noojotakotakiro pitochaani: rowaga onoshikapiiintziri opatakira. ¹⁷Roojatzi raamaashitakawo ari otsiparyaanakya taawirapaeni riwetsikantawori antawo pitotsi roojatzi roojotantakawori. Eejatzi ithaawaeyanakini ookakoeyenanimi kipatsiki, janta Shiiriteki, rootaki ragaeyantaaworini maawaeni tokoyatatsiri. Ishinetakiro pitotsi, ikantzi:

—Aanakiroota tampyaa, tekatsi akantero.

¹⁸Okitejitanaki eekirokya otyaantakotaperoyakinani tampyaa. Ari rowiinkaeyakironi owaagawontsi, poog, poog, poog. ¹⁹Awijanaki apite kitejiri. Okitejitanaki rowiinkashitakawo eejatzi owaagawo pitotsi, jookatha, maawaeni. ²⁰Ari okaatanaki osheki kitejiri: tee ikoñaate oorya, eejatzi ompokiro, tekatsi. Okantatyeyyaani tampyaa antawo otajonkaki, moo. Noeteeyawitakani eero nawijakoteeyeni.

²¹Awijanaki osheki kitejiri, tee nowaeya. Ikatziyanaka Paaworo, ikantaki:

—Atziritzinkari, okameethatakimi pikemijantawakinami. Eeromi ookiromi Kereeta, eero otsitsiyimi pitotsi, eero othonkami maawaeni. ²²Omaanta piweshireeyanakyaaani iroñaaka. Iinja otsitsiyanaiki pitotsi, omaanta eero apiinkaeyini aaka. ²³Rirotaki Tajorentsi aakowentakinari. Naapatziyari naaka eejatzi nopinkathaperotziri. Chapinki noñaakiri ronampiri romapokapaakina. ²⁴Ikantakina: “Paaworo, eero pithaayi. Aritaki pareetakyaari Seesari, riraga oroomajatz. Pikantakiri Tajorentsi ikaminthagaeyerini maawaeni pikaateeyakirini jaka: aritaki ikemijantakimi”.

²⁵Iroñaaka piweshiryaanakya. Naapatziyakari Tajorentsi, niyotaki ari omonkaatakya maawaeni ikantayitakinari.

²⁶Omaanta iinja ookakotakae tampyaa othampishiki, omaanta eero akamaeyini.

²⁷Okaatanaki iroñaaka 14 kitejiri, iroñaaka otsitenitanaki. Nokinakotashitanaka inkaareki oetachari Ateerya. Oniyankiityaanaki, raamaaka marineero ari nokaakintakawo othapyaakini.

²⁸Iñaantakawo, ojaanaatzirika. Okaatz 37 meetero. Tee ojamanitzi ari rapiitakiro. Okaatz iroñaaka 28 meetero niyotantakari merikyaatapaaki.

²⁹Ithaawaeyanakini, ikantzi:

—Kyaaryoowa, ompojakotawokari mapi.

Janta opataki rowiinkakiro 4 othatakotantari pitotsi tenatatsiri, othatakotantakari niyankyaaiki. Ikowaperotanaki okitejitee. ³⁰Ikowaperotawitanaka riraga marineero rowawijaakotya, rowiinkeromi pitochaani ikinakotantyaarimi othapyaaki. Ikowawita rookaeyenanimi naaripaeni. Ikowaeyawitakani ramatawiteeyenanimi, ikanteeyawitanani:

—Nowiinkeroota othatakotantari pitotsi, irona othowakitzi. Ro naanteeyawori pitochaaniki, nowiinkero jaga, okijotantyaari antawo pitotsi.

Jaa, ikowaeyawitani rookaeyenanimi. ³¹Riraga Paaworo ikantakiri kapitaano, eejatzi joraaropaeni:

—Eerorika kijokiro royiro marineero pitotsi, tekatsi pikantya eerori pawijakoeyeni. Eero pishinetziri rookaeyanakaeni.

³²Roojatzi ipejantakawo joraaro jookatha: iroka othatakotantawitari pitochaani. Rowiinkakiro, poog.

³³Rooteentsi okitejitee, ikanteeyakirini Paaworo:

—Thame, powaeyawakyaaniita. Okaatz iroñaaka 14 kitejiri pijeekashitaka, tee powaeya. ³⁴Iroñaaka nokantaperotakimi, powaeyani. Pishintsitaneeyari. Piyoperotanaki: tekatsi oyeminiroña.

³⁵Ikanantawori iroka, ipasonkitakiri Tajorentsi, noñeeyakirini. Ikaatakiro paa, reewataki rowaka. ³⁶Riweshireeyanaani maawaeni rowaeyanakani.

³⁷Nokaateeyakini maawaeni oretawori pitotsi 276. ³⁸Ikemaeyanakani, ari rowiinkaeyakironi maawaeni teriiko, roojatzi opiyonkatantanaa pitotsi.

³⁹Ari okitejitaperotane, tee riyoteeyeroni kipatsi. Omaanta iñaakiro othantha roojatzi janta kipatsiki,

ojeekakinta impaneki. Ikowaeyawitakani raatakotapaakyaami janta.

⁴⁰Rookaero othatakotantawitarinta inkaareki. Ari ithataryagaero jookatha oojotantawitarini oomaro. Rowankitero tokoya, rowaga othowakitzi. Aakotanakina tampyaa, ikowaeyawitani raatakotapaakyaami impanekiiteki.

⁴¹Omaanta nawikakotapaaka niyankaayaiki, ayeentapaaka eentaatzira. Awikaperotapaaka othowaki. Okijotaperotapaaki, tee eewotanee. Rowaga omoetonkaare okagaakiro opataki, watzireeii. ⁴²Ikowaeyawitani joraaro rowamagaeyerinimi maawaeni riraga romonkyaanewopaeni. Ikenkithashiryaanaka:

—Ramaatanakikari, ishiyapithatana-kaekari.

⁴³Omaanta ikowaki kapitaano rowawijaakoteri Paaworo. Tee ishineta-kaantziri rowamagaeteri. Ikanteeyakirini maawaeni iyotatsiripaeni ramaatzi:

—Peewaeyeni pipapokanaki, pamaateeyanakini roojatzi janta kipatsiki.

⁴⁴Eerokapaeni kaari yotatsi pamaate, eenitatsi iroka okotaki taawira, eejatzi kagayiteentsirini: rootaki pamaatantana-kyaaari.

Aritaki okantakari, nawijakoeyantarinini. Naateeyapaakani janta kipatsikinta.

Ijeekaeyapaakini Maarataki

28 ¹⁻²Naateeyantapaakarini, ineshironkataperoeyawakinani riraga jeekatsiri janta. Ikantawakina:

—Owaero iroka paashini othampishi Maarata: ojatekakiro inkaare antawo.

Ari roejawakinawo paamari, ikaemae-yakinani:

—Pipokanaki jaka, pakitsitapaeya paamarika.

Opariyaki inkani, okatsinkaetyaanaki.

³Raayitapaakini Paaworo incheempeki,

okaatsinatziitzi. Roejapaakiro paamariki. Ojaawaperotanaki roojatzi ishitowantanaka maanki, roojatzi ratsikawakotantapaakari rakoki, thatzik. ⁴Iñeeyatziirini ithatantakari rakokira, ikantawakagaeyanakani:

—Aamaashitya rirotaki owamaanta-siri. Ikemawakiroota. Tee ipiinkatziirakya janta inkaareki, omaanta iñaashityaawoota ironaaka, roojatzi ikamantakya.

⁵Roojatzi rotekantanakari maanki paamariki, rookakiri, pokiree; tee ikemaatsitari. ⁶Iitashiteeyawitakani ari raawaakanakirimi; intsipaete ityaanaki, ikamanaki. Ojamani raminashiiyakarini, joreririri. Iñaatziiri ikenkithashiryaanakani eejatzi, ikanteeyini:

—Rirotaki tajorentsitsisiri rootaki kaari ikamanta.

⁷Eeniro okaakini rowaga iipatsite riraga pinkathariwentziri jeekatsiripaeni. Iwaero Poowiryo. Raakameethateeyawakinani. Okaatzi 3 kitejiri kameetha ineshironkaeyakinani. ⁸Eeniro iriri rirori imaamentokinta. Ijaawamerikitaki, eejatzi ishiwaetaka. Rareetapaakari Paaworo irira, ramanakiri Tajorentsi, eejatzi rowakiniri rako iitoki, roojatzi retsiyatakotantaari. ⁹Imatantakawori iroka, ipokashiteeyakirini maawaeni paashini mantsiyatatsiripaeni. Retsiyatakoeyeerini. ¹⁰Osheki iñaaperoeyakinani jeekatsiripaeni. Rooteentsi niyaate, ipaeyawakinani oetarika koetyeemotakinari.

Rareetaka Paaworo Oroomaki

¹¹Ari ikaatzi 3 kashiri, roojatzi noteteeyantanakani pitotsiki poñaachari Arejanteriiyaki. Opokantakari chapinki antawo tampyaa, eeniro ojeekaki pitotsi janta othampishiki antawo inkaare. Eeniro ikijaathowayitzironi okimita-kaantayitakawoni atziri tsipantzi

rowithaakotakiro janta opatakira pitotsi. Iwaero apaani Kaashitori, paashini iwaero Pooroshi. ¹²Nareetapaaka Shirakoosaki, okaatzi 3 nomaanaki. ¹³Nowaaganaa eejatzi, ninkitaneero janta othapyaaiki, roojatzi Reejyo. Okitejitanaki opoñaanaka tampyaa rampateki oorya. Roojatzi okitejitanaki nareetantakawori Poteyooriki. ¹⁴Noñaapaakiri ayemijantzinkaritepaeni. Ikowaki nojekimotanakiri 7 kitejiri. Ari nowaaganaka, nareetantaka Oroomaki. ¹⁵Ari ikemakoeyawakinani ayemijantzinkaritepaeni, roojatzi ipokashiteeyantakinani, itonkiyoteeyawakinani. Ojamani ipoñaayitanakani. Apaanipaeni itonkiyoteeyawakinani Jororepiyoki, eejatzi paashinipaeni janta *Tres* Taweerinashiki. Paaworo, iñaantawakariri, ipaasonkitakiri Tajorensi eejatzi riweshiryaanaka. ¹⁶Nareetantakiri Oroomaki, ishinetakiri Paaworo ijeekapaaki ipankoki rirori. Itsipatakiri apaani joraaro, aminiriri. ¹⁷Imaapaaki 3, roojatzi ikaemakaanakiri jewatayitziririni jorriiyopaeni. Ipiyoteeyantakarini, ikantakiri Paaworo: —Nokanteeyemini, nojorriiyotzinkarite. Tee nokantzimatziri atziritzinkaritepaeni aari. Eejatzi tekatsi nokantakotziro iroka rameteeyawitarini atziripaenini paerani. ¹⁸Omaanta roojoetakina janta Jerojareeki, ikantziri oroomajatzji: “Payeri irika”. Rojampitakowentakina pinkathariwenantatsiri, roojatzi ikowawita romishitowakaanenami. Riyotaki tekatsi nanteri nokamantyaari. ¹⁹Omaanta ipiyathatawakari jorriiyopaeni, rootaki nawentaantakariri Seesari. Tekatsi nokantzimatziri natziritzinkaritepaeni. ²⁰Rootaki nokaemakaanantakimiri, nokenkithatagagaeyakimini. Paerani aamagaeyawitarini Rotyaantanewo Tajorensi ipokantyaari. Iroñaaka nokanteeyirini

atziripaeni areetaka, rootaki roojotanteetakinari karenathaki.

²¹Rakaeyanakirini:

—Tekatsi noñi jankinarensi poñaachani Joreeyaki, kenkithatakotemini. Eejatzi tee ijeeki ajorriiyotzinkarite kantakotemini. ²²Omaanta nokowaeyakini pikantena oetarika pikenkithashiryaayitzirini. Inashitaka iroka paapatziyari Jesoshi: niyotaki osheki ikijawenteeyakawoni janta maawaeni nampitsikipaeni.

²³Ari riyotakagaeyakirini tsika okaate kitejiri ikantawakawenteeyantyaaworini. Ari osheki riyaateeyanakini ipankoki. Ikantaperotawakiri tsika ikanta Tajorensi reewawenantzi. Ritakawo amaetyaaka, roojatzi itsiteniityaakowentakiro. Ikowaki riyotakaaperotakiri rojankinatakotziri Moeseeshini, eejatzi maawaeni kamanantayitzirorini iñaani Tajorensi: tema rojankinatakotakiri Jesoshi. ²⁴Raapatziyakari apaanipaeni, itheenkakiri paashinipaeni. ²⁵Ipiyathatawakaanaka, roojatzi rinteenaryaawakaanaka. Tekira riyaatzi, ikantaki Paaworo:

—Kyaaryo iroka okantakiri Ishire Tajorensi. Ojankinataakakiri Iseeyashini, kamanantzirorini iñaani Tajorensi. Rojankinatakiniriri rirori ajorriiyotzinkaritepaeni. ²⁶Ikantzini:

“Piyaate janta jorriiyopaeniki, pikanta paeri: ‘Eeniwitacha pikempita pikemantyaarimi, omaanta tee piyotawakiro. Eeniwitacha poki, paminantari, omaanta tee pikochaperotzi’.” ²⁷Iroñaaka tee añañiri atziri ikenkithashiryaantari kameetha. Tee ikoyi ikemijantzi, tee ikoyi raminaperotero kyaaryooperotatsiri, ikowaperotakiro rantero kaari kameethatatsi, rootaki ikantashireeyantakarini: ‘Eero akemijantzi. Aminikari. Akemijantzikari.

Ayotaperotzikari. Akenkithashiryaa-kari. Owawijaakotakari”.

²⁸Piyoteeyawakironi iroñaaka: rowawijaakotantzi Tajorentsi. Iroñaaka rotyaantziri aapatziyakariri Jesoshi riyotakagaeyerini paashinijatzitatsiri atziri. Ikemijanteeyawakini irirapaeni.

²⁹Ikemantawakawori ajorriyotzinkaritepaeni iroka ikantakiriri, riyateeyanakini, ipiyapiyawaantetawakagaeyanakani.

³⁰Okaatzi apite ojarentsi ijeekaki Paaworo pankotsinentsiki, ipinatakiro. Raakameethateeyakirini maawaeni areeteeyaririni. ³¹Ikantatyaani ikantakotapiintziri Tajorentsi, tsika ikantari rirori reewawenantzi. Ikantakotapiintakiri Awinkatharite Jesokirishito, tee imaniro. Tekatsi thañaakotyaarini ikenkithatzi.

Naaka jankinatzimirori:

Rookashi